

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN
SANATSAL GELİŞİM SÜREÇLERİNİN A/R/TOGRAFIK
OLARAK İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans

**Hazırlayan
Mine BAŞYURT**

**Danışman
Doç. Dr. Selma TAŞKESEN**

TEMMUZ 2024, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Resim-İş Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Sanatsal Gelişim Süreçlerinin A/R/Tografik Olarak İncelenmesi “**Yüksek Lisans**” tezim tarafımda incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim. Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Mine BAŞYURT

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı :Güzel Sanatlar Eğitimi

Program Adı :Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı :Resim-İş Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin
Sanatsal Gelişim Süreçlerinin A/R/Tografik Olarak İncelenmesi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam .. sayfalık kısmına ilişkin 05/06/2024 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı %11'tir.

Filtrelemeye tırnak içerisindeki alıntılar dâhil edilmiştir. Filtrelemede yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 04.07.2024

Danışman: Doç. Dr. Selma TAŞKESEN

Öğrenci: Mine BAŞYURT

KILAVUZA UYGUNLUK

“Resim-İş Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Sanatsal Gelişim Süreçlerinin A/R/Tografik Olarak İncelenmesi” başlıklı Yüksek Lisans Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Mine BAŞYURT

Danışman

Doç. Dr. Selma TAŞKESEN

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Selma TAŞKESEN danışmanlığında **Mine BAŞYURT** tarafından hazırlanan “**Resim-İş Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Sanatsal Gelişim Süreçlerinin A/R/Tografik Olarak İncelenmesi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

04/07/2024

JÜRİ:

Danışman : **Doç. Dr. Selma TAŞKESEN** (İmza)
Üye : **Doç. Dr. Funda Naldan CİMİNLİ** (İmza)
Üye : **Doç. Dr. Menduha Satır KAYSERİLİ** (İmza)

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.... /2024 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /..... /2024

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yüksek lisans tezimin hazırlanmasında, değerli bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren, her aşamada bana destek veren ve beni teşvik eden danışmanım Doç. Dr. Selma Taşkesen'e, tez sürecinde göstermiş olduğu sabır, anlayış ve rehberlik için minnettarım. Doç. Dr. Selma Taşkesen'in geniş bilgi birikimi ve araştırma disiplini, bu çalışmanın her aşamasında bana ilham kaynağı olmuş, akademik kariyerime olan inancımı pekiştirmiştir. Kendisine, akademik hayatım boyunca yanımda olduğu ve bana güvendiği için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Bilgi birikimi, tecrübeleri ve desteği ile bana her zaman örnek olmaya devam edecek olan, Prof. Dr. Orhan Taşkesen'e, teşekkür ederim. Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen bütün hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimim süresince maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman yanımda olan annem, babam, kardeşim, yengem ve yeğenime hayatım boyunca hep yanımda, eğitim sürecimde de hep arkamda oldukları için minnettarım. Eğitim hayatım boyunca bana değerli destekleriyle ışık tutan, akademik hedeflerime ulaşmamda önemli bir destekçi olan ve benim yanımda olmaktan asla vazgeçmeyen sevgili abime içten teşekkürlerimi sunarım. Ailemin her zaman benimle gurur duyduğunu bilmek, beni daha da motive etmiş ve bu çalışmanın tamamlanmasında büyük bir rol oynamıştır. Onların sevgisi ve desteği, akademik kariyerimde bana güç ve ilham kaynağı olmuştur. Kendilerine, her daim yanımda oldukları ve bana inandıkları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mine BAŞYURT Erzincan, 2024

RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SANATSAL GELİŞİM SÜREÇLERİNİN A/R/TOGRAFIK OLARAK İNCELENMESİ

Mine BAŞYURT

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2024

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Selma TAŞKESEN

ÖZET

Bu çalışma resim-iş öğretmenliği lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçlerinin a/r/tografik olarak sorgulanması ve portfolyo hazırlamanın bu süreçteki rolünün belirlenmesi amacıyla oluşturulan, nitel bir çalışmadır. Araştırma 2022-2023 öğretim yılında orta ölçekli bir üniversitenin Resim-İş eğitimi anabilim dalı 4. Sınıf öğrencilerinin atölye dersinde yürütülmüştür. Araştırma grubu 10 gönüllü atölye öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt (amaçlı) örneklem yolu ile seçilmiştir. Araştırmanın verilerinin toplanması sorgulama sürecinde hazırlanan öğrenci eğitsel gelişim dosyaları(portfolyo), oluşturulan soru havuzundan, alan uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan a/r/tograf görüşleri, akran görüşleri, uzman görüşleri ve süreç sonunda ortaya çıkan öğrenci sanatsal ürünlerinden oluşturulmuştur. Sanat temelli bir araştırma yöntemi olan a/r/tografik sürece ilişkin verilerin analizinde nitel veri analizi kullanılmıştır. Buna göre eğitsel gelişim dosyalarının(portfolyo) öğrenci, akran ve uzman değerlendirmelerinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin sanatsal süreçleri ve a/r/tografik sorgulama süreçleri betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Öğrencilerin öz değerlendirme yaparak inceledikleri eğitsel gelişim dosyalarından(portfolyo) memnun oldukları görülmüştür. Eğitsel gelişim dosyalarını (portfolyo) inceleyen akran ve uzmanlar dosyaların genelde geliştirebilir olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler a/r/tografik sürece kararlı veya tesadüfi dâhil olduklarını süreci sorgulamalar yaparak sürdürdükleri görülmüştür. Öğrenciler sanatçı kimlikleriyle farklı bakış açıları geliştirerek süreç odaklı kendilerini yansıttıkları ürünler ile kendilerini ifade ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, a/r/tografi, eğitsel gelişim dosyası

**A/R/TOGRAPHIC INVESTIGATION INTO ARTISTIC DEVELOPMENT
PROCESSES OF PAINTING AND DRAWING TEACHER EDUCATION
UNDERGRADUATE STUDENTS**

Mine BAŞYURT

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master Thesis, July 2024

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Selma TAŞKESEN

ABSTRACT

This study is a qualitative study designed to investigate the artistic development processes of undergraduate art education students a/r/tographically and to determine the role of portfolio preparation in this process. The present research was conducted in the workshop course of the 4th-grade students of the Department of Art and Art Education of a medium-sized university in the academic year 2022-2023 with the participation of 10 volunteer workshop students. The study group of this research was selected through criterion (purposive) sampling. The collection of the data of the research consisted of student educational development files (portfolio) prepared during the inquiry process, the question pool created, a/r/tograph opinions collected through a semi-structured interview form prepared by taking the opinions of field experts, peer opinions, expert opinions and student artistic products that emerged at the end of the process. Qualitative data analysis was used to analyse the data related to the a/r/tographic process, which is an art-based research method. Accordingly, content analysis was used in student, peer and expert evaluations of educational development files (portfolio). Students' artistic processes and a/r/tographic questioning processes were analysed using descriptive analysis. It was seen that the students were satisfied with the educational development files (portfolio) that they examined by making self-evaluation. Peers and experts who examined the educational development files (portfolio) stated that the files could generally be improved. It was observed that the students were involved in the a/r/tographic process in a determined or accidental way and that they continued the process by making inquiries. It was observed that students developed different perspectives with their artist identities and expressed themselves with process-oriented products that they reflected themselves.

Keywords: Art education, a/r/tography, educational development file

İÇİNDEKİLER

RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SANATSAL GELİŞİM SÜREÇLERİNİN A/R/TOGRAFIK OLARAK İNCELENMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Sanat	5
1.2.Sanat Eğitimi	6
1.3. Sanat Temelli Araştırma Yöntemleri	8
1.3.1.Sanat Eğitimi İçerisinde Farklı Yaklaşımlar	8
1.4. Sanat Temelli Araştırmalarda Yeni Yöntemler	8
1.4.1. Yansıtıcı Araştırma Yöntemi Olarak Gaze.....	8
1.4.2. İmaj Analizi: Karma	9
1.4.3. Söylem Analizi	9

1.4.4. Göstergebilim Araştırma	10
1.4.5. Görsel Kültür	10
1.4.6. Sanat Temelli Bir Araştırma Yöntemi Olarak A/r/tografi.....	10
1.5. Resim-İş Eğitimi Lisans Öğretim Programı	15
1.6. Sanatsal Öğrenmede Değerlendirme	16
1.7. Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Değerlendirme Yaklaşımları	17
1.7.1. Öz Değerlendirme	17
1.7.2. Akran Değerlendirme	17
1.7.3. Grup Değerlendirme	18
1.7.4. Kontrol Listeleri	18
1.7.5. Görüşme	18
1.7.6. Kavram Haritaları	18
1.7.7. Dereceli Puanlama Anahtarı.....	19
1.7.8. Özgün Değerlendirme	19
1.7.9. Portfolyo Değerlendirme	19
1.8. Görsel Sanatlar Eğitiminde EGD (eğitsel gelişim dosyası) İle Değerlendirme.....	20
1.8.1. Eğitsel Gelişim Dosyası (Portfolyo).....	21
1.8.2. Öğrenci Gelişim Dosyalarının (Portfolyoların) Özellikleri.....	22
1.8.3. Öğrenci Gelişim Dosyası Hazırlama Aşamaları.....	24

İKİNCİ BÖLÜM

LİTARATÜR TARAMASI

2.1. Benzer Araştırmalar	25
---------------------------------------	-----------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	32
3.2. Çalışma grubu	32
3.3. Veri toplama araçları.....	33
3.4.Verilerin toplanması	33
3.5.Verilerin analizi	33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin eğitsel gelişim dosyaları üzerinden öz değerlendirmeleri nasıldır?	35
4.2. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin kendi sanatsal gelişim süreçleri hakkında görüşleri nelerdir?	40
4.3. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri nasıldır?	44
4.4. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri nasıldır?	47
4.5. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri nasıl ilerlemiştir?	51
4.6. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin artografik sorgulama sürecinin sonunda oluşturdukları sanatsal ürünleri nasıldır?	56
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	66
KAYNAKÇA.....	72
EKLER	83
ÖZ GEÇMİŞ	145

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

EGD : Eğitsel Gelişim Dosyası

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri.....	35
Tablo 3.2: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında görüşleri	40
Tablo 3.3: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran görüşleri	44
Tablo 3.4: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman görüşleri	47
Tablo 3.5: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri	51

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Güzel Sanatlar (Geleneksel) Sınıflandırılması.....	7
Şekil 2.2. Güzel Sanatlar (Modern) Sınıflandırılması.....	7
Şekil 2.3. A/r/tografik kimlikler.....	11
Şekil 2.4. Öğrenci Gelişim Dosyalarının (Portfolyoların) Özellikleri	22
Şekil 4.1. AÖ1 Özgün Çalışması.....	56
Şekil 4.2. AÖ2 Özgün Çalışması.....	57
Şekil 4.3. AÖ3 Özgün Çalışması.....	58
Şekil 4.4. AÖ4 Özgün Çalışması.....	59
Şekil 4.5. AÖ5 Özgün Çalışması.....	60
Şekil 4.6. AÖ6 Özgün Çalışması.....	61
Şekil 4.7. AÖ7 Özgün Çalışması.....	62
Şekil 4.8. AÖ6 Özgün Çalışması.....	63
Şekil 4.9. AÖ9 Özgün Çalışması.....	64
Şekil 4.10. AÖ10 Özgün Çalışması.....	65

GİRİŞ

Eğitim, bireyin yaşamında istenilen yönde davranış değişikliği kazanmasını amaçlayan bir süreçtir. Senemoğlu (2002) eğitimi insan sermayesine yapılan yatırım, insanın kişiliğini besleme süreci ve istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci şeklinde tanımlamıştır. Bu süreçte birey birçok alanda gelişip davranış kazanabilir. Bu bağlamda birçok alanda meydana gelen değişikliklere paralel olarak eğitim değişmekte ve yenilenmektedir. Turan (2005) dünya genelinde yaşanan gelişmelerin etkisi ile ülkelerde gözlemlenmekte olan değişim süreci, toplumların ihtiyaçlarını değiştirmiştir. Bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için sürekli olarak kendini yenileyen ve yeni bilgiler edinmeyi bir yaşam tarzı haline getiren bir toplum gereksinimini ortaya çıkarmıştır. “Eğitim; toplumsal yaşamın, kültürel etkinliğin içeriğinde yer alan önemli bir olgudur. Bilgi ve beceri yönünden olumlu tavır geliştirme, kişinin ilgi, eğilim ve yetilerine, toplumun geleceğe dönük beklentilerine uygun gelişmeler eğitimin geniş kapsamında yer alan etkinliklerdir” (Yıldırım, 1987, s.42). Gelişip değişen eğitim ile birlikte sanat eğitimi de etkilenerek değişim ve gelişim göstermektedir. Küçüktepepınar (2014)’e göre sanat eğitimi, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini ifade edebilmesi, yeteneklerini ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye taşıması amacıyla gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin bütünüdür. Sanat eğitimi çocuğun sanatsal gelişim süreci ile başlar ve devam eder. Sanatsal gelişim süreci çocuk resimleri ile başlar. Çocukların sanatsal gelişim süreci oldukça kritik ve önemlidir. Artut (2004) çocukların gelişim süreçlerine uygun hareket etmek gereklidir ve çocukları yönlendirmeye çalışmak kendilerini ifade etme becerisinden yoksun bırakmaktır şeklinde ifade eder. Çocuğun sanatsal gelişim süreci karalama, şema öncesi, şematik, gerçeklik ve mantık dönemi olmak üzere beş dönemde incelenir. Her bir dönem kişilerin farklı bakış açısı kazanması ve kendilerini sanatsal anlamda geliştirerek devam etmesi ile ilerler.

Sanatsal gelişim süreçlerinde ortaya çıkan ürünlerin kişinin kendi gelişim sürecini takip etmesinde önemli olduğu bilinmektedir. Sanatsal ürünlerin kalıcı olması, bilgi ve becerilerin toplu olarak sunulması gerektiğinden tüm çalışmaları saklama ihtiyacı doğar. Sanatsal gelişim sürecinin takip edilmesinde eğitsel gelişim dosyaları (portfolyo) hazırlamak önemli bir yerdedir. Günümüzde sıklıkla kullanılan portfolyolar bireyin tüm yaşantısı boyunca yaptığı sanatsal ürünlerin toplanması ve değerlendirilmesinde yer

edinmiştir. McMulhan (2006) tarafından belirtildiği üzere, portfolyoların performans temelli olması, etkili ve gerçek yaşamla bağlantılı öğrenmeleri yansıtması, güvenilir, gerçekçi ve uygulanabilir özelliklere sahip olması gerekmektedir. Portfolyo sözcüğünün İtalyanca anlamı taşınabilir kâğıttır. Portfolyonun türkçedeki karşılıkları arasında 'ürün dosyası', 'ürün seçki dosyası', 'gelişim dosyası' ya da sadece 'portföy' bulunmaktadır. Baki & Birgin (2004) portfolyonun anlamı hakkında, kullanım biçimine ve kullanıcıların amacına göre değiştiğinden dolayı tek bir tanımı olmadığı şeklinde ifade etmişlerdir. “Belirli bir süredeki öğrenmelerin hem süreç hem de ürün yönünden gözlenmesi amacıyla öğrencinin yaptığı tüm çalışmaları kapsayan bir dosyadan bahsediliyorsa, bunun için en uygun sözcüğün “gelişim dosyası” olduğu söylenebilir” (Alıcı, 2008, s.137). Çalışmada, portföy ile birlikte "eğitsel gelişim dosyası" terimi de kullanılmıştır. Öğrenci gelişim dosyası kapsamlı bir şekilde şöyle tanımlanabilir. Öğrencinin yeteneklerindeki gelişimi veya akademik başarısını değerlendirmek amacıyla hedeflerine ulaşma süreçlerinin planlı ve sistemli bir şekilde incelenmesini sağlayan öğrenme ürünlerinin, kâğıt dosyalarda toplanması veya elektronik ortamda kaydedilerek saklanmasıdır. Bu süreçte, öğrencinin bir veya daha fazla yeteneğindeki gelişimi veya akademik başarısını önceden belirlenen öğretim hedeflerine ulaşabilme yolları ve kazanımlarının planlı ve sistematik olarak incelenmesi temel alınmaktadır. Stiggins (1994; Akt: Korkmaz & Kaptan, 2003, s.160)’a göre, portfolyolar bir değerlendirme biçimi değildir, öğrencilerin gelişimi ve başarıları hakkında bilgi veren araçlardır. “Portfolyoları uzun yıllar ressam, mimarlar, yazarlar, gazeteciler kendi alanlarında başarı ve becerilerini göstermek amacıyla kullanmışlardır” (Rassin, Sinler, Ehrenfeld 2006; Tiwari & Tang, 2003; Gannon, Draper, Watson, Proctor, Norman, 2001). Ancak bu değerlendirme yaklaşımının sınırlılıkları bulunmaktadır. “Değerlendirme yaklaşımı tek başına alındığında sanatsal çalışmanın gelişimi ve öğrencinin düşünme süreçleri hakkında bilgi toplama bakımından sınırlıdır” (Hurwitz & Day, 1995, s.87). Bu sebeple sanat temelli araştırmalarda tek başına yeterli olmaya bilir.

Sanat temelli yeni yaklaşımlar sanat eğitiminde yeni ufuklara yol açmaktadır. Şen (2010) bilimsel araştırmaların ve gelişmelerin her adımını sanatın izlediğinden bahseder bu bağlamda çeşitlenen bilim dallarına paralel olarak sanat alanı konularının daha iyi ifade edilebilmesi için yaratmaların çoğaldığını ve yetkinleştiğini ifade eder. Sanat temelli yaklaşımlar içinde öğrenci süreç boyunca aktif olmalıdır. Beattie (1997)’ye göre, süreç,

bilişsel temelleri olan veya sanatsal çalışmaya yön veren sınıf içi etkinliklerden oluşmaktadır. A/r/tografide bu yöntemlerden biridir. Ülkemizde sanat eğitimi alanında uygulama odaklı çalışmalara rastlanmakla birlikte, A/r/tografi yöntemine ilişkin araştırmalar sınırlı düzeyde kalmaktadır. Çalışmalarda yöntem olarak uygulama odaklı sanat temelli bir eğitim araştırması olan A/r/tografi'nin kullanılmasının, hem çalışmanın probleminin ifade edilmesinde hem de alanda farklı yöntemlerin kullanımına örnek teşkil etmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, bu yöntem, öğrencilerin portfolyo hazırlama süreçlerinin sanatsal katkılarını fark etmeleri, kendilerine eleştirel bir gözle bakabilmeleri ve sanatsal becerilerinin gelişimi konusunda farkındalık kazanmaları açısından da değerlidir. Bu çalışmada da A/r/tografi yönteminin tanınarak geliştirilmesi ve sanat eğitiminin tüm alanında portfolyo kullanımının yaygınlaştırılması bakımından sanat eğitimi ve sanat temelli uygulamalara örnek oluşturması açısından katkı sağlayabileceği düşünülmüştür.

A/r/tografi ve eğitsel gelişim dosyası portfolio ile ilgili yapılmış çalışmalar mevcuttur, Keser ve Narin (2017) A/r/tografi yöntemini açıklamış ve çalışmada rizomatik ilişkiler kurulup sorgulamalar yapılmasına değinmiştir. Güler (2021) a/r/tografik sorgulama ile öğrencilerin bulundukları çevreyi sorgulamaları amaçlanmış odak gezisi deneyimleri ile temalar elde edilmiştir. Demir (2023) Toplumun yaşam dinamikleri ile kadın imgesine dönük algılar ve toplumsal cinsiyet roller üzerine a/r/tografik bakış sorgulanmıştır. Başyurt & Taşkesen (2022) özgün atölye çalışmaları için a/r/tografik sorgulamalar yaparak kendilerini yansıta bildikleri ürünler ortaya çıkarmışlardır. Öncü (2009) ölçme ve değerlendirmede portfolyo üzerine çalışmış, Mamur (2012) ise görsel sanatlar eğitiminde portfolyonun döküman olarak kullanılmasını ele almıştır. Mavioğlu (2019) bilinçaltına yönelik görsel kültür çalışmaları üzerine a/r/tografik olarak sorgulama temellendirdiği gibi mevcut çalışmanın da benzer araştırmalar gibi alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada resim-iş öğretmenliği lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçlerinin a/r/tografik olarak sorgulanması ve portfolyo hazırlamanın bu süreçteki rolünü belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaçla aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

1. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin eğitsel gelişim dosyaları üzerinden öz değerlendirmeleri nasıldır?
2. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin kendi sanatsal gelişim süreçleri hakkında görüşleri nelerdir?
3. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri nasıldır?
4. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri nasıldır?
5. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri nasıl ilerlemiştir?
6. Resim-iş eğitimi lisans ğrencilerinin artografik sorgulama sürecinin sonunda oluşturdıkları sanatsal ürünleri nasıldır?

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Sanat

Sanat, insanlık tarihi boyunca hayatın içinden konular, nesneler, duygu ve düşünceleri betimlemek için kullanılmıştır. Taşkesen (2017) bu betimleme biçimi için dönemlere, toplumların kültür yapısı ve sanatçıların kişilik özelliklerine göre farklılık gösterdiğine değinmiştir. İlk çağlardan itibaren insanlar sanatı bir ifade biçimi olarak kullanmıştır. Sanat genel anlamda baktığımızda birçok ifadeye karşılık gelmektedir bu bağlamda “Sanat Nedir? sorusu içinde net bir yanıt olmamakla birlikte sayısız bakış açısında cevap görmekteyiz. Buyurgan & Mercin (2005) sanatı bireyi özgürleştiren, ruhu maddeye dönüştüren, bireyi birçok varlıktan farklılaştıran, ayrıca ortak değerlerde buluşturan bir varlık olarak tanımlamıştır. “*Sanatçı için sadece bakmak, sanat yapısının farkında olması yetmez sanat eseri ortaya koyması da beklenir. Bir sanatçının insanı ve doğayı tanıması, etrafını gözlemlemesi ile başlar, ancak sadece bakmak yeterli değildir, sanat yapısı üretebilmek için baktığını görmek gerekir*”(Ersoy, 2006, s.82). Bir sanat tanımında Yolcu (2004) sanatın duygu, düşünce ve heyecanın, birçok deneyimin başkalarına aktarılabilmesi yani duygu ve düşüncenin farklı bir aktarım çeşidi olduğunu ifade etmiştir. Sanat insan doğasında önemli bir boyuttur. Artut (2004) sanatın, insan doğasının bir gerekliliği olduğunu ve toplumsal yaşamın önemli bir boyutunu oluşturduğunu ileri sürmektedir. “*Terim olarak sanat ise, sınırları önemli bir tartışma yaratmayacak şekilde belirlenmiş bir sanat alanında ve o alana özgü olarak yapılan işlemleri ve elde edilen ürünleri tanımlar*” (Erinç, 1995, s.19). Evrensel ve sınırsız bir dil halinde ifade edilen sanat, insan yaşamının her alanında bulunur ve öğretilir bu sebeple eğitim sistemimizde önemle yer almıştır.

1.2.Sanat Eğitimi

Eğitim, bireyin deneyimleri aracılığıyla kasıtlı ve istenilen davranış değişikliklerini gerçekleştirme sürecidir. Eğitim, birey ile toplumun değerlerini geleceğe aktaran ve o toplumu çağdaş değer ve beceriye ulaştıran bir süreçtir. *“Eğitim, bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerinde önemli rol oynadığı için bir ülkenin gelişmişlik düzeyini belirleyen birçok faktörle ilişkilidir. Bir ülkenin eğitim politikaları ve vatandaşlarına sunduğu eğitim hizmetleri oldukça önemlidir”* (Arı & Top, 2017, s. 244). Bu bağlamda bireye sunulan eğitim hizmeti toplumun çağa uyum sağlaması ile ilişkilidir. Akkurt & Borabay (2018)’e göre bilişsel becerileri gelişmiş, problem çözebilen ve düşünebilen insanlar içerisinde bulunduğu çağa uyum sağlayabilir. Bu bağlamda eğitim için yaşamın her anında ve alanda duyulan ihtiyaç denilebilir. *“Genel eğitimin alt başlıkları arasında yer alan sanat eğitimi; sanat alanına ilgi duyan, onu daha yakından tanımak, öğrenmek isteyen insanlar için verilir”* (Artut, 2013, s. 105). Küçüktepepınar (2014) Sanat eğitimi, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini ifade edebilme, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir boyuta taşıyabilme amacıyla gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin bütünüdür.

Sanat eğitimi toplumun yaratıcılık, estetik gibi birçok açıdan önemlidir. *“Sanat eğitiminin görsel yolla algılamayı öğretmek, yaratıcılığı geliştirmek, sanatın anlaşılmasını- paylaşılmasını sağlamak, bireye kendini ifade etme yeteneği kazandırmak, endüstriye hizmet etmek, yaşamı değiştirmek, duygu ve düşüncenin görselliğe dönüşmesini sağlamak gibi amaçları vardır”* (Yazar vd. , 2014, s. 593). Sanat eğitimi sadece okul içi eğitimlerden görsel sanatlar dersi ile ilişkilendirilmektedir. San (1982)’e sanat eğitiminin tanımı genellikle kavramsal olarak, güzel sanatların çeşitli disiplinlerini ve formlarını kapsayan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi ifade eder şeklinde yapılmıştır Sanat eğitimi belirli sınırlar içinde düşünmemek gerekir. *“Sanat eğitimi yalnızca sanatçı yetiştirmeye, yetenekli kişilerin geliştirilmesine dönük biçimde değil, aile içinde başlayan ve yaşam boyunca değişik aşamalarda topluma sindirilmesi gerekli bir süreç olarak düşünülmelidir”* (Doğan, 2002, s.125). Hayatın birçok aşamasında gelişme gösterebilen güzel sanatlar eğitimi birçok alt alanı ile yaşam boyu devam eder.

Güzel sanatlar eğitiminin geleneksel ve modern sınıflandırılmasına baktığımızda bu alanların hayatın her aşamasında olduğunu görebiliriz.

Şekil 2.1.Güzel Sanatlar (Geleneksel) Sınıflandırılması

FONETİK (İŞİTSEL) SANATLAR	GÖRSEL (PLASTİK) SANATLAR	RİTMİK (DRAMATİK) SANATLAR
EDEBİYAT	HEYKEL	TİYATRO
MÜZİK	RESİM	SİNEMA
	MİMARİ	OPERA
	HAT	BALE
	MİNYATÜR	DANS
	EBRU	
	KAT'I (Kâğıt üzerindeki yazıyı keserek başka bir kâğıda yapıştırma sanatı)	

Şekil 2.2. Güzel Sanatlar (Modern) Sınıflandırılması

YÜZEY SANATLARI	HACİM SANATLARI	DİL SANATLARI	EYLEM SANATLARI	SES SANATLARI	DRAMATİK SANATLAR
FOTOĞRAF	HEYKEL	ROMAN	BALE	MÜZİK	SİNEMA
MİNYATÜR	SERAMİK	HİKÂYE	DANS		TİYATRO
EBRU	KABARTMA	ŞİİR	PANDOMİN		OPERA
HAT					
DUVAR RESMİ					
SÜSLEME					

Sanat eğitimi duygu, düşünce, bilgi paylaşımı için iletişimde oldukça önemlidir. Walter Smith (1871) Yazı ve resmin iletişim aracı olduğunu, aralarındaki ilişkiyi ele almıştır. Bu bağlamda sanat eğitimi birçok açıdan önem taşımaktadır. Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırma amacıyla yapılan çabadır. Sanat eğitimi, gençlere estetik değerlendirme yeteneklerini geliştirmeyi, yeni sanatsal formları algılamayı ve ifade etmeyi, duygularını doğru bir şekilde yönlendirmeyi hedefler. “*Sanat: bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmesini, doğruyu ifade edip seçebilmesini, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmasını, paylaşmasını öğrenme isteğinin artmasını ve üretken olmasını sağladığı için önemli ve gereklidir*” (Erbay, 1997, s.50-55).

1.3. Sanat Temelli Araştırma Yöntemleri

1.3.1. Sanat Eğitimi İçerisinde Farklı Yaklaşımlar

21. yüzyılda, disiplinlerin akademik bilgilere öncülük ettiğini görmekteyiz. Görsel araştırma yöntemleri, diğer disiplinlere kıyasla daha eleştirel ve derinlemesine bir kavrayış sunar. Bu bağlamda, görsel araştırma yöntemleri araştırma sürecini, araştırmacıyı, katılımcıları ve sürecin bileşenlerini bir araya getirirken farklılıkları fark etme imkanı sağlar. *“Görsel araştırma yaklaşımlarının amacı, araştırma sürecinde estetik kaygıları da dikkate alarak çeşitli perspektiflerden bilgi üretmektir. Görsel araştırma yöntemlerinin araştırma sürecine dahil edilmesi ile birlikte bilimsel veriler, sanatsal verilerle etkileşimli olarak incelenmeye başlanmıştır”* (Barone & Eisner, 2006; Denzin & Lincoln, 2005; Cole & Knowles, 2001). Görsel araştırmalara dahil edilen yeni yöntemler araştırmaya farklı boyutlar kazandırmaktadır. Finley (2005)’e göre görsellik veya görsel bakış açısı, araştırma sürecine yeni ve farklı boyutlar katmaktadır. Görsel araştırmalar sanat ve araştırmaya dayalı yaklaşım ile araştırma sürecini yorumlamak ve araştırma problemine yanıt aramayı içermektedir. Cahnmann-Taylor ve Siegesmund (2008) görsel araştırma yöntemleri sürecinde, belirsizliği tanımlama, anlamsal ve kavramsal bir dil oluşturma, ilişkisel ve eleştirel yansımaları ortaya koyma, empati geliştirme, araştırmacının kişisel yaklaşımlarını araştırma sürecine dahil etme, estetik duyarlılıkları hem araştırmacı hem de katılımcılar açısından sorgulama, daha içselleştirilmiş bir anlamlandırma oluşturmak amacıyla işe koşma ve gerçeğin ötesinde bir gerçekliği somutlaştırma gibi aşamaları vurgulamaktadır. Sanat temelli araştırmalarda araştırmacı, araştırma, katılımcı yönünden bir çok yeni yöntem sürece dahil edilmektedir.

1.4. Sanat Temelli Araştırmalarda Yeni Yöntemler

1.4.1. Yansıtıcı Araştırma Yöntemi Olarak Gaze

Gaze yaklaşımı izleyicinin izlenen ile ilişkisi ile ilgilenir. Bu yaklaşım sanat temelli araştırmalarda görseli yorumlarken sürece odaklanmaktadır. Gencer & Taşkesen (2022) sanat ürünü ortaya çıkarmanın sanatsal oluşum sürecinin takip edilmesi kadar önemli olduğuna gaze yaklaşımının da süreç odaklı bir sanat temelli ve uygulama tabanlı Gaze yaklaşımının da bu bağlamda önemine değinmiştir. Gaze terimi, temel anlamıyla bir bakışı, bakma eylemini ve gözleme eylemini ifade eder. *“Bakış ya da bakış açısı kavramı aslında bireylerin görsellere yükledikleri anlamlarla, bireylerin kim*

olduklarıyla, konu ile ilişkileriyle ve aynı zamanda görsellerin var olduğu çevresel ayrıntıları nasıl yorumladıklarıyla açıklanır” (Duncum, 2021,s.19). İnsanlar dış dünyaya kendi pencerelerinden bakar ve yorumlarlar. *“Gaze kavramı da bireylerin görsellere nasıl ve hangi koşullarda baktıkları ile ilgilidir”* (Taşkesen, 2021, s.427).

1.4.2. İmaj Analizi: Karma

İmaj analizi ile ilgili birçok yöntemden bahsedilir. Duncum (2021) bu yöntemlerin bir kısmının geleneksel olarak resimler ve heykeller üzerinde yoğunlaşırken, diğer bir kısmının televizyon veya sinema gibi medya biçimlerini ele aldığını belirtmektedir. Bir imajın analizinin yapıldığı araştırma yöntem ve yaklaşımları; felsefi araştırma, ikonografi, göstergebilim, kompozisyon yöntemi, psikanaliz, alımlama analizi, içerik analizi ve bu çerçevedeki karma yöntemler şeklinde sıralanmaktadır.

1.4.3. Söylem Analizi

Bireyler, iletmek istedikleri anlamları, dilin tarihsel ve kültürel bağlamı içinde ifade ederler. *“Nitel bir çalışma yöntemi olan söylem analizi, bireylerin düşüncelerini ve olaylara yaklaşımlarını anlamlandırmak için dili nasıl kullandıklarına odaklanmakta ve söylemin yapısını ve işlevlerini incelemekte, farklı kişilere ve zamana göre sonuçlarını tespit etmektedir”* (Dursun, 2020, s.109). Söylem, zaman zaman kendi başına etkili bir güç olarak görülürken, bazen de bağımlı olan tarafı haklı çıkarmak için kullanılabilir. *“Söylem analizinde kullanılan dil ile bir olayı kapatabilme özelliği olabilirken başka bir olayı çözümleme alanı da oluşturabilmektedir”* (Foucault, 2014, s.120). Van Dijk’e göre söylem çözümlemesinin belirli bir kalıbı yoktur. Fakat söylem çözümlemesinde dikkat edilecek noktalar vardır. Bunlar şu şekildedir:

- Söylemin bağlamını incelemek,
- Hangi grupların, iktidar ilişkilerinin ve ithafların bulunduğunu çözümlemek,
- Biz ve onlar hakkındaki olumlu ve olumsuz görüşleri ortaya çıkarmak,
- Ön varsayımları ve ima edilenleri açığa çıkarmak,
- Kutuplaştırılmış grup kanaatlerini vurgulayan tüm biçimsel yapıyı incelemek

1.4.4. Göstergebilim Araştırma

Göstergebilim, bilinen anlamın dışında kalan derin anlamı çözümler. “Gerek kültürel kodlar gerekse göstergeler aracılığıyla anlamın nasıl inşa edildiğine ilişkin göndermeler yapar” (Türkay ve Civelek, 2020, s.13). Gösterge bilimsel analizde, göstergeler üzerinden oluşturulan anlamlandırmalar incelenmektedir. resimlerinin sistematik olarak incelemek amacıyla yapılan incelemede göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. “Göstergebilimsel analizde, göstergeler üzerinden oluşturulan anlamlandırmalar incelenmektedir. Resimlerin analizi araştırmacılar tarafından incelenerek çizimler göstergebilimsel olarak ele alınmıştır” (Uzuner Yurt, Taşkesen, 2020, s.326). Resimlerin analizi, göstergebilim yaklaşımıyla birleştirilerek sanat eserlerinin derinlemesine incelenmesini sağlar. “Göstergebilimsel analizde, işaretlerden oluşan bir sistem meydana çıkar ve bu sistem ürettiği sosyal kod ile bu kodun ortaya çıkardığı anlamlar üzerinden incelenir ” (Madison,2005’den akt: Türkcan, 2013).

1.4.5. Görsel Kültür

Birey doğduğu andan itibaren dış dünya ile iletişime girer ve gördüğü, duyduğu her şeyi ilişkilendirir. Türkkın (2015) görsel kültürü 21. Yüzyılda ortaya çıkmış çok yönlü iletişimin doğal sonucu olduğu, bilgi birikimi ve görüntü açılarının yarattığı bir kültür biçimidir şeklinde ifade etmiştir. Kültürü görmek ve bilmek arasındaki ilişkinin yeniden kurulmasının sentezi ile oluşur. Saybaşı (2007) Görsel kültür, bakmak ve görmenin karşılıklı olarak birbirini tamamladığı bir ilişkinin yeniden kurulması gerektiği önerisinde bulunmuştur. Bu öneri, görsel algılamayı sadece bir nesneye bakmakla sınırlamayıp, aynı zamanda onu anlama ve içselleştirme sürecini de içermektedir. Görsel imgelerin bireye sunduğu anlam görme ve gösterilen ile sosyal yaşamın ilişkisinin yansımalarıdır.

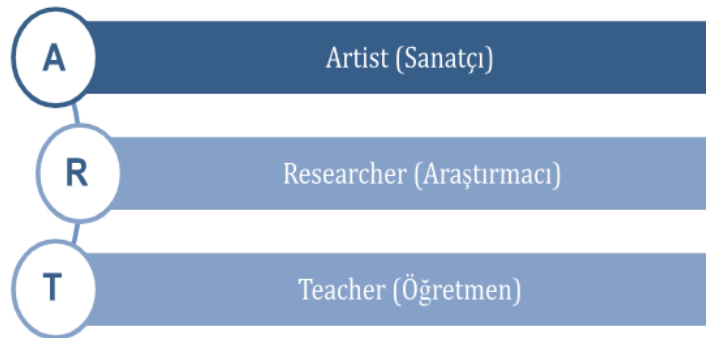
1.4.6. Sanat Temelli Bir Araştırma Yöntemi Olarak A/r/tografi

Sanat temelli araştırmalarda sanatın uygulama boyutu, politik ve pedagojik kuramlarla ilişkili karar vermek için önemlidir. Sanatsal sorgulamaları bilim ile kaynaştırma boyutunda sanatçılar, yeniliklere açıktır. Sanatçı için sorgulama süreçlerini geliştirmede a/r/tografik araştırmalar yeni bakış açıları sağlayan sanat temelli bir araştırma yöntemidir. Sanat temelli araştırma uygulamaları, problem ortaya koyma, veri

toplama, analiz etme, yorumlama raporlama olmak üzere araştırmanın herhangi bir aşaması ya da tüm aşamaları boyunca disiplinler arası araştırmacılar tarafından kullanılan yöntemsel araçlardır (Güneş, 2018, s.35). Bu bağlamda sanat temelli araştırmalarda uygulama boyutunun ele alınma biçimi oldukça önemlidir. Uygulama temelli araştırma yaklaşımı olarak sanat temelli araştırmalar deneyimler ile yeni anlamlar üretilebilecek, olguları sezgilere yöneltile, üretken ve derinlikli yeni bakış açıları kazanmayı mümkün kılmaktadır (Güneş, 2018, s.26, Özcan, 2019, s.27). A/r/tografik araştırma yöntemi ile nitel araştırma yönteminin sınırları dışına çıkmıştır. Sanat temelli araştırmaların sanat ile açıklanması, yorumlanması, deneyimlenmesi ve sorgulanması gerekliliği bu araştırmaları nitel araştırma paradigmasına dayalı sınırlar içinden çıkarmaktadır ve bu nedenle A/r/tografi, nitel araştırma anlayışının bir uzantısı değil, kendi başına sanat temelli bir yöntemdir (Bedir-Erişti & Irwin, 2021, s.7). Nitel araştırma ve eylem araştırmalarından farkı yöntemin süreç odaklı olmasıdır. Yaşayan sorgulamalar, sınırsız rizomatik bağlantılar kurarak, güncel olan için çabalayan sanatçılar, sanatçı adayları ve eğitimciler özgün sorgulamalar ile süreçlerine ilişkin bağlantılar kurmaktadır. A/r/tografi sanatın her alanında kullanılabilen bir yöntemdir. *“A/r/tografi müzisyen, oyuncu, yazar, dansçı, şair vb. gibi farklı sanat branşlardan sanatçılara, eğitimcilere ve sorgulamacı olarak araştırmacılara uygulama alanı sağlayan uygulama temelli bir araştırma yaklaşımı olarak tanımlanabilir”* (Sinner vd., 2006).

1.4.6.1. Artografik Kimlikler

Şekil 2.3. A/r/tografik kimlikler

A/r/tografi kelimesine baktığımızda kelimenin ilk harflerinde gördüğümüz sanat anlamına gelen A/r/t hecesi gözümüze çarpmaktadır. Ancak Artist (Sanatçı), Researcher

(Araştırmacı) ve Teacher (Öğretmen) kelimelerinin ilk harfleri ile tipografi (typo/graphy) yazma eyleminin eklendiği görülmüştür. Irwin ve arkadaşlarının sanat temelli araştırmalar için ortaya çıkardığı bu kimliklerin bir arada olması ile farklı bakış açıları, sorgulamalar, yaratıcı fikirler ile özgün süreçler sunmaktadır.

A/r/tography kelimesi Türkçeye çevrilerek ‘A/r/tografi’ şeklinde ifade edilmektedir. *A/r/tografi (a/r/tography) isminin kendisi, "art" ve "graphy" sözcükleri ile sanatçı, araştırmacı ve öğretmen (a/r/t) kimliklerini yakın ilişkiler içinde ele alarak bunların özelliklerini örneklemektedir* (Irwin vd., 2006). A/r/tografi teriminin tanımı görünenin aksine araştırmacı rolleri ile tanımlanır.

A/r/tografi" (A/r/tography) teriminin ilk üç harfi görünüşte İngilizce sanat anlamına gelen art ve Yunanca yazma anlamına gelen graphia kelimelerini yan yana gelmesi ile oluşturulduğunu çağrıştırmaktadır. Ki bu çağrışım sanat üretimi ve yazma eyleminin birlikte kullanıldığı a/r/tografi için doğru ve yerinde bir benzetimdir. Ancak burada sanatçı (artist), araştırmacı (researcher) ve öğretmen (teacher) kelimelerinin ilk harfleri arasına bölme işareti "/" konularak bu rollerin ilişkisinden doğan, büyüyen ve gelişen daha derin bir sorgulamaya işaret edilmektedir (Irwin, 2013; akt. Güneş, Aksoy ve Özsoy, 2020, s.3).

A/r/tografi'nin temeli, Antik Yunan filozofu Aristoteles'in bilginin üç evreni olan theoria (teori), praxis (uygulama) ve poesis'e (yaratma) dayanmaktadır. Irwin vd. (2006) A/r/tografi terimi, ilk üç harfiyle sanat kavramını çağrıştırmaktadır. Ancak, terim, "artist" (sanatçı), "researcher" (araştırmacı) ve "teacher" (öğretmen) kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Kelimenin son bölümünde ise “grafi” eki ise yazma eylemi ile ilişkisi gösterilmektedir. Bu kavramlar ve roller arasında ayrım olmadığı gibi bitişiklik ve birliktelik söz konusudur.

A/r/tografinin anlam kazanması sürecinde sorgulamalar süreklilik gerektirir. *A/r/tografi sanatsal ve metinsel ifadelerle birlikte, bunları anlamlandırma ve deneyimler aracılığıyla da somutlaştırarak, yaşayan bir sorgulama süreci içeren bir araştırma yaklaşımıdır. Bu bağlamda bir araştırma doğrultusunda ele alınan bir nesne ya da bir form ile ilgili sorgulamalar süreklilik gösterir* (Springgay vd., 2008, Akt. Erişti, 2017, s.192). Sorgulama süreci ile araştırmacıların süreci aktarmak için ortaya çıkarma yaklaşımları vardır.

Bunlar, yakınlık, yaşayan sorgulama, metafor ve metonomi, açıklıklar, yansıma/yankılanma ve fazlalıktır. Bu yaklaşımlar ilişkilendirme ve ortaya çıkarma bağlamında farklı açılardan değerlendirmek ve ortaya çıkarma için önemlidir. Eğitimci, sanatçı ve araştırmacıların araştırma sürecinde bir araya geldikleri a/r/tografi araştırmaları Deleuze & Guattari'nin (1987) rizomatik yaklaşımını temel almaktadır. *“Rizomatik yaklaşım; nesnelerin, fikirlerin ve yapıların bir araya gelmesi ile yeni anlamlar ortaya koyma ve dinamik bir alan yaratma durumudur. A/r/tografi, kuram ile uygulamalar arasındaki ilişkiyi rizomatik bir temel izleyerek sorgular ve sorgulama sonucundaki yeni oluşumu tamamlayarak dönüştürür”* (Irwin, 2013, s. 45).

Sanat temelli bir araştırma yöntemi olan artoğrafının veri kaynakları için Başyurt & Taşkesen (2022) araştırma süreci boyunca sürecin kaydedildiği günlükler, çekilen fotoğraflar, deneyim, düşüncelerin yazılması, otobiyografik anlatılar vb. ile yaşam deneyimleri, yaşam yazmalarının kullanıldığını ifade etmişlerdir. *“Sanatsal üretim süreci ve pedagoji süreci aynı payda altında uygulamayı geliştirmekte ve beslemektedir”* (Bedir Erişti, 2021, s. 16). Bu bağlamda sanat temelli araştırma yöntemi olan, *“A/r/tografi metodolojisi esnek olması dolayısıyla tasarımcı profiline ve tasarım sürecine uyarlanabilir”* (Valdovinos Rodriguez, 2017, s.4). Irwin a/r/tografinin kaynağının geçmişten günümüze uzandığını ifade etmiştir. A/r/tografik süreçte içerisinde ayrılan yollar öğretme-öğrenme ve öğrenci-öğretmen kimlikleri kimlikleri birbirinden ayıramayan olgulardır. Rollerin eşit dağıldığı tam olarak ileri sürülemez. İçerisinde barındırdığı araştırmacı, sanatçı, öğretmen ve öğrenci kimlikleriyle birlikte *“A/r/tografik sürecin daha önce düşünülmemiş alanlar keşfedip, ortaya çıkarabileceği öngörülebilir”* (Barney, 2009). A/r/tografik araştırma sürecinde roller birbiri ile etkileşim halindedirler bu bağlamda araştırmayı yapılandırırlar.

1.4.6.2. A/R/Tografinin İlkeleri

1.4.6.2.1. Bitişiklik

Bitişiklik kavramı eş zamanlı sahip olunan ve yürütülen farklı kimliklerin kendi içinde ve diğer kimlikler ile etkileşimidir. *“Araştırmacının sanatçı, öğretmen ve araştırmacı olarak birbirine bağlı kimlikleriyle ilişkili rollerle ilgili sorgulamadır”* (Springgay vd., 2005).

1.4.6.2.2. Yaşayan (Canlı) Sorgulama

A/r/tografi, araştırmacının birçok kimliği ile ilişkili rolleri sorgular ve sanatı, araştırma ve öğretim için somutlaştırır. Bir araştırmacının uygulamalarına baktığımızda o araştırmacı ile ilgili birçok çıkarımda bulunabiliriz. “*Canlı sorgulama, salt görsel değil bunun yanı sıra metin ve yaşam deneyimlerinden sağaltılmış somutlaşmış bir karşılaşmadır*” (Springgay vd., 2005). Sanatsal ürünler ortaya çıkarılırken öznel olarak üretilir ve tüketilir.

1.4.6.2.3. Meczaz (Metafor)-Metonim

Bir şeyin gerçek anlamı dışında farklı bir anlamda ifade edilmesidir. Sanatçı farklı disiplinler ve alanlara ait kavramları kendi düşünceleriyle bağlantılı bir şekilde yeni yaratıcı eylemler meydana getirebilir. Anlamlı semboller ifade ederken yaratılan yeni semboller eleştirel bir gözle okunur Kırıçoğlu (2009) mecaz kullanımı ve okumanın sanatsal benliği inşa edip geliştirdiğini ifade eder.

1.4.6.2.4. Açıklıklar

Anlamlar arasındaki fark edilemeyen boşluklar açıklıklardır. Açıklıklar net bir şekilde ifade edilebilir veya gizli tutulabilir.”A/r/tografi, diğer yöntemlerin aksine bulguları göstermek için değil, süreç içindeki serüvenin, bilinen ve bilinmeyen arasındaki iletişimini göstermek için vardır” (Irwin ve Springgay, 2008).

1.4.6.2.5. Yankılanmalar

Yankılanmalar çalışmanın içinde yeni anlamlandırma ve olasılıklara doğru yönelen ritimler ile oluşan tekrarlardır. “*Özel ve sosyal olarak inşa edilmiş yankılanmalar, başkalarının çalışmasına ve kelimelerin yankılanmasına izin vermek için karışık bir iş birliği içinde açıklıkları etkinleştiren durumlardır*” (Springgay vd., 2005, s. 907).

1.4.6.2.6. Aşırılık / Fazlalıklar

A/r/tografide araştırma boyunca kabul edilmiş olan bir dizi değişkeni ifade eden fazlalık karmaşıklık olarak da ifade eder. Kalıplaşmış yöntemlerin dışında sanatçı, araştırmacı-öğretmene farklı uçlarda bir bakış açısı sunar. “*Aşırılık ya da fazlalıklar*

araştırma boyunca süre gelen, devam eden bir yaratıcı keşif ve oluşumu mümkün kılar“(Springgay vd., 2005, s. 908).

1.4.6.3. A/r/tografinin Kuramsal Altyapısı

A/r/tografik sorgulama sürecinde öznel sorgulamalar ve sosyolojik alanlarda bağ kurularak kuramsal alt yapı oluşur. Bedir Erişti ve Irwin (2008)’e göre A/r/tografi yönteminde sanatçı, sanat anlayışı içerisindeyken araştırma yapar bu sırada farkında olmasa bile araştırmacı kimliğine başvurur. Sanat ile bütünleşen sorgulamalar sanatçının sonuca odaklanması ile değil sorgulanan kavramın ötesini görmeye yöneliktir. Rizomatik bağlantılar ile sanatçı ve sanatsal üretime özgünlük tanınır. Kılıç (2012) belirttiği gibi rizom, ne bir başlangıç ne de bir son olan, pürüzsüz bir alanda her şeyin ortasında bulunan ve sonsuz bağlantılardan oluşan çokluklardır. Bu çokluklar, ne özne ne de nesne üzerinden belirli bir noktaya bağlanmazlar. Tümdengelim ve tümevarım gibi metotların aksine başı sonu olmaksızın araştırmayı yönlendirir. *A/r/tografinin doğası düzenli rizomlar, bir başka ifadeyle birbiri ile ilişkili açık bir yapı içerisinde oluşan ve devam eden ilişkiler sonucunda oluşan çoklu anlamlar, farklılıklar ve süreçler olarak bireysel bağlantılar kurmayı gerektirir* (Bedir-Erişti, 2019, s.194).

1.5. Resim-İş Eğitimi Lisans Öğretim Programı

Öğretim programını Baytekin (2008) ders dönemi boyunca işlenmesi planlanan derslerin konularının ve hedef davranışlarının işleniş şekli ve araç gereç ile değerlendirilme sürecini de içinde bulunduran detaylı programdır şeklinde açıklamıştır. *Öğretim: Planlı ve programlı öğretme etkinlikleri, kişiye, belli bir ereğe ulaştıracak bilgileri öğretmek işi. Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işidir* (TDK Güncel Türkçe Sözlük). Bu bağlamda eğitim hedeflerinin bireye kazandırma planına öğretim programı denir. Varış (2007) öğretim programını, eğitim programından ayrılmaz bir parça olarak tanımlamıştır. Bütün eğitim kademelerinde kazandırılması planlanan hedef davranışlar ile şekillenen eğitim programı lisans düzeyinde de oldukça önemlidir.

Resim Öğretmenliği Lisans Programında atölye dersleri birinci yıl, birinci ve ikinci yarıyılarda 6 ders saati (4 kredi) Temel Tasarım I - II dersleri vardır. İkinci sınıfta anasanat atölye dersi seçilir ve bu ders iki, üç ve dördüncü sınıflarda, her yarıyıl 6 ders (4

kredi) olarak devam eder. Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalında, Grafik, Tekstil, Resim, Seramik ve Heykel Atölye dersleri vardır.. Anasanat atölye dersini seçen her öğrenci ikinci sınıftan itibaren her yarıyıl, seçmeli sanat atölye dersi olarak diğer atölye derslerini 4 saatlik (3 kredi) dersler olarak alır. Uygulanan ders programında yer alan atölye ders saatleri ve kredileri YÖK tarafından belirlenmiştir. Öğretim programındaki tüm dersler ; I. Yarıyıl Eğitime Giriş, Eğitim Felsefesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1, Yabancı Dil 1, Türk Dili 1, Bilişim Teknolojileri, Temel Tasarım 1, Desen 1 II. Yarıyıl Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2 Yabancı Dil 2, Türk Dili 2, Temel Tasarım 2, Desen 2, Perspektif, Sanat Tarihine Giriş, III. Yarıyıl Öğretim Teknolojileri, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Görsel Sanatlar Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları , Anasanat ve Seçmeli Sanat Atölyeleri Seçmeli Sanat Atölye(Grafik Tasarımı, Resim, Heykel, Tekstil Tasarımı, Seramik, Geleneksel Türk Sanatları, Özgün Baskı, Endüstriyel Tasarım, Fotoğraf), Batı Sanatı Tarihi IV. Yarıyıl Türk Eğitim Tarihi, Eğitimde Araştırma Yöntemleri , Görsel Sanatlar Öğretim Programları, Çocukta Sanatsal Gelişim V. Yarıyıl Sınıf Yönetimi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Türk Sanatı Tarihi, Görsel Sanatlar Öğretimi 1 VI. Yarıyıl Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Müze Eğitimi, Görsel Sanatlar Öğretimi 2, Çağdaş Sanat VII. Yarıyıl Öğretmenlik Uygulaması 1, Özel Eğitim ve Kaynaştırma VIII. Yarıyıl Öğretmenlik Uygulaması 2, Okullarda Rehberlik Rehberlik ve psikolojik danışma (RPD), Topluma Hizmet Uygulamaları Yök kılavuzunda bu şekildedir.

1.6. Sanatsal Öğrenmede Değerlendirme

Sanatsal öğrenmelerde değerlendirme aşamasında bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve sosyal tüm yönler değerlendirilmelidir. Sanat eğitimi içerisinde, ölçme ve değerlendirme kavramları, tartışmalara yol açan konular arasında yer almaktadır. Sanatın doğasında her ürünü aynı değerlendirilemez. *Sanatta her olgu, her eylem, ayrı kişilerde, ayrı ortamlarda, ayrı tepkilerle ortaya çıkmakta ve kendini uygulama sonucunda bir ürün ile göstermektedir* (Kırıçoğlu, 2009). Geleneksel ölçme araçları ile değerlendirme anlayışı öğrenci başarısına yönelik ve sonuç(ürün) ağırlıklıdır. *Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında ise ölçme değerlendirme öğretim sürecinin bir parçası olarak ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca her önemli noktada ele alınmaktadır* (Gelbal & Kelecioğlu 2007). Sanat eğitiminde ürün oluşturma becerisinin

değerlendirilmesi yeterli değildir. Mamur & Özsoy (2015) Sanat eğitiminde ülkemizde ölçme ve değerlendirme genellikle öğrencilerin sanatsal ürünlerinin belirli ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesi veya akranlarıyla karşılaştırılması şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu tür değerlendirmeler çeşitli öneri ve farklı bakış açıları getirilmesine olanak tanımadığı gibi sadece sonuca (ürüne) odaklanmaktadır şeklinde ifade etmişlerdir.

1.7. Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Değerlendirme Yaklaşımları

1.7.1. Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme, bireylerin kendi performanslarını, becerilerini ve davranışlarını değerlendirme sürecidir. Öz değerlendirmenin öğrencilerin motivasyonunu artırma, sorumluluk duygularını güçlendirme ve öğrenmeye olan bağlılıklarını artırma potansiyelinin olduğu da bilinmektedir. Öz değerlendirme aracı öğretmen tarafından hazırlanır ve öğrenciler sanatsal çalışmalarını bitirdikten sonra kendi çalışması için bu değerlendirmeyi kendileri yaparlar. Öz değerlendirme araçları genellikle öğretmenler tarafından hazırlanmakta ve öğrenciler sanat çalışmalarını tamamladıktan sonra bu çizelgeleri kendileri doldurmaktadır. Bu şekilde öğretmenler öğrencinin ortaya çıkardığı çalışması hakkındaki fikirlerini ve duygularını anlama fırsatı bulur. Çalışmayı tekrar yapsaydım nasıl yapardım gibi sorularla sanat eseri için tekrar düşünme sağlanır. Bu bağlamda Grady (1992) öz değerlendirme hakkında kendini sorgulama ve kendi kendine tekrar düşünme olarak açıklamıştır.

1.7.2. Akran Değerlendirme

Öğrenciler arkadaşlarının hazırlamış olduğu ödev, proje, araştırma, rapor gibi çalışmalarını değerlendirir bu değerlendirme akran değerlendirmesidir. Bu değerlendirme öğrencileri akranları ile işbirliğine yönlendirir. Aldağ & Gürpınar (2008)'e göre akran değerlendirme çalışmaları için uzun süreçte işbirlikli çalışma ile gelişmeye olanak sağlayarak öğrenilen yeni bilgilere eleştirel bir gözle bakmayı öğrettiğini belirtmişlerdir. Akran değerlendirmelerinde yanlış veya karşıt davranışlar görülebilmektedir. Bu tip davranışların önüne geçmek adına öğrencilere ölçütler sunulmaktadır. bu ölçütlerde yapabilirsin, iyi buldum ancak gibi ipuçları yer almaktadır.

1.7.3. Grup Değerlendirme

Grup değerlendirmeleri, eleştirel düşünme becerilerini güçlendiren etkili teknikler arasında yer almaktadır. Grup tartışmaları, öğrencilerin görsel ayımsama, tema ve fikirleri sorgulama, estetik deneyim ve değerlerine yönelik performanslarını değerlendirmek için etkili bir araçtır. Ancak, bu tür grup tartışmalarının başarıyla yürütülebilmesi için önceden titiz bir planlama gereklidir. Mamur (2009)'a göre öğrencinin ortaya koyduğu sanatsal çalışmasının tartışmaya açılması potansiyel olarak rahatsız edici olabilir. Bu bağlamda bu durumu öngörmek ve bu hassasiyetle başa çıkmak, öğrencilerin daha hazırlıklı ve olumlu bir şekilde katılımını sağlayabilir. Tartışmanın, olumlu bir atmosfer oluşturmak amacıyla övgü ifadeleriyle başlaması ve daha sonra yapılandırılmış önerilere doğru ilerlemesi, eleştirel geri bildirimin etkili bir şekilde iletilmesini sağlayabilir.

1.7.4. Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri öğrencilerin, gelişimsel ya da eğitsel bir amaç doğrultusunda bir takım beceri ya da davranışı incelemek ve kaydetmek için kullanılan değerlendirme araçlarıdır. gözlemci gözlemi yaparken belirlenen davranış ve becerinin var oluşunu veya olmayışını not alır. İleri (2020) kontrol listeleri ile biten veya yarım kalan çalışmalar, çalışma malzemeleri takip edilebileceğini ifade etmiştir.

1.7.5. Görüşme

Öğrenci görüşmeleri yapılan sanatsal çalışma hakkında bilgi alabilmeyi, süreci anlayabilmeyi sağlayabilir. Bu bağlamda öğrenciler ile yapılan görüşmeler ile ilgili Şen (2010) yüz yüze iletişime dayanarak, verilerin toplanmasında açıklık ve kesinlik ortaya çıkar şeklinde ifade etmiştir. Sanatsal çalışmaların değerlendirilmesinde öğrencinin açıklamalar yapması için konu ile ilgili sorular yöneltilebilir ve karşılıklı iletişim sağlanarak değerlendirme yapılabilir.

1.7.6. Kavram Haritaları

Kavram haritaları, konunun ne kadar iyi anlaşıldığını görmek için kullanılabilir. Kalaycı & Çakmak (2000) kavram haritaları ile ilgili öğrencinin uzun süreli belleğinde bulunan bilginin çalışan önbelleğe çağrılmasını kolaylaştıra bildiği gibi, çalışan belleğin

içindeki tüm bilgileri uzun süreli belleğe atar ve böylelikle öğrencinin kodlamalar yapması ve bilgiyi geri getirebilmesi ile ilişkilidir şeklinde ifade etmişlerdir. Değerlendirmeci konuya ilişkin giriş davranışlarının düzeyini ölçmek veya süreci kontrol etmek için kavram haritası kullanabilir.

1.7.7. Dereceli Puanlama Anahtarı

Dereceli puanlama anahtarları ürün, proje, performans ya da portfolyo değerlendirmelerinde sık sık kullanılmaktadır. Haladyna (1997)'e göre Değerlendirme tekniği olarak dereceli puanlama anahtarları, gözleme dayalı değerlendirmelerde belirli kategorilere (ölçütler) özgü puanları tahsis edip, bu puanları uygun boyutlara kaydetmeyi sağlamaktadır. Dereceli puanlama anahtarları, gözleme ait puanları belirli kategorilere (ya da ölçütlere) uygun düşen boyuta kaydetmeyi sağlayan değerlendirme tekniğidir.

1.7.8. Özgün Değerlendirme

Özgün değerlendirme; derinlemesine analiz, eleştirel düşünce ve kapsamlı bilgiye dayalı bir inceleme sürecini ifade eder. Özgün değerlendirmede ölçmeler, standart testlerden ve alternatif ölçme modellerinden ayrılan bir niteliğe sahiptir. Aksu Ataç (2008)'e göre özgün değerlendirmenin farklı şekillerde isimlendirildiği ve bunlardan bazılarının “portfolyo değerlendirme”, “performans değerlendirme” ve “alternatif değerlendirme” olduğundan bahsetmiştir. Bu bağlamda özgün değerlendirme şekillerinden portfolyo değerlendirmesinin genellikle sanat alanında kullanılırken günümüzde öğretmenlerin sıkça kullandığı değerlendirme biçimi olduğu görülmektedir. *“Portfolyo değerlendirme öğrencilerin çalışmalarının eğitsel hedefler göz önünde bulundurulurken zaman içerisinde gösterdikleri ilerlemenin irdelendiği sistemli bir toplamıdır”* (Valencia, 1991, s.5).

1.7.9. Portfolyo Değerlendirme

Portfolyo değerlendirmesi; öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve başarılarını görsel, yazılı veya dijital olarak kaydederek sunmalarını sağlayan etkili bir ölçme ve değerlendirme aracı olarak öne çıkmaktadır. Eğitsel gelişim dosyası (portfolyo) değerlendirmesi ile ilgili kaynaklar tarandığında oldukça yeni ve popüler bir değerlendirme olmasına rağmen eğitsel gelişim dosyası olmanın ötesinde olduğu

görülmektedir. O'Malley & Valdez Pierce (1996) portfolyoların içerdikleri bilgilerin sınıf içi yapılanları ve eğitsel hedeflere gösterilen ilerlemeyi yansıttığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda portfolyoların içerikleri, öğrencilerin sınıf içinde yaptıklarını ve eğitsel hedeflere doğru gösterdikleri ilerlemeyi doğrudan yansıtmalıdır, çünkü bu, öğrencilerin performanslarını kapsamlı ve kapsayıcı bir şekilde değerlendirmeye olanak tanır.

1.8. Görsel Sanatlar Eğitiminde EGD (eğitsel gelişim dosyası) İle Değerlendirme

Baki & Birgin (2004)'e göre eğitsel gelişim dosyası öğrenci bir süre içinde bir ya da birden fazla alandaki yeteneklerini, yaptığı çalışmaları veya davranışları düzenli ve biriktirerek toplaması ile elde edilen verilerin belirlenen ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesi olarak açıklamaktadır. Bu bağlamda EGD, öğrencinin sanatsal gelişimini kişisel bir dökümantasyon süreci aracılığıyla takip etmesini sağlar ve bu süreçte öğrencinin kendi eserlerini ve sanatsal düşüncelerini kaydetmesini teşvik eder. Bu dosya, öğrencinin yaratıcılığını, estetik anlayışını, teknik becerilerini ve sanat tarihine olan hakimiyetini gösteren bir portfolyo niteliği taşır. Portfolyoyu öğrenciler için öğrenme sürecinin kaydedilmesi olarak gören Grace (1992) süreçte öğrencinin; ne öğrendiği, nasıl öğrendiği, nasıl sosyalleştiği, nasıl sentezlediği, ne ürettiği, nasıl yarattığı ve ne düşündüğü bunu diğerleri ile hangi biçimde paylaştığını göstermektedir şeklinde ifade etmiştir. EGD'nin kullanımı, öğrencilere özgüven kazandırırken aynı zamanda onların sanatsal gelişimini izleyen öğretmenlere ve değerlendirenlere önemli bilgiler sunar. Bu dosyalar genellikle öğrencinin farklı dönemlerdeki eserlerini içerir ve bu eserlerin gelişimini gözlemlemek için karşılaştırmalar yapılmasına imkan tanır. Sanat eğitimi, bireyin duygularını, düşüncelerini ve imgelerini somut bir ürüne dönüştürebilme yeteneğini geliştiren yaratıcı bir süreç olarak tanımlanabilir. Görsel Sanatlar Eğitiminde EGD (eğitsel gelişim dosyası), öğrencilerin sanatsal yeteneklerini ve ilerlemelerini değerlendirmek, izlemek ve belgelemek amacıyla kullanılan önemli bir araçtır. Sanat öğretiminde öğrencinin başarısını ölçmek yalnızca sınıf ortamındaki başarının değerlendirilmesinin bir sonucu olmaz. *“Öğrencinin başarısı sınıfta gösterdiği bazı öğretimsel tavırlar ve öğrenme biçimleriyle meydana gelir”* (Sabol, 2004, s.138). sanat öğretiminin değerlendirilmesi süreç odaklıdır. Sabol (2004)'e göre sanat öğretmenlerinin dörtte üçü, öğrencilerin gelişimini, sorun çözme becerilerini, isteklerini, ilerlemelerini ve

gösterdikleri çabayı değerlendirme süreçlerinde dikkate aldıkları belirlenmiştir. EGD'nin kullanımı, öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını teşvik eder ve öğrencinin sanat alanındaki ilerlemesini daha açık ve ölçülebilir hale getirir. Ayrıca, EGD, öğrencilerin özgün sanat eserlerini sergilemek ve sunmak için bir platform sağlar, bu da onların sanatsal ifade ve iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. “*Portfolyoda sadece öğrencinin performansına ilişkin kanıtlar yer almamakta aynı zamanda her bir öğrencinin kendini ifade etme, kendini yansıtmaya ve kendi kendini analiz etme özelliklerini geliştirmeye yönelik veriler de yer almaktadır*” (Mamur, 2010, s. 183). Özetle, Görsel Sanatlar Eğitiminde Eğitsel Gelişim Dosyası, öğrencilerin sanatsal gelişimini izlemek, belgelemek ve desteklemek için önemli bir araç olarak değerlendirilir. Bu dosyalar, öğrencilerin sanatla olan ilişkilerini güçlendirirken aynı zamanda öğretmenlere ve diğer paydaşlara öğrencinin ilerlemesi hakkında değerli bilgiler sunar.

1.8.1. Eğitsel Gelişim Dosyası (Portfolyo)

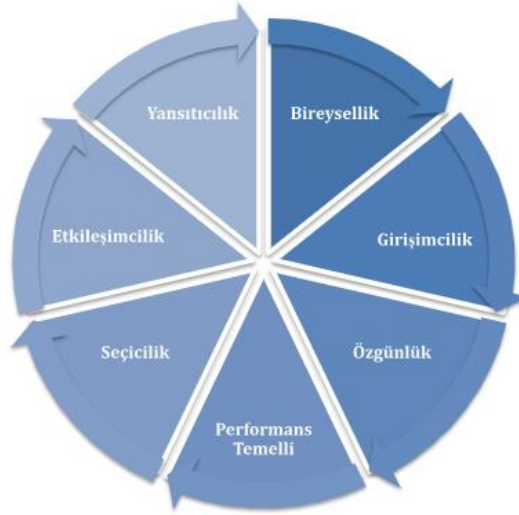
Günümüz eğitim ortamlarında, öğrencilerin öğrenme süreçlerini anlamak ve desteklemek için çeşitli araçlar ve yöntemler kullanılmaktadır. Kullanılan araçlardan biri de eğitsel gelişim dosyasıdır. “*Portfolyo (EGD) kavramı Latince “portare” taşımak anlamı bir fiilden ve yine Latince kâğıtlar veya çalışmalar olarak geçen “foglio” sözlüğünden gelmektedir*” (Sharp 2002). Ülkemizde portfolyo (EGD) birçok farklı kelime ile ifade edilmektedir.” *Türkçe literatürde, kişisel gelişim dosyası, ürün seçki dosyası veya öğrenci ürün dosyası olarak isimlendirilen portfolyo, yapılan işlerin ve bu işlerle ilgili belgelerin toplanarak bireysel olarak düzenlendiği, belli bir süreç içindeki bilgi ve beceri gelişimini gösteren dosya olarak tanımlanabilir*” (Demir, 2012, s.240). Eğitsel gelişim dosyaları, öğrencinin akademik ve kişisel gelişimini izlemesine, öğrenme hedeflerine ulaşmasına, ilerlemesini değerlendirmesine ve gelecekteki hedeflerini belirlemesine yardımcı olur. “*Portfolyolar (EGD) uzun yıllar sanatçılar tarafından çalışmalarını sunmak, sanatsal ifadelerini, yeterliklerini gösterme ve çalışmalarına destek sağlama amacıyla kullanılmıştır*” (Dikici, 2004). Eğitim gelişim dosyasının bir diğer önemli yönü de öğrencinin öğrenme sürecini bütünsel bir şekilde göstermesidir. Birgin (2002) eğitsel gelişim dosyasını öğrencilerin süreç içerisinde birçok alanda gösterdiği davranışlar, yaptığı çalışmaların düzenli biriktirilmesiyle toplanıp elde edilen verilerin belirlenmiş olan ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesi

olarak açıklamıştır. Sadece sınav notlarına veya belirli bir performans ölçütüne dayanmayan bu dosya, öğrencinin farklı öğrenme ortamlarında nasıl başarılı olduğunu ve hangi becerileri geliştirdiğini gösterirler. Simon & Forgette-Giroux (2000) tarafından yapılan tanıma göre, Eğitsel Gelişim Dosyası (EGD), öğrencinin bir yeteneğindeki gelişimi değerlendirmek amacıyla, öğrenci, öğretmen veya meslektaşları tarafından seçilen ve tavsiye edilen birikimli ve sistematik olarak çalışmaların toplanması olarak ifade edilmektedir. EGD'ler, öğretim programlarında hem öğretim hem de ölçme aracı olarak belirli amaçlar için kullanılır. Bu amaçların neler olduğunun bilinmesi, bu araçların hangi durumda kullanılmasının uygun olacağına ilişkin verilecek kararlar için önemlidir.

1.8.2. Öğrenci Gelişim Dosyalarının (Portfolyoların) Özellikleri

Öğrenci gelişim dosyaları, genellikle geleneksel ölçme araçlarından farklıdır. Portfolyoların genel olarak taşıdığı özellikler Chang(Akt: Kan, 2007:136) ve (Berberoğlu, 2006, 139-141)'dan faydalanılarak aşağıda özetle verilmiştir.

Şekil 2.4. Öğrenci Gelişim Dosyalarının (Portfolyoların) Özellikleri

1.8.2.1.Bireyseldir

Portfolyoda bireysel içerik seçimi ve kişisel tarzın yansımaları bulunmaktadır. Bu durum, öğrencinin kendi tercihlerine dayalı olarak içeriği oluşturduğunu ve bunun kişisel gelişimini yansıttığını ifade eder.

1.8.2.2.Gelişimcidir:

Portfolyolar özgün çalışmalardır bu şekilde öğrenci gelişimi bireysel olarak görülebilir durumdadır bu bağlamda gelişimin izlenmesine yardımcı olabilmektedir. Öğrencinin belirli bir dönemdeki gelişimini, bilgi birikimini ve öğrenmelerini temsil etmektedir.

1.8.2.3.Performans temellidir:

Gelişim dosyaları, öğrencinin önceden belirlenmiş bir hedefe doğru ilerlemesini teşvik etmek için kullanılır. Öğrenci, kendi hedeflerini belirler ve bu hedeflere ulaşmak için çalışır. Bu dosyalar, öğrencinin kişisel gelişimini izlemesine ve belirlenen hedeflere ulaşma sürecini belgelemesine yardımcı olur.

1.8.2.4.Özgündür:

Portfolyo, öğrencinin yapmış olduğu ürünlerden oluşmaktadır. Geleneksel testler, ile öğrencilerin potansiyelini bütün yönleriyle yansıtamaz. Portfolyolar özgün ve somut öğrenme ürünlerini göstermesi ve belirli bir süreci kapsayarak gelişimin sergilenmesi sebebi ile özgün bir değerlendirmedir.

1.8.2.5. Etkileşimcidir:

Öğrenciler hazırladıkları portfolyo ile öğretmen ve akranlarıyla yapmış olduğu çalışmalarını paylaşır bu şekilde iletişim kurularak etkileşim artar.

1.8.2.6.Seçicidir:

Portfolyo hazırlayan öğrenci portfolyo içeriğini nasıl yapacağı hakkında özgürdür bu şekilde öğrenci kendi kararları doğrultusunda dosyayı hazırlar buda öğrenciye karar verme hakkı tanır.

1.8.2.7.Yansıtıcıdır:

Portfolyolar bireysel olduğu gibi öğrencinin yapmış olduğu ürünlerin kanıtlayıcı yansımasıdır. Öğrencinin kendini tanımasına ve tüketilen enerjiyi görmesine imkan verir.

1.8.3. Öğrenci Gelişim Dosyası Hazırlama Aşamaları

Öğrenci gelişim dosyaları hazırlanırken izlenmesi gereken basamaklar bulunur. *“Bir öğrenci gelişim dosyasının hazırlanması birbirini izleyen üç temel ana basamaktan oluşmaktadır* (Korkmaz & Kaptan, 2003, s. 26; Prince George's County Public Schools, 2005; Akt: Atılğan, 2007, s. 372).

1.8.3.1. Düzenleme ve Planlama:

Eğitsel gelişim dosyaları hazırlarken izlenilen ilk basamak karar vermektir. Öğrenci ve öğretmen arasında bir etkileşim kurulur ve izlenmesi gereken yol, değerlendirme kriterlere gibi sorulara cevap aranır.

1. Sınıfta öğreneceklerimi yansıtmak için materyalleri, zamanı, vb. nasıl seçmeliyim?
2. Topladığım materyalleri, eşyaları, vb. nasıl düzenlemeli ve sunmalıyım?
3. Öğrenci gelişim dosyası en iyi ürüne mi yoksa gelişim süreçlerine mi odaklanacak?
4. Gelişim dosyamı nasıl korur ve saklarım?

1.8.3.2. Toplama:

Eğitsel gelişim dosyaları hazırlarken izlenilen ikinci basamak dosyayı oluşturma sürecidir. Yapılan her ürün dosyaya dahil edilmemelidir. Dosyanın içeriğine uygun ürünler toplanmalıdır. İlk basamakta belirlenen kriterler dikkate alınmalıdır.

1.8.3.3. Yansıtma:

Eğitsel gelişim dosyaları hazırlarken izlenilen son basamak öğrencinin belirlenen ve topladığı ürünler ile kendi öğrenme sürecini yansıtabilmesidir. Öğrenci ürünleri öğrenci hakkında sahip olunan tüm bilgi beceri ve zihinsel alışkanlıkları yansıtabilir. ailenin ve ya öğretmenlerin gelişim dosyasına ilişkin düşünce, süreç ve ürünler üzerindeki yansımalarına da yer verilmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTARATÜR TARAMASI

2.1. Benzer Araştırmalar

Araştırmanın ilgili alan yazın taramasına bakıldığında sanat temelli bir araştırma yöntemi olan a/r/tografi, a/r/tografik kimlikler, sanatsal öğretimde değerlendirme, eğitsel gelişim dosyası (portfolyo) konuları ile ilgili birçok araştırma ile karşılaşmaktayız. Irwin ve arkadaşlarının (2006), İnce, Işır & Başar (2019), Mavioğlu (2019), Özcan (2019), Güneş (2018), Coşkun (2015), Güler (2015), Ay (2020), Gillard (2014), Coleman (2017) Başyurt & Taşkesen (2022), Barney (2009), Keser & Narin (2017), Güler (2021), Demir (2023) Özbahar (2022), Akdeniz (2024), Öncü (2009) Mamur (2012) Mamur (2009).

Irwin ve arkadaşlarının (2006) 2004 yılında yaptığı a/r/tografik temelli çalışmanın a/r/tografi yönteminin ilk örneğini oluşturduğu söylenebilir. Sanatçı/araştırmacı/eğitimci bir grubun Rita Irwin önderliğinde 2004 yılında, “The City of Richgate” isimli proje Richmond Şehri’ndeki göçmen grup ile gerçekleştirilmiştir. Sanatçı/araştırmacı/öğretmen kimlikleri kapı metaforu ile ortaya çıkan sonuçlar ışığında sanatsal ürün ile ifade edilmiştir

İnce, Işır & Başar’ın (2019) “Benlik Algısının Sanatsal İfadeye Etkisi Üzerine A/R/Tografik Bir Araştırma” başlıklı çalışmada, resim-iş öğretmenliği bölümü lisans eğitimi üçüncü sınıf öğrencilerinin kendi benliklerine ilişkin algılarının sorgulanıp çözümlenmesi ile ortaya çıkarılan eserler üzerine yapılan a/r/tografik bir çalışmadır.

Mavioğlu’nun (2019) “Bilinç Altına Yönelik Manipülatif Unsurların İndirgenmesine Dayalı Görsel Kültür Çalışmaları: Bir A/r/tografi Araştırması Örneği” başlıklı doktora tez çalışmasında bilinçaltına yönelik ilişkiler a/r/tografik bağlamda sorgulanmıştır. Araştırma verileri arasında yer alan süreç odaklı araştırmacı günlükleri bilinçaltına yönelik sorgulamalar için önem taşımıştır. Bilinçaltının sanatsal etkiyi

azaltabilmesine yönelikde sorgulamalar yapılmıştır. A/r/tografik kimlikler öğrencilerin farklı bakış açısı kazanmalarına yönelik olumlu etki göstermiştir.

Özcan'ın (2019) “Tez Yazım Sürecindeki Erteleme Kavramı: A/R/Tografik Bir Sorgulama” başlıklı yüksek lisans tezi, a/r/tografik yaklaşımı ile “erteleme” kavramı incelenmektedir. Davranışta problem olarak metaforlaştırılan ‘erteleme’ kavramı ile araştırmacı 30 kişisel sorunu ele almıştır. Bulguları sanatçı (artist), araştırmacı (researcher) ve öğretmen/öğrenen (teacher) kimlikleri altında sunan araştırmacının tez yazım dili öyküleme gibi kişisel bir anlatım dilidir.

Güneş'in (2018) "Resim Atölye Dersinde Alternatif Bir Eğitim Yöntemi: Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Etkinliklerle Desteklenen Uygulama" adlı doktora tezi, Resim İş Eğitimi atölye dersinde yeni bir yöntem olan a/r/tografi ile sanat eğitimcisi yetiştirmek amaçlanmıştır. Tezin amacına yönelik öğrenci yaratıcılıkları özgün eserler üretmeye yönelik nitelikli eğitim almaları desteklemiştir. Tezde, öğrencilerin özgün eserlerinin farklı yöntemleri anlayarak analiz edilmesi üzerine de çalışılmış olup öğrencilerin kendi eserlerini incelemesine yönelik fırsatlar sunulmuştur. Tezde öğrencilerin portfolyo hazırlama gibi birçok uygulamalar yapması sağlanmıştır.

Coşkun'un (2015) “Self-history project in visual arts education” (Görsel sanatlar eğitiminde öznel tarih projesi) adlı makale öğrencilerin kültürel değerlerini post modern kültür üzerinden sorgulamalar yaptığı a/r/tografik yöntem ile desenlemiştir. Kitle iletişim araçlarının tarihi ile ulaşılabilirliği artırdığını ifade etmiştir. Resim ana sanat dersinde gerçekleştirilen uygulama farklı yaşantıları öğrenci merkezli hem öğrenen hem öğreten kimlikleriyle sorgulamayı sağlamasına yönelik bir çalışma ortaya sunulmuştur. Çalışmada kültürel değerler üzerinden disiplinler arası ilişkiler kurularak a/r/tografik sorgulama sürecine girilmiştir.

Güler (2015)'in “A New Practice Based Research Method in Art Education: A/R/Tography. The Criticism of the Paintings made for Gershwin's Rhapsody in Blue” (Sanat Eğitiminde Uygulamaya Dayalı Yeni Bir Araştırma Metodu: A/R/Tografi Gershwin'in Rhapsody In Blue Adlı Eserine Yapılan Resimlerin Eleştirisi) adlı makalesinde disiplinler arası bir eser ortaya koyarken a/r/tografik bir süreç izlenmiştir. Sanatçı müzisyen George Gershwin'in “Rhapsody in Blue” isimli parçasını sadece dinleyerek eserini üretmiştir. Daha sonra sanatçı George Gershwin'in hayatını okur ve

eser hakkında bilgi edinir sonra “Rhapsody in Blue” adlı parçayı tekrar dinleyerek eserini oluşturur. Çalışmada bilginin sezgisel olarak sadece işitme duyusuyla ortaya çıkması ve sezginin bilgiler ışığında yeniden ortaya çıkarılması arasındaki farklılıklar gözlemlenmiştir.

Ay (2020) “Görsel Sanat Araştırmalarında A/R/Tografi Yönteminin Kullanılması Üzerine Bir İnceleme” isimli tezinde a/r/tografi yöntemi ile sanat yapıtının araştırma nesnesi haline gelerek araştırma sınırlarını, ihtiyaç ve çeşitlilik gösterebileceğini belirtmektedir. Sanatçı, araştırmacı, öğretmen/öğrenen kimlikleri ile dört adet a/r/tografik çalışma incelenmiştir. Araştırma amacı dört farklı çalışmada a/r/tografik kimliklerin nasıl ele alındığı ile ilgili literatür taraması ile elde edilmiştir.

Gillard’ın (2014) "Trust Through Art and Its Practice: An A/R/Tography Study" adlı yüksek lisans tezinde a/r/tografi yöntemini kullanarak güven ve sanat arasındaki ilişki üzerine araştırma yapmayı amaçlamıştır. Sanatçılar, eğitimciler ve araştırmacının bir arada işbirliği içerisinde çalışması, güven içerisinde iletişim kurabilecekleri öne sürülmüştür. A/r/tografi yöntemi ile toplanan veriler güveni arttırmada önemli rol oynatarak sonuçların fayda sağlandığına ulaşılmıştır.

Coleman’ın (2017) “Being an Artist in Wonderland: Exploring Identity, Creativity, and A/r/tographic Inquiry” isimli doktora tezinde kimlik ve yaratıcılık ilişkileri üzerine inceleme yapan yazar deneyimlerinden yola çıkarak, sanatsal sürecinde kimlik oluşumu ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi fark eder. Yazar, sanatçı, araştırmacı ve öğreten arasındaki farkı deneyimleyerek kendisini dijital ve fiziksel bir diyarda bulduğuna ifadelerinde yer verirken çalışmayı eserlerinin yaratılan kimlik koleksiyonu olarak tanımlamıştır.

Başyurt & Taşkesen (2022) “Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Özgün Atölye Çalışma Süreçleri Üzerine; A/R/Tografik Sorgulama” adlı makalede sanat temelli ve uygulama tabanlı A/R/Tografi yöntemi ile yürütülmüştür. Sürecin başında öğrenciler A/r/tografi yöntemi çerçevesinde araştırmalar yaparak sorgulama yapmışlardır. Sorgulama süreci boyunca süreci anlamlandırmaları için yaşam yazmaları ile sürece dahil olmaları sağlanmıştır. A/r/tografik sorgulama sürecini içselleştirerek özgün sanatsal ürünler ortaya çıkarmışlardır. Özgün çalışmalarının anlam kazandığı bu süreç öğrencileri yansıtan ürünler içermektedir.

Barney'in (2009) "A study of dress through artistic inquiry: Provoking understandings of artist, researcher, and teacher identities" adlı tezinde sanatsal bir uygulama ile elbise çalışmasını sanatçı, öğretmen ve araştırmacı kimlikleri ile birleştirerek hangi anlamları teşvik edeceği üzerine çalışılmıştır. A/r/tografik araştırmanın çalışma grubunu ortaokul resim öğretmenleri ve 64 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubundan bir öğrenci çalışmada çevresel sorunlara dikkat çeken bir elbise kavramına dikkat çekmiştir. Faydalı ürünler ile çevreye katkı sağlanacağı düşünülen elbisenin yapılabilir olduğuna dikkat çekmiştir.

Keser & Narin (2017) "Sanat Temelli Bir Soruşturma Yöntemi: A/r/tografi" isimli çalışmada "The City of Richgate" projeye yönelik beş makaleyi incelemiştir. A/R/Tografi hakkında yaptığı bu inceleme ile araştırmacı a/r/tografi yöntemini açıklamış ve yöntemin sürece yönelik olduğunu ifade etmiştir. Araştırmacı çalışmada sanatçı (a), araştırmacı (r) ve öğretmen (t) rolleri ile rizomatik ilişkiler kurarak sorgulama yapıldığını belirtmiştir.

Güler'in (2021) "A/r/tographic inquiry for the transformation of pre-service art teachers concept of social justice" adlı araştırmasında resim-iş öğretmenliği ikinci sınıf öğrencilerinin bulundukları çevreyi sorgulamaları amaçlanmıştır. Çalışmanın da resim öğretmenliği bölümü ikinci sınıf öğrencilerinin çevreleri hakkında sorgulama yapmaları ve eleştirel bir bakış ile 13 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmada görüşme, araştırmacı günlükleri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanarak doküman analizi yapılmıştır. Odak gezisi deneyimleri gibi temalar elde edilen çalışma gerçek hayatın içinden öğrenen, tasarım ile sanatçı, süreç boyunca araştırmacı rolü edindikleri üzerinedir.

Demir'in (2023) "Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kadın İmgisine Yönelik A/R/Tografik Bakışı" isimli doktora tezinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının kadın imgesine bakışlarını, anlamlandırma çabalarını ve ifade biçimleri incelenmiştir. A/r/tografi yöntemiyle yapılan çalışma, COVID-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitimle yürütülmüş ve 2020-2021 döneminde Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde son sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Veriler ders kayıtları, görüşmeler, yansıtıcı günlükler, öz değerlendirme formları ve uygulamalı etkinliklerle toplanmıştır. Betimsel analizle "Bakış", "Anlam" ve "Biçim" temaları belirlenmiş, öğrenciler toplumsal yaşam

dinamikleri içinde kadın imgesine yönelik algılarını ve toplumsal cinsiyet rollerini sorgulamışlardır.

Özbahar'ın (2022) “A/R/Tografi Üzerine Bir İnceleme: Araştırmacı Olarak Sanatçı” isimli tezinde sanat eğitimi alan lisans ve lisansüstü öğrenciler ile çalışmıştır. Araştırma amacı a/r/tografik sorgulama, deneyim ile elde edilen araştırma süreçlerini, sanatçı bakış açısı ile araştırmacı olarak derinlemesine incelemektir. Rizomatik bağlantılar ile ortaya çıkan sorgulama aralığı yaratmaktadır. Oluş sürece bağlanan öznel yolculukların, farklı hikâyeler ile kesişim noktaları bularak yeni anlamlar üreterek özgün oluşumların noktalarıyla yeni anlamlar üretebilmesi özgün oluşumların habercisi olmaktadır. Bu yeni temaların ortaya çıkışı, bireysel deneyimlerin yeni anlamlarına ve sorgulama sürecinin çeşitlenmesine işaret etmektedir. Yaratılan sorgulama aralığı, özgün üretimlerin yorumlanması vasıtasıyla a/r/tografi disipliniyle gerçekleştirilmiştir. Görsel günlük tutma anlayışı, araştırma sürecinde karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik olumlu yönleri öne çıkararak tez yazımının devam etmesine katkı sağlamıştır. Bu süreç, yazma eylemini ve görsel algıyı geliştiren günlük kullanımına yönelik farkındalığın artmasına da olanak tanımıştır. Yazılı ve görsel günlükler aracılığıyla kayıt altına alınan içsel yolculuk ve döngüsel sorgulamalar, yeniden rizomatik bağlantıların kurulmasına olanak vermiştir.

Akdeniz'in (2024) “Aidiyet, Kimlik Ve Mekân: Hükümlü Bireyler İle A/R/Tografik Bir Araştırma” adlı doktora tezi A/r/tografi yaklaşımını temel alan, Şırnak T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda altı hafta süren bir uygulama sürecinin sonuçlarını kapsamaktadır. Bu araştırma, katılımcıların aidiyet duygusunun mekânsal sınırlılıklar ile kendi yaşam deneyimleri arasındaki ilişkisini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. A/r/tografi yöntemi, aidiyet duygusu kavramını çok boyutlu bir şekilde inceleme olanağı sağlamıştır. Bu durum, katılımcıların ceza infaz kurumu ortamında aidiyet duygusunun geliştirilmesinde sanatsal aktivitelerin nasıl bir yöntem olarak izlenmesi gerektiği hakkında fikirler sunmuştur.

Öncü'nün (2009) “Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Bir Yaklaşım: Portfolyo Değerlendirme” isimli makalesinde ölçme ve değerlendirme için portfolyo kullanımının yeri ve önemine değinilmiştir. Çalışmanın amacı, öğrencilerin performanslarını

değerlendirmede kritik bir role sahip olan portfolyo değerlendirmeyi kuramsal açıdan incelemektir. Çalışmada, portfolyonun temel özellikleri, içeriği, çeşitleri, bölümleri, hazırlanma süreçleri, geçerliliği, güvenilirliği, avantajları ve dezavantajları üzerinde detaylı bir şekilde durulmuştur. Sonuç olarak, eğitim ve öğretim süreçlerinde portfolyoların kullanılmasının Türkiye'de önemi vurgulanmıştır. Bu araştırma, portfolyoların eğitimdeki rolünü anlamak ve bu değerlendirme yöntemlerinin etkili bir şekilde nasıl uygulanabileceğine dair bilgi sağlamayı amaçlamaktadır.

Mamur'un (2012) "Görsel Sanatlar Eğitiminde Nitel Araştırmalar için Bir Doküman: Portfolyo" adlı makalesinde sanat eğitiminde portfolyo kullanımı ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada, görsel sanatlar eğitimi alanında metodolojideki dönüşüm bağlamında nitel araştırmacılar için portfolyo dokümanlarının önemi vurgulanmaktadır. Portfolyolar, sanat eğitiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan ve nitel araştırmalarda veri sağlayan önemli dokümanlar olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, sanat eğitimi araştırmalarında portfolyoların kullanımıyla ilgili örnekler sunulmuş ve bu dokümanlardan elde edilen veriler üzerinden yapılan içerik analizi sonuçlarına dayanarak genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışma, sanat eğitiminde nitel araştırmalar için portfolyoların nasıl değerli bir kaynak olduğunu göstermektedir.

Mamur'un (2009) "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Sanatsal Yeterliliğini Ölçme Ve Değerlendirmede Eğitsel Gelişim Dosyasının (Portfolyo) Rolü" adlı doktora tezinde portfolyo ile ölçme değerlendirme yapılan güzel sanatlar resim bölümü lise öğrencileri üzerine çalışılmıştır. Bu çalışmanın asıl amacı, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde resim bölümü öğrencilerinin sanatsal yeterliliğini ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemleri belirlemek ve sanat atölye derslerine özgü geliştirilen EGD (Eğitimde Görsel Değerlendirme) tekniklerinin uygulanabilirliğini ve öğrenme sürecine olan katkılarını değerlendirmektir. Bu araştırma, nitel bir yaklaşımla gerçekleştirilmiş olup, bir güzel sanatlar lisesinin resim bölümünde 9. sınıf IIBSA (İki Boyutlu Sanat Atölye) ve 11. sınıf GT (Grafik Tasarım) derslerindeki öğrenciler ve öğretmenler üzerinde odaklanmıştır. Çalışma, mevcut ölçme ve değerlendirme pratiklerinin yetersizliklerini ortaya koymayı ve EGD değerlendirme tekniklerinin

sanatsal öğrenmeyi derinlemesine değerlendirmede nasıl kullanılabileceğini anlamayı amaçlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmış olup çalışmaya uygunluğu bakımından sanat temelli ve uygulama tabanlı araştırmalardan a/r/tografik sorgulama ile temellendirilmiştir. Nitel çalışmalar ham verilerin hacmini azaltarak büyük miktardaki verilerin özünü anlamayı, önemli örüntüleri tanımlamayı ve verilerden anlam çıkararak araştırılan olguya ilişkin mantıksal kanıt zinciri oluşturmayı kapsar (Patton, 2014). Durum çalışması, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında sistematik bilgi toplamak için çoklu veri toplama kullanılarak o sistemin derinlemesine incelenmesini içeren metodolojik bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010). Sanat temelli A/r/tografi bir sorgulama sürecidir bu yöntem araştırmacıya farklı kimlikler sunar. A/r/tografik yöntem yaşayan sorgulama içeren, araştırmacıya farklı kimlikler sunarak besleyen ve araştırmayı yaratıcı bir sürece çeviren bir yaklaşımdır. A/r/tografik sorgulama sürecinde araştırmacı, eğitimci ve sanatçı kimlikleri öne çıkar.

3.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 öğretim yılında orta ölçekli bir üniversitenin Resim-İş eğitimi anabilim dalı 4. Sınıf öğrencilerinin atölye dersinde yürütülmüştür. Araştırma grubu 10 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme ölçüt (amaçlı) örneklem yolu ile seçilmiştir. “Amaçlı örnekleme de araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır” (Balcı, 2010). Araştırmanın çalışma grubu seçilirken öğrencilerin alt atölye süreçlerini tamamladıkları dönem tercih edilmiştir.

3.3. Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri, sorgulama sürecinde hazırlanan öğrenci eğitsel gelişim dosyaları(portfolyo), oluşturulan soru havuzundan alan uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan a/r/tograf görüşleri, akran görüşleri, uzman görüşleri ve süreç sonunda ortaya çıkan öğrenci sanatsal ürünleridir.

3.4.Verilerin toplanması

Araştırmanın birinci aşamasında, öğrenciler için hazırlanan örnek portfolyo sunumları oluşturulmuş ve sınıf ortamında örnek anlatımlarla sunulmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerden kendi portfolyo sunumlarını hazırlamaları istenmiştir. Bir sonraki aşamada öğrencilerden hazırladıkları portfolyoları akranlarına sunmaları istenmiştir ve bu sırada akranlarından sunum yapan akranını değerlendirmeleri istenmiştir. Daha sonra sunum yapan öğrenciye araştırmacılar tarafından hazırlanan sanatsal gelişim süreci formu verilerek, kendi sanatsal sürecini değerlendirmesi istenmiştir.

Araştırmanın bir diğer aşamasında öğrencilere a/r/tografik sorgulama süreci anlatılarak örnekler sunulmuştur. Öğrencilerden özgün atölye çalışmalarına yönelik a/r/tografik kimlikler doğrultusunda sorgulamalar yapmaları istenmiştir. Özgün atölye çalışmaları için ortaya çıkan ürüne kadar ki sürece yönelik bilgiler için a/r/tograf görüşleri toplanmıştır. Süreç sonunda a/r/tograflar özgün sanatsal ürünler ortaya çıkarmışlardır ve bu ürünlere yönelik açıklama yazmaları istenmiştir.

3.5.Verilerin analizi

Sanat temelli bir araştırma yöntemi olan A/r/tografik sürece ilişkin verilerin analizinde nitel veri analizi kullanılmıştır. “Nitel veri analizi, araştırmacının verileri düzenlediği, analiz birimlerine ayrıldığı, sentezlediği, biçimleri (pattern) ortaya çıkardığı, önemli değişkenleri keşfettiği ve hangi bilgileri rapora yansıtacağına karar verdiği bir süreçtir” (Bogdan & Biklen, 1992). Eğitsel gelişim dosyalarının(portfolyo) öğrenci, akran ve uzman değerlendirmelerinde içerik analizi kullanılmıştır. “İçerik analizi yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım & Şimşek, 2008). Öğrencilerin sanatsal süreçleri ve a/r/tografik sorgulama süreçleri betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Sözbilir

(2009)'e göre betimsel analiz araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir şekilde ifade eder.

Araştırmanın güvenilirliği araştırmacıların verileri birlikte analiz etmesi ve aynı verileri belirlenen zaman geçtikten sonra tekrar analiz etmesi ile sağlanmıştır. Bu bağlamda ilk ve son analiz karşılaştırılarak farklılaşmalar üzerinden fikir birliği sağlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğrenciler tarafından hazırlanan eğitsel gelişim dosyalarına(portfolyo) yönelik resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin kendi sanatsal gelişim süreçleri, akran değerlendirmeleri ve uzman değerlendirmeleri ve öğrencilerin özgün atölye çalışmaları değerlendirilerek yer verilmiştir.

4.1. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin eğitsel gelişim dosyaları üzerinden öz değerlendirmeleri nasıldır?

Tablo 1: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri

Alt Tema	Kod
Sanatsal Gelişim	Kendini geliştirme ve ilerleme
	Özgün tasarımlar ortaya koyma
	Yeteneğini aktarabilme
	Deneyim kazanma
	Mesleki gelişim
Genel Değerlendirme	Mesleki ve sanatsal gelişim
	Eğitimden fayda sağlama
	Estetik anlayış kazanma
	Çok disiplinli çalışabilme

Tablo 1: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri (Devamı)

Memnuniyet/Memnun Olma	Memnunum Eksiklerim var
Değiştirilmek İstenenler	Bir şey yok Daha çok çalışma Aksaklıklar Odaklanma

Tablo 1’de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Sanatsal gelişiminizi değerlendirecek olursanız ilk günden günümüze kadar ki süreçte nereden nereye geldiğinizi ifade ederek yorumlayınız?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, kendini geliştirme ve ilerleme, özgün tasarımlar ortaya koyma, yeteneğini aktarabilme ve deneyim kazanma şeklinde ifadeler yer almıştır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö1) “*Ben ilk olarak iyi bir başlangıç yaptığımı düşünüyorum ve bunu bir sonraki yıllarda daha iyi bir şekilde ilerlettim.*”

(Ö2) “*İlk başlarda fırça bile tutmayı bilemezken şimdi kendimi çok geliştirdiğimi düşünüyorum kendi özgün tasarımlarımızı yapıyoruz bu süreçte özgün tasarımlar yapmayı öğrendik.*”

(Ö3) “*Renk geçişlerini anlayabilmemiz adına yaptığımız bir nokta- leke çalışmasından belli büyüklükteki ebatlarda yağlı boyalara geçmek kendi adıma hep mutluluk verici ve aldığım eğitim açısından ileri seviyeye geldiğini söyleyebilirim.*”

(Ö4) “*Yetenek ve ilgilerim açısından senelik eğitim hayatım beni değiştirdiğini ve yeteneğimi farklı açılardan değerlendirmemi sağladı.*”

(Ö6) “*Yapmış olduğum çalışmalar, toplanıp sentezlenerek elde edilen portfolyomu incelediğimde şu sonuçlara vardım; 1. sınıftan 4. sınıfa kadar gayet olumlu şekilde gelişim gösterdiğimi fark ettim. Sanat elemanları ve tasarım ilkelerini daha iyi benimseyerek ve kurallı dikkate alarak daha kaliteli çalışmalar elde etmişim.*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, çoğunluğunun sanatsal gelişim sürecinde özgün tasarımlar ortaya koyabildiklerini ve yeteneklerini çalışmalarına aktarabilecek bilgi düzeyine ulaştıkları görülmüştür.

Tablo 1'de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Bu sürecin sonunda ne elde ettiğinizi düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, mesleki ve sanatsal gelişim, eğitimden fayda sağlama, estetik anlayış kazanma, çok disiplinli çalışabilme ifadeleri yer almaktadır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö3) *“Aldığım eğitimin olumlu sonuçlar doğurduğunu her bir sonraki dönemde aldığım derste bir adım daha ileriye taşındı.”*

(Ö6) *“Sanatın farklı unsurlarını anlamama ve estetik anlayışımı derinleştirmeme yardımcı oldu.”*

(Ö7) *“Başarılı bir eğitim - öğretim süreci geçirdim hem teorik hem uygulama alanın da mesleğimin gereklerini yerine getirebilecek düzeydeyim.”*

(Ö9) *“ Sürecin sonunda resim, mimari ve antik eserler ile sanatsal tarihimizi öğrendim. Ana sanat dersinde renkleri, dengeyi ve tonlama gibi önemli unsurları çalışmalarımda yansıtmayı öğrendim. Grafik dersi, baskı dersi, heykel dersi gibi birçok sanatsal ders ile farklı sanat alanlarında da kendimi geliştirdiğimi düşünüyorum.”*

(Ö10) *“Almış olduğumuz eğitim sürecinin sonunda, çocukluk hayalim olan ‘resim iş öğretmenliği’ vasfını, sanat yolunda emekler veren, güzel öğrenciler yetiştirecek olan öğretmenlik yetkinliğini elde ettiğimi düşünüyorum.”*

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, sanatsal gelişim süreçlerinde genel olarak estetik anlayış kazandıklarını ve çok disiplinli çalışabildikleri görülmüştür.

Tablo 1'de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Sanatsal sürecinizde elde ettiğiniz sonuçtan memnun musunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, memnunun ve eksikliklerim var cevapları yer almaktadır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö2) “Evet kesinlikle memnunum Ama her zaman daha da üstüne çıkmaya çalışacağım”

(Ö4) “Pandemi ve depremden etkilendiğimiz yılların bizde sanatsal olarak bıraktığı olumsuz etki eksikliklere sebep oldu.”

(Ö9) “Sanatsal sürecimin başlarındaki heves ve isteğim, görmüş olduğum derslerle birlikte gelişmiş ve gelişimi artırarak devam ettirdiğimi düşünüyorum. Bu sonuçtan memnunum.”

(Ö10) “Her türlü işin başlangıç evresinde soru işaretleri, tereddütler varken bu sanatsal sürecin daha ilk yılında oluşan memnuniyet katlanarak arttı.”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, çoğunlukla süreçten memnun oldukları görülmüştür.

Tablo 1’de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Sanatsal gelişim sürecinizde başa dönecek olursanız neyi değiştirdiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, bir şey yok, daha çok çalışma, aksaklıklar ve odaklanma ifadeleri yer almaktadır.

“Sanatsal gelişim sürecinizde başa dönecek olursanız neyi değiştirdiniz?” sorusuna resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin verdiği cevaplar incelendiğinde; öğrenciler, eğitsel gelişim dosyaları üzerinden sanatsal gelişim süreçlerinde değiştirilmek istenenler alt teması bağlamında öğrenciler süreçten memnun olduklarını bir şey yok şeklinde ifade ederken, eksikliklerini gördüklerinde ise daha çok çalışmalarını gerektiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin lisans eğitiminde karşılaştıkları pandemi dönemi ve ülkemizde meydana gelen deprem felaketi ile de uzaktan eğitim süreci geçirmiş olmaları sanatsal gelişim sürecinde aksaklıklar yaşadıklarına ve bu uzaktan eğitim sürecinin odaklanma problemi yaşamalarına sebep olduğunu ifade etmişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö2) “Sanatsal gelişim sürecinde ilk başlarda yaptığım çalışmalar için çok zaman ayırmazdım Bu nedenle yaptığım çalışma hiçbir zaman istediğim gibi olmazdı en başa dönecek olursam çalışmalarına daha çok zaman ayırmayı isterdim.”

(Ö3) “Bazı çalışmalarına daha fazla zaman ayırmak isterdim.”

(Ö5) “Gelişimim olması gerektiği gibi ilerlemiş fakat uzaktan eğitimin elbette dezavantajı oldu, başa dönecek olsaydım uzaktan eğitimde geçirmiş olduğum sürecimi yüz yüze daha iyi öğrenerek geçirmek isterdim.”

(Ö6) “Sanatsal gelişim sürecimde başa dönecek olursam, değiştirmek istediğim tek şey çalışmalarına ve sürece biraz daha fazla odaklanmak olurdu.”

(Ö9) “Sanatsal sürecimin başlarında değiştirmek istediğim bir şey yok. Resmimin üzerine katarak ilerlemiş olmaktan memnunum.”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, lisans eğitiminde karşılaştıkları pandemi dönemi ve ülkemizde meydana gelen deprem felaketi ile uzaktan eğitim süreci geçirmiş olmaları sanatsal gelişim sürecinde aksaklıklar yaşamalarına sebep olduğuna değindikleri görülmüştür.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri teması üzerinden alt temalara ulaşılmıştır. Bu bağlamda elde edilen veriler doğrultusunda eğitsel gelişim dosyaları ile ilgili öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerinde kendilerini geliştirdiklerini, ilerleme gösterdiklerini, gelişim sürecinde özgün tasarımlar ortaya koyabildiklerini ve yeteneklerini çalışmalarına aktarabildiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Bu görüşler doğrultusunda sanatsal gelişim sürecinin olumlu yönde ilerlemiş olduğu söylenebilir. Öğrencilerin genel değerlendirme yaptıklarında mesleki ve sanatsal gelişim gösterdikleri, eğitimin hayatlarına fayda sağladığı, yaptıkları çalışmalar ve aldıkları eğitim ile estetik anlayış kazandıklarını ve birçok ders gördükleri için çok disiplinli çalışabildiklerinden bahsetmişlerdir bu durumun öğrencilere önemli ölçüde başarı kattığı ifadelerinden anlaşılabılır. Öğrencilerin kendi sanatsal süreçlerini değerlendirirken oldukça memnun oldukları ifadelerine yansımış ancak uzaktan eğitim sürecinin sanatsal gelişim süreçlerini etkilediğine de ifadelerinde yer vermişlerdir. Öğrencilerin süreç boyunca değiştirmek istediği eksiklik ve aksaklıklar bulunsa da birçok öğrenci sürecinden memnun olmuştur.

4.2. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin kendi sanatsal gelişim süreçleri hakkında görüşleri nelerdir?

Tablo 2: *Resim-İş Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Sanatsal Gelişim Süreçleri Hakkında Görüşleri*

Tema	Alt Tema
Sanatsal Sürecin Başlangıcı	Okul Öncesi İlkokul Ortaokul Lisans öncesi
Yönelme Sebebi	Resim Öğretmeni İlgi ve Yetenek Yakınlarım Öğretmen olma isteğim
Kazanımlar	Gelişen çizim ve tasarım yeteneği Değişen bakış açısı Planlı, istikrarlı, maksimum verim Bilgi, deneyim, tecrübe Dersler anlamlı ve faydalı
Sanatsal Gelişim Süreci	Gelişerek devam etme Disiplin kazanma Alan seçimi Başarılı bir süreç Yaratıcı düşünme Kendini geliştirme

Tablo 2'de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Resim yapmaya ne zaman başladınız?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lisans öncesi dönemlerde resim yapmaya başladıklarını belirtmişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö3) “İlkokulda resim yapmaya başladım.”

(Ö4) “*Resim yapma serüvenim ortaokul zamanlarında başladı benim için.*”

(Ö6) “*Resim yapmaya çocukluğumda başladım.*”

(Ö8) “*2010 yıllarında halk eğitim merkezinde eğitim alarak başladım.*”

(Ö9) “*5-6 yaşlarında ablam evde resim ödevlerini yaptığı sıralarda heves ile başladım*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, çoğunluğunun sanatsal süreçlerinin başlangıcını lisans eğitimi öncesine dayandığı görülmüştür.

Tablo 2'de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Resim bölümünde eğitim almanız için sizi yönlendiren neydi?” sorusuna verdikleri yanıtlarda resim öğretmeni, ilgi ve yetenek, yakınlarım ve öğretmen olma isteğim şeklinde ifadelerle yer vermişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö4) “*Gelişimimi ve bakış açımı değiştirdi.*”

(Ö6) “*Sanat alanında profesyonel anlamda gelişim sağladım.*”

(Ö8) “*Donanımlı bir resim öğretmeni olabilmem için gereken eğitim sürecini okul dönemim içinde aldım*”

(Ö9) “*Atölye dersleri ile daha geniş bakış açıları, daha gelişen çizim ve tasarım yeteneğim olduğunu düşünüyorum.*”

(Ö10) “*Görsel sanatlar alanında ve öğretmenlik mesleği yolunda teorik olsun, uygulamalı olsun birçok alanda bilgi, deneyim, tecrübe ve yeteneğimi geliştirme yönünden sayısız faydalar sağladı.*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin sanat alanına olan ilgi ve yetenekleri dışında çoğunlukla yakınları tarafından sanat alanına yönlendikleri görülmüştür.

Tablo 2'de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri “Resim-iş öğretmenliği alanında aldığınız derslerin katkı bazında size kazandırdıkları nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, gelişen çizim ve tasarım yeteneği, değişen bakış açısı,

planlı, istikrarlı, maksimum verim, bilgi, deneyim, tecrübe, dersler anlamlı ve faydalı şeklinde olduğu ifadelerinde yer almaktadır

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö2) “Evet kesinlikle memnunum Ama her zaman daha da üstüne çıkmaya çalışacağım”

(Ö4) “Pandemi ve depremden etkilendiğimiz yılların bizde sanatsal olarak bıraktığı olumsuz etki eksikliklere sebep oldu.”

(Ö9) “Sanatsal sürecimin başlarındaki heves ve isteğim, görmüş olduğum derslerle birlikte gelişmiş ve gelişimi artırarak devam ettirdiğimi düşünüyorum. Bu sonuçtan memnunum.”

(Ö10) “Her türlü işin başlangıç evresinde soru işaretleri, tereddütler varken bu sanatsal sürecin daha ilk yılında oluşan memnuniyet katlanarak arttı.”

Öğrencilerin verdiği cevaplara bakıldığında, resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin alanında aldıkları derslerin onlara fayda sağladığı görülmüştür.

Tablo 2’de yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin “Kendinizi değerlendirecek olursanız 1. Sınıftan itibaren nasıl bir sanatsal gelişim gösterdiğinizi söyleyebilirsiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlarda, gelişerek devam etme, disiplin kazanma, alan seçimi, başarılı bir süreç, yaratıcı düşünme ve kendini geliştirme cevaplarının ifadelerde yer aldığı görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerini ayrıntılı cevapları şu şekildedir:

(Ö1) “1. Sınıfta yaptığım çalışmaları beğenerek yaptım ve her geçen yıl daha iyi gelişme gösterdim.”

(Ö2) “4 yıl içinde kendimi her alanda geliştirdiğimi düşünüyorum.”

(Ö5) “4 yıl almış olduğum eğitim itibari ile birçok sanat dalını görmüş ve öğrenmiş oldum. Bu öğrendiklerimi nasıl aktarmam gerektiğini ve çağdaşlaşmaya başladığımı bakış açımın değiştiğini fark ettim.”

(Ö6) “Sanat tarihi alanına ilgili olduğumu üniversite boyunca aldığım eğitimle keşfettim. Birinci ve ikinci sınıflarda denediğimiz üslaplardan yola çıkarak bana hitap

eden alanı keşfettim. Ve aldığım eğitimle beraber hangi alanda gelişim gösterebileceğime ve hangi alana daha fazla ilgi duyduğuma karar verdim.”

(Ö9) *“Teorik (sanat tarihi, çağdaş sanat tarihi, sanat eleştirisi, mitoloji ve ikonografi vb.) ve pratik (ana sanat, heykel, baskı vb.) sanat derslerimiz ile temelden başlayarak ve her dönem, her yıl üzerine gelişim sağlayarak geliştiğimi düşünüyorum. Her ders ile farklı ve daha etkili kazanımlar elde ettiğimi düşünüyorum.”*

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplara bakıldığında, öğrencilerin lisans eğitimi sonunda gelişim gösterdikleri görülmüştür.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında görüşleri üzerinden temalara ulaşılmıştır. Bu temalar doğrultusunda elde edilen alt temalar incelendiğinde öğrencilerin sanatsal sürecine başlangıcı okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lisans öncesi ve halk eğitim merkezinde olduğu ifadelerinde yer almaktadır. Öğrencilerin sanatsal süreçte yönelme sebebinin çoğunlukla resim öğretmenleri tarafından olduğu görülse de baba, kuzen gibi aile üyelerinden etkilendikleri de ifadelerinde yer almaktadır. Ayrıca öğrencilerin ilgi ve yetenekleri sanata yönelmelerine sebep olarak ifadelerinde yer alır. Öğrenciler sanatsal sürecin gelişerek devam ettiğini ve disiplin kazandıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğrenciler gördükleri birçok teorik ve uygulama dersleri alan seçiminde ve yaratıcı düşünme içinde başarılı bir süreç olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler sanatsal gelişim süreçlerine çoğunlukla çocukluk dönemlerinde başlamış olup resim öğretmenleri ve aile üyeleri tarafından yönlendirildiklerini söylemiş, ayrıca ilgi ve yeteneklerinin farkında olduklarına ifadelerinde yer vermişlerdir. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerinden memnun oldukları da ifadelerinden anlaşılmaktadır.

4.3. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri nasıldır?

Tablo 3: Sanatsal gelişim süreçlerine ilişkin değerlendirme

Tema	Alt Tema
Portfolyo yeterliliği	Yeterli Geliştirilebilir Yetersiz
İçerik yeterliliği	Başarılı Yeterli Geliştirilebilir Yetersiz
İfade etme	Evet Kısmen
Sanatsal gelişim süreci	Başarılı Gelişmiş Planlı Etkileyici Verimli Geliştirilebilir

Tablo 3’de, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri akranlarının hazırladığı portfolyoları incelediklerinde “Hazırlanan portfolyo akranınızın gelişim sürecini anlatmak için yeterli midir?” sorusuna verdikleri yanıtlarda yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz olduğuna yönelik ifadeler yer almaktadır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri şu şekildedir:

(Ö1) “ Süreç ilerledikçe tam anlamı ile yeterli olacağı kanaatindeyim.”

(Ö3) “Eksikleri olduğunu düşünüyorum, yetersiz.”

(Ö7) “Gayet yeterliydi.”

(Ö10) “*Evet, yeterli.*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplara bakıldığında, öğrencilerin eğitsel gelişim dosyalarını akranları çoğunlukla yeterli bulmuşlardır.

Tablo 3’de, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri akranlarının hazırladığı portfolyoları incelediklerinde “Akranınızın hazırladığı portfolyoda yer alan çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar başarılı, yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz olduğu şeklindedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri şu şekildedir:

(Ö3) “Eksik olduğunu düşünüyorum, yetersiz”

(Ö5) “Gelişim sürecini tüm detaylarıyla portfolyosuna yansıtmış.”

(Ö7) “Başarılı, temiz ve düzenli bir öğretim dönemi olmuş.”

(Ö9) “Kendini geliştirdiği görünüyor.”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplara bakıldığında, akranlarının portfolyolarında yer alan çalışmaları çoğunlukla başarılı bulurken, yetersiz bulduklarına yönelik ifadelerinde olduğu görülmüştür.

Tablo 3’de, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri akranlarının hazırladığı portfolyoları incelediklerinde “Portfolyoyu sunan akranınız kendi sanatsal sürecini ifade edebilmiş midir? “ sorusuna verdikleri yanıtlar evet ve kısmen ifade edebilmiştir şeklindedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri şu şekildedir:

(Ö1) “Kısmen ifade edebilmiş.”

(Ö3) “*Evet edebilmiş.*”

(Ö6) “*Evet tüm çalışmalarıyla sürecini ifade etmiştir.*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplara bakıldığında cevapların çoğunlukla akranlarının kendilerini ifade edebildiğine yönelik olduğu görülmektedir.

Tablo 3’de, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri akranlarının hazırladığı portfolyoları incelediklerinde “Sizce akranınızın sanatsal gelişim süreci nasıldır?” sorusuna verdikleri cevaplar başarılı, gelişmiş, planlı, etkileyici, verimli ve geliştirilebilir şeklindedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran değerlendirmeleri şu şekildedir:

(Ö4) “*Baştan sona baktığımda olumlu yönde gelişim göstermiştir.*”

(Ö6) “*Gayet verimli bir süreç geçirmiştir.*”

(Ö10) “*Belli bir plan ve program dâhilinde başarılı bir süreç izlenmiştir.*”

(Ö6) “*Güzel bir sanatsal süreç geçirmiştir.*”

(Ö9) “*Yeterli ve başarılı*”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplara bakıldığında akranlarının sürecini beğendiklerine yönelik çoğunlukla olumlu ifadeler kullandıkları görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran görüşleri portfolyo yeterliliği temasına yönelik alt temalarda öğrenciler akranlarını değerlendirirken çoğunlukla portfolyolarının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler bazı portfolyoların geliştirilebilecek potansiyelde olduğuna ifadelerinde yer vermişlerdir. Öğrenciler çalışmalar nasıldır temasına yönelik alt temalarda akranlarını oldukça başarılı bularak portfolyonun yeterli olduğunu söylemişlerdir. Öğrencilerden bazıları akranlarının portfolyolarını incelediklerinde çalışmalarını geliştirilebilir ve yetersiz bulmuşlardır. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçleri hakkında akran görüşlerine baktığımızda ifade etme temasına yönelik alt temalarda öğrencilerin çoğunluğu akranlarının sanatsal sürecini ifade edebildiğini söyleyerek evet cevabını vermiştir. Öğrencilerden bir kaç akranlarının sanatsal gelişim sürecini kısmen ifade edebildiğinden bahsetmiştir. Akranlarının görüşleri ile öğrencilerin sanatsal gelişim süreci temasına yönelik alt temalarda öğrenciler akranlarının sanatsal gelişim sürecini başarılı bulurken, akranlarının süreç içinde gelişmiş olduğundan, planlı ilerlediğinden bahsetmişlerdir. Öğrencilerin akranlarının sanatsal gelişim sürecini etkileyici ve verimli bulduğu ifadelerinde yer alırken bazı öğrenciler akranlarının sanatsal gelişim sürecini

geliştirilebilir olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin akranlarını değerlendirirken oldukça objektif davrandıkları ve benzer ifadeler kullandıkları söylenebilir.

4.4. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri nasıldır?

Tablo 4: Sanatsal gelişim süreçlerine ilişkin değerlendirme

Alt Tema	Kod
Portfolyo Yeterliliği	Yeterli Geliştirilebilir Yetersiz
İçerik Yeterliliği	Başarılı Yeterli Geliştirilebilir Yetersiz
İfade Etme	Evet Kısmen Hayır
Öneriler	Yazım Hatalarına Dikkat Edilmeli Çalışmaların Künyesine Yer Verilmeli Daha Fazla Çalışma Örnekleri Olmalı Tasarıma Dikkat Edilmeli Kronolojik Sıralamaya Yer Verilmeli Çalışmalar Tasniflenmeli Görseller Detay Çekilmeli Fotoğraflı Özgeçmişe Yer Verilmeli

Tablo 4’te, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin portfolyolarını inceleyen uzmanlar “Hazırlanan portfolyo gelişim sürecini anlatmak için yeterli midir?” sorusuna yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz yanıtlarını vermişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri şu şekildedir:

(U1) “Yeterli her çalışmanın sürecini görebiliyorsunuz”

(U1) “Çalışma örnekleri arttırılabilir.”

(U2) “Portfolyo gayet özenli hazırlanmış ancak içerik olarak yeterli değildir.”

(U2) “Gelişim sürecine ilişkin ipuçları vermektedir.”

(U3) “Detaylı anlatım, neredeyse bütün çalışmaları eklemesi yönüyle oldukça yeterli.”

(U3) “Öğrencinin hazırlamış olduğu portfolyo gelişim sürecini anlatmak için yeterlidir.”

(U4) “Hazırlanan portfolyo gelişim sürecinin son dönemleri için yeterli, ilk dönem çalışmalarının gelişim süreci ile ilgili yetersiz bilgi vermektedir.”

(U4) “Tüm eğitim sürecini açık bir şekilde gözlemlediğimiz yeterli bir portfolyo hazırlamıştır.”

(U5) “Gelişim sürecini yansıtmıştır fakat daha fazla çalışma ekleyebilir.”

(U5) “Genel olarak yeterlidir.”

Uzmanların verdikleri ayrıntılı cevaplara bakıldığında, öğrencilerin portfolyolarının çoğunlukla geliştirilebilir bulunduğu görülmektedir.

Tablo 4'te, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin portfolyolarını inceleyen uzmanlar, "Portfolyoda yer alan çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna başarılı, yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz şeklinde yanıt vermişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri şu şekildedir:

(U1) “Çalışmalar fena fotoğraflanmamış güzel görünüyor.”

(U1) “Çalışmalar öğrencinin öğrenim sürecinde deneyimlediği sanat çalışmalarını örnekler niteliktedir.”

(U2) “4. sınıfa kadar yaptığı çalışmalar gayet başarılı ancak son sınıfta yaptığı çalışmalarda bir gerileme söz konusudur.”

(U2) “Portfolyoda yer alan bazı çalışmalar özenilerek bazı çalışmalar ise dikkatsizce yapılmıştır.”

(U3) “Portfolyoda yer alan çalışmalar öğrencinin sanat eğitimi süreci içerisinde disiplinli, bilinçli bir şekilde ilerlediğini gösteriyor.”

(U3) “Süreçte yer alan çalışmalar portfolyo düzeni açısından daha iyi olabilirdi.”

(U4) “Portfolyoda yer alan çalışmalar süreci gözlemlememiz açısından gayet başarılıdır.”

(U4) “Eğitim sürecinde yaptığı çalışmalar gelişimini açık bir şekilde yansıttığı etkili ve yeterli düzeydedir.”

(U5) “Kendini bulması için daha fazla teknik çalışması gerekiyor”

(U5) “Birçok çalışmanın tekniği açıklanmış fakat neden yaptığı konusuna pek değinilmemiş bu durum büyük bir eksiklik değildir ama açıklama yapılması iyi olabilirdi. İlk çalışmadan son çalışmaya gelişimini olumlu yönde gözlemledim.”

Uzmanların verdikleri ayrıntılı cevaplara bakıldığında, uzmanların öğrencilerin portfolyo içeriklerini çoğunlukla geliştirilebilir buldukları görülmüştür.

Tablo 4'te, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin portfolyolarını inceleyen uzmanlar, "Öğrencinin sanatsal gelişim süreci nasıldır?" sorusuna evet, kısmen ve hayır şeklinde yanıt vermişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri şu şekildedir:

(U1) “Portfolyo biraz karışık. Süreç okunamıyor.”

(U2) “Öğrenci süreç içerisinde gelişim göstermiştir.”

(U2) “Sanatsal gelişim sürecinde son sınıfa doğru bir aksama söz konusudur.”

(U4) “3 yıl boyunca aldığı sanat eğitiminin son dönem özgün çalışmalara yeterli yansıtamadığını düşünmekteyim. Bunun nedeninin de deprem sürecinde eğitimlerin uzaktan yapılmasından kaynaklıdır. Yüz yüze eğitim aldığı süreçlerde sanatsal gelişimi yeterlidir.”

(U4) “Öğrenci sanatsal gelişim sürecinin sonucunda kendi özgün tavrını ortaya koyduğu çalışmalar yaptığı için başarılıdır.”

(U5) “Desenleri çok iyi buda diğer tekniklerde de başarılı olduğunu gösteriyor. Daha fazla iş görseydik daha iyi gelişimi görebilirdik ama genel olarak başarılı”

(U5) “Sanatsal gelişim süreci başarılı adım adım bunu görebiliyoruz. Anasanat dalında daha başarılı olduğunu görüyorum. Genel olarak yetenekli bir öğrenci.”

(U5) “Sanatsal gelişim sürecine baktığımızda son son çalışmaya gelişimi olumlu yöndedir. Dosyalama şekliyle de bunu bize aktarmıştır.”

Uzmanların verdikleri ayrıntılı cevaplara bakıldığında, öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerini çoğunlukla ifade edebildikleri görülmüştür.

Tablo 4'te, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin portfolyolarını inceleyen uzmanlar, "Portfolyo hazırlamaya ilişkin önerileriniz var mıdır?" sorusuna yazım hatalarına dikkat edilmeli, çalışmaların künyesine yer verilmeli, daha fazla çalışma örneği olmalı, tasarıma dikkat edilmeli, kronolojik sıralamaya yer verilmeli, çalışmalar tasniflenmeli, görseller detaylı çekilmeli ve fotoğraflı özgeçmişe yer verilmeli şeklinde yanıtlar verdikleri görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman değerlendirmeleri şu şekildedir:

(U1) “ Çalışmalar kronolojik olarak tasniflenmeli, çalışmalara alan olarak tasniflenmeli ve bir çalışma alanına ilişkin çok fazla çalışma koyulmalı. 1 çalışma ile grafik dersini örnekletmek olmaz. Ayrıca görseller detay çekilmeli, fotoğraflarla verilmeli. Çalışmaların künyesi olmalı ilk sayfalarında fotoğraflı özgeçmiş olmalı. ”

(U2) “Çalışmaların altında çalışma adı, yılı ve açıklaması olabilir.”

(U3) “Portfolyo hazırlarken kâğıdın düzeni, kenar boşlukları dikkate alınmalı her dönemden ve her dersten etkinliklere, çalışmalara ürünlere yer verilmeli”

(U4) “Öneri olarak portfolyo bir tasarım dahilinde hazırlanabilir. Portfolyolarda daha fazla çalışma örneğine yer verilebilir”

(U5) “*Portfolyo hazırlarken eskizlere yer vermek ve kronolojik sıralama önemlidir*”

Uzmanların verdiği detaylı cevaplara göre, öğrenci portfolyoları için yapıcı önerilerde bulundukları görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman görüşleri incelendiğinde; uzmanlar, portfolyoların yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sanatsal gelişim dosyaları da başarılı, yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz bulunmuştur. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçleri kendilerini ifade edebilme düzeylerini evet, kısmen ve hayır şeklinde yanıtlar verilmiştir. Alan uzmanları, öğrencilerin sanatsal gelişim dosyaları için yazım hatalarına dikkat edilmesi gerektiğinden, portfolyo da çalışmaların künyesine yer verilmesi gerektiğinden bahsederek, portfolyolarda daha fazla çalışma örnekleri bulunması gerektiğini önermişlerdir. Uzmanlar portfolyolar için tasarıma dikkat edilmeli, kronolojik sıralamaya yer verilmeli, çalışmalar tasniflenmeli şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Ayrıca portfolyolardaki fotoğraflar ile ilgili uzmanlar görseller detayları ile fotoğraflanmalı ve portfolyoda fotoğraflı özgeçmişe yer verilmeli şeklinde ifadeler kullanmışlardır.

4.5. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri nasıl ilerlemiştir?

Tablo 5: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri

Tema	Alt Tema
A/r/tografik Süreç	Başarı ve memnuniyet Gelişim ve ilerleme Azim ve başarı Bilinç ve başarı Yorucu

Tablo 5: Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri
(Devamı)

Araştırma Süreci	Mücadele Sorgulayıcı Kararlı Bilinçsiz
Eğitim Süreci	Kapsamlı Çok Yönlü Detaylı Yüklü Tesadüfi Kararlı
Sanatsal Süreç	Sonsuz Dışavurum Yenilikçi Sabırlı İnişli Çıkışlı Özgüvenli Kararlı

Tablo 5'te yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri incelendiğinde başarı ve memnuniyet, gelişim ve ilerleme, azim ve başarı, bilinç ve başarı, yorucu olduğuna yönelik ifadelerin yer aldığı görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçlerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

(Ö3) “Yaşadığım şehirde güzel sanatlar lisesi açıldı ve bunu tekrardan teknoloji tasarım öğretmenimin bana ulaşması ile öğrendim. Kendisi beni yetenek sınavına 2 ay boyunca hazırlayıp, eğitim verdi ve güzel sanatlar lisesine beni yetenek sınavına götürdü sınavdan bir hafta sonra sonuçlar açıklandı ve 3. Olarak Batman TOBB Güzel Sanatlar Lisesi’ni kazandım.”

(Ö7) “Lise bittikten sonraki süreçte resme uzun bir ara verdim ve 2019 yılında resme devam etme kararı alarak üniversite sınavına hazırlandım bu aşamada gereken puanı aldım ve üniversite yetenek sınavlarına girdim ve kazandım.”

(Ö8) “Lise bittikten sonra ailemin istediği bölümü okudum. Mezun olduktan sonra 2 yıl atanamayınca ailemi zorluklarla ikna ettikten sonra kursa başladım. Kurs eğitimim 6 ay kadar sürdü ve istediğim bölümü kazandım.”

(Ö9) “Kendi sanatsal sürecimi değerlendirecek olursam lisans eğitimi ile birlikte her geçen süreç ve dersle sanatsal kazanç elde ettiğimi ve giderek daha çok geliştiğimi düşünüyorum.”

(Ö10) “ Görsel sanatlar alanında her geçen gün yeni tecrübeler edinerek bu konudaki donanımımı daha da geliştirmekteyim.”

Öğrencilerin verdiği ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, çoğunluğunun a/r/tografik süreç için başarı ifadesine yer verdikleri görülmektedir.

Tablo 5'te yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri araştırma sürecini mücadelecî, sorgulayıcı, kararlı ve bilinçsiz olarak tanımlamışlardır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçlerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

(Ö1) “Lisede Çocuk Gelişimi bölümünde okudum. Birçok şehirde yetenek sınavına girdim ve Erzincan da Eğitim Fakültesinde lisans eğitimi almaya karar verdim.”

(Ö3) “Şu an bir ise KPSS süreci içerisindeyim hedeflerim doğrultusunda atandıktan sonra ALES gibi bir sınav sürecine girip yüksek lisans yapmak istiyorum.”

(Ö9) “ İç mimarlık dikkat çekici bulsam da, resim öğretmenliği düşüncem lisenin son yıllarında oluşmuştu. Birkaç kez ailemin isteği üzerine başka mesleklere yönlendirilsem de sonunda ailemi ikna ederek.”

(Ö10) “Çocukluktan beri ilgi alanıma giren güzel sanatlar ile ilgilenip resim, fotoğrafçılık ve müzik gibi birçok kursa katıldım. Hobi şeklinde hayatımda yer edinmesi benim için hiçbir zaman yeterli olmadı. 2020 yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde Resim İş Öğretmenliği Bölümünün yetenek sınavını kazanarak Resim-iş Öğretmenliği eğitimime başladım”

Öğrencilerin verdikleri ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, çoğunluğunun araştırma sürecinde kararlı oldukları görülmüştür.

Tablo 5'te yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri eğitim sürecini kapsamlı, çok yönlü, detaylı, yüklü, tesadüfi ve kararlı olarak tanımlamışlardır.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçlerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

(Ö1) *“Sanatsal sürecim lise bittikten 2 yıl sonra başladı. Matematik ve fen bilimleri gibi sayısal derslere ilgin ve yeteneğim olmadığı için o alanlara yönelmeyi hiç düşünmedim.”*

(Ö2) *“Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde edindiğim bilgiler ile dolu dolu 4 yıl geçirdim çok fazla şey öğrendim.”*

(Ö5) *“4 sene boyunca Desen, Temel Tasarım, Perspektif, Grafik, Heykel, Endüstriyel Tasarım ve Baskı derslerini aldım. Temelini Güzel Sanatlar Lisesinde attığım bazı dersleri üniversitede diğer dersler ile birlikte teknik ve uygulamalar konusunda iyi bir şekilde bilgi sahibi oldum.”*

(Ö6) *“Lisans eğitimim boyunca teorik derslerin yanı sıra çeşitli pratik derslerde gördüm. Bunlardan bazıları temel tasarım, atölye dersleri, grafik, fotoğraf, özgün baskı ve geleneksel türk sanatları derslerini de aldım.”*

(Ö8) *“Ailemi zorluklarla ikna ettikten sonra kursa başladım. Kurs eğitimim 6 ay kadar sürdü. Yetenek sınavlarında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesini kazandım ve kayıt yaptım. ”*

(Ö10) *“Lisans olarak okuduğum bölüm gereği almış olduğum teorik olsun, uygulamalı olsun tüm derslerin ve hocalarımın bana ayrı ayrı katkısı oldu.”*

Öğrencilerin verdikleri ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, eğitim sürecine tesadüfi olarak bu yönde yönlendiğini ifade eden öğrencilerin yanı sıra süreci tamamen kararlı bir şekilde yöneten öğrencilerin de olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te yer alan verilere göre, resim-iş eğitimi lisans öğrencileri sanatsal süreçleri hakkında sonsuz, dışavurumcu, yenilikçi, sabırlı, inişli çıkışlı, özgüvenli ve kararlı olduklarını ifadelerinde belirtmişlerdir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal süreçlerine yönelik görüşleri şu şekildedir:

(Ö4) *“Sanat alanında aldığım eğitim bana en çok sabrı öğretti diyebilirim.”*

(Ö2) *“Güzel Sanatlar Lisesi bana çok uzak olduğu için ben Güzel sanatlar lisesinde okuyamadım. Normal bir lise okuyarak resme olan ilgim tamamen kayboldu. Sonra Liseyi bitirince bir resim kursuna gitmeye karar verdim ve orada kendimi geliştirmeye çalıştım.”*

(Ö5) *“Sanat eğitimim resmiyette bitecek olabilir ama hayat bir okuldur ve bu okulda eğitimimiz hiçbir zaman bitmeyecektir.”*

(Ö9) *“Hepimizin içinde birikmiş sıkıntı ve bunalımların çığlık atarak dışavurumu bulunuyor. Bunun sanat ile güzel bir şekilde aktarıldığını düşünüyorum.”*

(Ö10) *“Sanatta bir son olmadığı gibi bu öğrenme süreci benim için ömür boyu devam edecek ve gelişecek olan hayatın en anlamlı yolu.”*

Öğrencilerin verdikleri ayrıntılı cevaplar incelendiğinde, sanatsal süreçlerini ifade edebildikleri görülmektedir.

Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçleri nasıldır teması üzerinden temalara ulaşılmıştır. Bu temalar doğrultusunda elde edilen alt temalar incelendiğinde öğrencilerin a/r/tografik sürecin başarı ve memnuniyet ile sürdüğü, öğrencilerin gelişim ve ilerleme kaydettiği, azim ve başarı gösterdiği ifadelerinde yer almaktadır. Öğrencilerinin araştırma sürecinde mücadeleci oldukları ve sürecin kararlı bir şekilde ilerlediği ifadeleri yer almaktadır öğrenciler süreci sorgulayarak sürdürürken bazı öğrenciler araştırma sürecinin bilinçsiz geçtiğine ifadelerinde yer vermişlerdir. Öğrenciler eğitim süreçlerinin kapsamlı geçtiğini söylerken aynı zamanda derslerin içeriklerinin yüklü olduğuna ifadelerinde yer vermişlerdir. Bazı öğrenciler sürece tesadüfi dahil olduğunu söylerken, bazı öğrenciler eğitim süreçlerinde kararlı davrandıklarına ifadelerinde yer vermiştir. Öğrenciler sanatsal süreçlerini sonsuz, dışavurum, yenilik ve sabır şeklinde ifade ederken bazı öğrenciler sanatsal süreçlerinin inişli çıkışlı olduğunu veya kararlı olduklarını ifade etmişlerdir. Sanatsal sürecini özgüven ile ifade eden öğrencilerde bulunmaktadır.

4.6. Resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin artografik sorgulama sürecinin sonunda oluşturdukları sanatsal ürünleri nasıldır?

Anasanat atölye öğrencilerinin artografik sorgulama sürecinin sonunda oluşturdukları özgün ürünleri şu şekildedir.

Şekil 4.1.AÖ1 Özgün Çalışması

AÖ1'in süreci şu şekildedir:

“Sanatsal sürecim lise eğitimim bittikten sonra başladı. İlgi ve yeteneğimin yönlendirmeleriyle okuduğum resim bölümü ve aldığım eğitim beni geliştirdi. Temel tasarım dersinde edindiğim kompozisyon kurallarını son çalışmamda da uyguladım. Desen dersinde çizdiğimiz canlı modeller son çalışmamda kullandığım figür için bana oldukça faydalı oldu. Çektirdiğim bu fotoğrafımı yapmaya biraz geç karar verdiğim için süreyi doğru kullanamadığım için kısıtlı bir zaman diliminde çalışmamı tamamladım. Tamamladığım özgün çalışmamdan memnunum.”

Sanat eğitimi boyunca aldığı derslerden öğrendiklerini kurguladığı kompozisyonuna ekleyerek başarılı bir ürün ortaya çıkarmak istediğinden bahseden AÖ1 özgün çalışmasından memnun olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 4.2.AÖ2 Özgün Çalışması

AÖ2'in süreci şu şekildedir:

“Özgün çalışmamda sanatsal gelişim sürecim boyunca kazandığım tüm bilgi birikimini yansıtmak için figür, ışık gölge gibi unsurlara yer verdim. Aldığım sanat eğitimi beni tüm yönlerim ile geliştirerek özgün bir eser ortaya çıkarabilecek yeteneğe sahip olmamı sağladı. Son çalışmamda tanıdığım birini yağlı boya tablosu haline getirmek istedim. Ayrıca realist bir biçimde fotoğraf gibi yansıtmak yerine kendimden özgün bir tarz oluşturdum mekan, figürün arka planı tamamen fotoğrafı yansıtmamalı bence özgün eserimi bağımlı kalmadan oluşturabildiğim için kendimi yeterli görüyorum. Mezun olduğum sadece üniversite sanata gelişerek devam edeceğim. Özgün eserimin beğenilmesi benim motivasyonum için çok destekleyici oldu.”

AÖ2 ifadelerinde eseri için öğrendiği bilgileri realist bir üslup yerine özgün bir üslup kullanarak ortaya çıkardığını ifade etmiştir.

Şekil 4.3.AÖ3 Özgün Çalışması

AÖ3'in süreci şu şekildedir:

“Çocukluk yıllarımdan başlayan sanat ilgim teknoloji tasarım öğretmenimin yönlendirmeleri ile başladı. Güzel sanatlar lisesine hazırlanmama yardımcı olan öğretmenim Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesindeki başarıma da destek oldu. Sanatsal sürecimi oldukça verimli dersler alarak geçirdim. teorik ve uygulamalı bir çok ders gördüm. Birçok akımı ve tekniği lisans eğitimim boyunca öğrendim. lisans eğitimimin sonuna da özgün bir sanatsal çalışma ortaya çıkarmamız istendi. Hazırladığım birçok eskiz hazırlayarak tasarladığım bu çalışmada duvar etkisi kullanmak istedim kum taneleri ile akrilik boya tekniğiyle 100.120 ebatı da vazo çalışması yaptım. Bu çalışmayı yaparken kendimi daha fazla özgür hissettim bu yüzden kum taneleri bana ilham oldu diyebilirim.”

Sanatsal sürecine yönelik AÖ3 eskizler hazırlayarak ortaya çıkardığı özgün eserinde duvar dokusu için kum taneleri kullandığını ve özgür bir üslupla hazırladığı eserinden memnun olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 4.4.AÖ4 Özgün Çalışması

AÖ4'in süreci şu şekildedir:

“Ben kendimi bildim bileli resim yapmayı çok seviyorum. Resim yapmanın bana hayatımın farklı dönemlerinde şans getirdiğine hep inanırım. Aldığım sanat eğitimi bu yüzden daha değerli ve önemli. Sanat alanında aldığım eğitim bana en çok sabrı öğretti diyebilirim. Sanat kimliğimizin oluşmasında sanat eğitimimiz katkısı çok büyüktür. Yapmış olduğumuz son özgün eserde emeğimizin karşılığını somut olarak gördüğümüz yansımadır. Özgün çalışmam bir sanatçının eserlerinin dengeli bir şekilde birleşimi ile oluştu. Ben çiçekleri ve doğayı çok sevdiğim için Van Gogh sanatçısına ait iki tabloyu birleştirdim. Güzel bir çalışma oluşturduğumu düşünüyorum.”

AÖ4 resim yapmayı çok sevdiğini ifade ederek, özgün eserinde de sanatsal kimliğini yansıtmak istediği bir çalışma yaptığını söylemiştir.

Şekil 4.5.AÖ5 Özgün Çalışması

AÖ5'in süreci şu şekildedir:

*“Son atölye çalışmamda Minimalizm felsefesini benimseyerek oluşturdum. Minimalizm felsefesi, fazla eşya ve mülkiyet hirsının insanı gerçek duygularından ve köklerinden uzaklaştırdığını ve gerçek benliğe dönmek için bu fazlalıklardan kurtulmak gerektiği düşüncesine dayanıyor. Günümüz problemlerinden biri de aşırılık ve dünyaya sığamıyor olmamız. Bu çalışmamda da sadelik ön planda ve doğanın kutsallığı olarak yeşil renk ağırlıklı kullanarak temsil edilmiştir. Elbette kendimden de bir parça ekledim, duvarda asılı olan Avokado Natürmortu; Lisans döneminde çalışmış olduğum ilk akrilik çalışmasıdır. Benim için özel bir detaydır. Çalışmayı 100*150 boyutunda tuval üzerine akrilik tekniği ile çalıştım.”*

AÖ5 minimalizm felsefesiyle ortaya çıkardığı özgün eserinde doğa ve natürmort esintilerine yer vererek, özel eklemelerle ifade ettiğini söylemektedir.

Şekil 4.6.AÖ6 Özgün Çalışması

AÖ6'in süreci şu şekildedir:

“Yaşlı insanlar, tarihsel olaylara tanıklık etmişlerdir ve bu olaylardan etkilenmişlerdir. Örneğin, savaş dönemlerini, siyasi değişimleri veya teknolojik ilerlemeleri gözlemlemişlerdir. Bu deneyimler, genç nesillere geçmişin önemini ve değerini anlatmalarını sağlar. Uzun yıllar boyunca aileleriyle ve yakın ilişkileriyle deneyimler yaşamışlardır. Evlilik, çocuk yetiştirme, torun sevgisi gibi deneyimler, onların hayatlarında önemli bir yer tutar. Bu deneyimler, aile değerleri, ilişki dinamikleri ve insan ilişkileri konusunda genç nesillere rehberlik edebilir. Birçok yaşlı insan, uzun yıllar boyunca mesleklerinde çalışmış ve kariyer deneyimleri edinmiştir. İş hayatında karşılaştıkları zorluklar, başarılar ve öğretiler, genç nesiller için değerli bir kaynaktır. Bir ömür boyunca kültürel etkinliklere katılmış ve sanatın farklı formlarını deneyimlemişlerdir. Müzik, edebiyat, tiyatro, resim gibi sanat dallarında farklı eserlerle tanışmışlardır. Bu deneyimler, kültürel zenginliklerini ve estetik anlayışlarını genç nesillere aktarabilirler. Hayatta karşılaştıkları zorluklarla mücadele etmişlerdir. Sağlık sorunları, ekonomik sıkıntılar, kayıplar gibi yaşamın zorluklarıyla yüzleşmişlerdir. Bu deneyimler, direnç, dayanıklılık ve yaşamla başa çıkma becerileri konusunda genç nesillere ilham verebilir. Bende bu yüzden son çalışmamda fotoğrafını çekmiş olduğum, 105 yaşındaki Süsember teyzenin yüzünü resmetmek istedim. Yüzündeki her bir çizginin yukarıda da ifade ettiğim gibi yaşanmışlıkları temsil ettiğine inanıyorum. “

AÖ6 kendi çektiği bir fotoğrafın yaşanmışlığı ile özgün eserini oluşturduğunu yüklenen anlamın eserini anlamlandırdığını ifade etmiştir.

Şekil 4.7.AÖ7 Özgün Çalışması

AÖ7'in süreci şu şekildedir:

“Sanatsal sürecim ortaokul döneminde resime karşı yeteneğimin olduğunu farketmemle başladı ve lise sınavından gereken puanı aldıktan sonra şehrimde bulunan Erzincan Güzel Sanatlar Lisesi sınavına başvuruyu yapıp, kazandım. Lise döneminde Güzel Sanatlar Lisesinde olmam gelişimime çok büyük bir katkı sağladı. Lise bittikten sonraki süreçte resime uzun bir ara verdim ve 2019 yılında resme devam etme kararı alarak üniversite sınavına hazırlandım bu aşamada gereken puanı aldım ve üniversite yetenek sınavlarına girdim ve kazandım. Üniversitede aldığım resim eğitiminin de bana katkıları olduğunu düşünmekteyim. Üniversite eğitimimin son çalışması olan özgün eserim figür mekân ilişkisi içerisinde bir bütün sağlamaya çalıştığım bir eser. Çalışmamı iki ayrı fotoğrafı birleştirerek oluşturdum. Fakat figür olan çalışmalarda mekanla figür birbirini tamamlayamadı, daha farklı bir çalışma oluşturabilirdim ya da daha farklı fotoğraflar üzerinde çalışabilirdim bütünlüğü sağlamak adına.”

Sanat eğitimine ara vererek başladığını ifade eden AÖ7 bu durumun üniversite dönemindeki çalışmalarını da etkilediğini söylemektedir. Özgün çalışmasında da istediği sonucu alamadığını söylemiştir.

Şekil 4.8.AÖ8 Özgün Çalışması

AÖ8'in süreci şu şekildedir:

“Resme olan ilgim lise yıllarında başladı. Halk eğitim merkezlerinde resim kurslarında destek aldığım bir dönemde resme olan ilgim arttı. Ancak ailemin baskısı üzerine resim okuyamadım ama 2 yıllık okuduğum bölüm sonrası ailemi ikna ederek tekrar resme yöneldim. Kararlı bir şekilde sanat eğitimimi tamamladım. Ancak çok güzel geçen dönemimin sonlarında depresyon felaketi ile oldukça zorlandım. Son özgün çalışmam için heyecanlı ve planlı olmama rağmen şartlardan dolayı pek zaman ayıramadığım bu çalışmayı yaptım. İstemeyerek yaptım. Bu yüzden çok fazla eksikimin olduğunu düşünüyorum. Eğitim hayatımın belki de en kötü çalışması oldu.”

Depremden etkilendikten sonra yaptığı özgün eserinden memnun olmayan AÖ8 özgün çalışmasından memnün olmasada sanat eğitimi boyunca başarılı bir öğrenci olduğuna ifadelerinde yer vermiştir.

Şekil 4.9.AÖ9 Özgün Çalışması

AÖ9'in süreci şu şekildedir:

“Lisans eğitimimin son çalışmasında Edvard Much ın çığlık eseri ile birlikte çığlık atmış olduğum bir fotoğrafı denge unsuruna dikkat ederek bir kompozisyon hazırladım. Dengeli ve uyumlu olduğunu düşünüyorum. Hepimizin içinde birikmiş sıkıntı ve bunalımların çığlık atarak dışavurumu bulunuyor. Bunun sanat ile güzel bir şekilde aktarıldığını düşünüyorum. “

Sanat eğitimi boyunca birçok eser yaptığını ancak kendini yansıtacak son özgün esere kendinden birşeyler katarak anlamlandırğına ifadelerinde yer veren AÖ9 Munc'ın Çığlık tablosundan esinlendiğini söylemiştir.

Şekil 4.10.AÖ10 Özgün Çalışması

AÖ10'in süreci şu şekildedir:

“Hocamızın son çalışma tercihimizde bizi kısıtlamadan, bilgi alışverişinde bulunarak, hocamızında destek yorumlarını alarak seçmiş olduk. Gerekli eskiz çalışmaları ile sürece başladık. Büyük bir tuval de (100x120) akrilik boya ile çalışmanın zorluğunu yaşamış olsam da atölye çalışmamı hocamızın belirlediği sergi gününe yetiştirdim. Hayalimde oluşturduğum resmi tam olarak yansıtamamış olsam da düzenleyip açılışını yaptığımız yılsonu sergisinde çalışmalarımı ilgili hocalarımın ve tüm misafirlerimizin olumlu eleştirileri beni çok mutlu etti.”

Özgün çalışması için birçok eskiz hazırlayan, kompozisyonlar kuran AÖ10 aksilikler yaşayarak hazırladığını söylediği son çalışmasına olumlu eleştiriler aldığını ifade etmiştir.

Ana sanat atölye öğrencilerinin lisans eğitimleri sonunda ortaya çıkardıkları özgün sanatsal ürünlerine bakıldığında, öğrencilerin aldıkları lisans eğitimi boyunca öğrendikleri bilgi ve deneyimleri eserlerine yansıtmaya çalıştıkları görülmüştür. Öğrenciler konu ve teknik sınırlaması olmadan hazırladıkları son çalışmalarında a/r/tografik sorgulamalar yaparak ürünler ortaya çıkarmışlardır. Öğrenciler son atölye çalışmalarında iç dünyalarının dışa vurumu olarak yansıttıkları ürünlerden genellikle memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada resim-iş öğretmenliği lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçlerinin a/r/tografik olarak sorgulanması ve portfolyo hazırlamanın bu süreçteki rolünü belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırmanın ilk alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçlerinde kendilerini geliştirdiklerini, ilerleme gösterdiklerini, gelişim sürecinde özgün tasarımlar ortaya koyabildiklerini ve yeteneklerini çalışmalarına aktarabildikleri görülmüştür. Öğrencilerin genel değerlendirme yaptıklarında mesleki ve sanatsal gelişim gösterdikleri, eğitimin hayatlarına fayda sağladığı, yaptıkları çalışmalar ve aldıkları eğitim ile estetik anlayış kazandıklarını ve birçok ders gördükleri için çok disiplinli çalışabildikleri bulgulanmıştır bu durumun öğrencilere önemli ölçüde başarı kattığı ifadelerinden anlaşılabılır. Öğrencilerin kendi sanatsal süreçlerini değerlendirirken oldukça memnun oldukları görülmüştür ancak uzaktan eğitim sürecinin sanatsal gelişim süreçlerini etkilediği sonucuna da ulaşılmaktadır. Öğrencilerin süreç boyunca değiştirmek istediği eksiklik ve aksaklıklar bulunsa da birçok öğrenci sürecinden memnundur. Mamur (2009) öğrencilerin öz değerlendirme yapmaları, onların kendi güçlü ve zayıf yönlerini fark edebilmelerini sağlarken; öğretmenler açısından bu süreç, öğrencilerin sanat bilgisi, sanat kavramları ve tekniklere yönelik bakış açılarını gözlemleme fırsatı sunmaktadır şeklindeki ifadesi ile öz değerlendirmenin sanat alanındaki önemine vurgu yaparak elde edilen verileri destekler nitelikte olmuştur. Grady (1992) de öz değerlendirmenin öğrenciler için sorgulama sırasında tekrar kendi kendine düşünme ve kendini sorgulama fırsatı veren eleştirel yaklaşım için önemli olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında, öğrencilerinin sanatsal süreçlerine başlangıcının okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lisans öncesi ve halk eğitim merkezinde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sanatsal sürece yönelme sebebinin resim öğretmenleri tarafından olduğu görülse de baba, kuzen gibi aile üyelerinden etkilendikleri de bulgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin sanatsal sürece yönelmelerine sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin sanatsal süreçlerinin gelişerek devam eden ve disiplin kazandıran bir süreç olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sanat eğitimleri boyunca gördükleri birçok teorik ve uygulama derslerinin alan seçiminde ve yaratıcı düşünme için de başarılı bir süreç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler sanatsal gelişim süreçlerine çoğunlukla çocukluk dönemlerinde başlamış olup resim

öğretmenleri ve aile üyeleri tarafından yönlendirildiklerini söylemiş, ayrıca ilgi ve yeteneklerinin farkında oldukları bulgulanmıştır. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerinden memnun oldukları görülmektedir. Bilir-Seyhan & Ocak-Karabay (2018) sanat ve estetik alanında bilgi sahibi olan ve çocukları yönlendirme ve destekleme yetisine sahip yetişkinlerin varlığı, çocukların estetik gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır şeklinde ifadesi ile sanata yönlendirilme ve desteklenmenin önemini ele almıştır. Bu doğrultuda çocukların üzerinde etkisi olan önemli yetişkinlerden biri öğretmenlerdir diyebiliriz. Öğrencilerin sanata yönelik ilgi ve tutumlarını destekler nitelikte Tufan & Güdek (2008) Tutumlar, bireylerin çevreye uyum sağlamasında rehberlik eder ve sosyal uyumlarını kolaylaştırır. Ayrıca, kişilerin tutumlarının, davranışlarını yönlendirdiği düşünülmektedir şeklinde ifadesi bulunmaktadır. Öğrencilerin lisans eğitimleri boyunca aldıkları eğitime yönelik olumlu ifadelerini destekler nitelikte Karip (2019) öğretmenlik mesleğine yönelik olarak belirlenen bilgi, beceri, tutum ve değerler çerçevesinde eğitim alan öğrenciler, bu yeterlikleri kazanarak eğitim sistemimize entegre edildiğine yönelik ifadeler kullanmıştır.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında öğrenciler akranlarının çalışmalarını oldukça başarılı bularak portfolyoları yeterli bulmuşlardır. Bazı öğrencilerin akranlarının portfolyolarını incelediklerinde çalışmaların geliştirilebilir ve yetersiz olduğuna değindiği görülmüştür. Öğrencilerin akranlarının portfolyolarında sanatsal süreçlerini ifade edebilen ve sanatsal gelişim süreçlerini başarılı bulduklarına ilişkin sonuca ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin akranlarının süreç içinde gelişmiş olduğu ve planlı ilerlediği bulgulanmıştır. Öğrencilerin akranlarının sanatsal gelişim sürecini etkileyici ve verimli bulduğu görülürken bazı öğrenciler akranlarının sanatsal gelişim sürecini geliştirilebilir bulmuşlardır. Öğrencilerin akranlarını değerlendirirken oldukça objektif davrandıkları ve benzer ifadeler kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Weaver & Cotrell (1986) akran değerlendirme, öğrencilere daha fazla sorumluluk yükler ve çalışmalarında onları cesaretlendirir. Aynı zamanda, daha şeffaf bir çalışma çerçevesi sunarak değerlendirme deneyimi kazandırır, öğrenmeye karşı dikkati artırır ve dönüt almayı sağlar şeklindeki akran değerlendirme ile ilgili olumlu ifadeler yer almaktadır. Falchikov, (1995)'e göre akran değerlendirme, belirlenmiş kriterlere göre bireylerin birbirlerini değerlendirdikleri bir teknik olarak tanımlanır ve bu yöntem, öğrencilerin

sorumluluk duygusunu artırır, çalışmalarını için teşvik eder ve öğrenme sürecinde aktif bir rol oynamalarını sağlar. Ayrıca, şeffaf bir değerlendirme çerçevesi sunarak, değerlendirme deneyimi kazandırır, öğrenmeye olan dikkati artırır ve geri bildirim almayı sağlar şeklinde akran değerlendirme yapılan öğrenciler için olumlu olduğu şeklinde ifadesi akran değerlendirmesinin önemine dikkat çekmektedir.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin öğrencilerinin sanatsal gelişim süreçleri hakkında uzman görüşlerine bakıldığında portfolyo yeterliliğine yönelik uzmanların yeterli, geliştirilebilir ve yetersiz olduğu şeklinde ifadeler yer verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerinde içerik yeterliliğine yönelik uzmanların öğrencilerin sanatsal gelişim dosyalarını başarılı, yeterli ve geliştirilebilir buldukları bulgularınırken, öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerini ifade edebildiklerine yönelik evet, kısmen ve hayır şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçleri doğrultusunda hazırlanan portfolyolarına yönelik uzmanların önerileri yazım hatalarına dikkat edilmesi gerektiği, portfolyo da çalışmaların künyesine yer verilmeli, portfolyolarda daha fazla çalışma örnekleri olmalı şeklindedir. Uzmanlar portfolyolar için tasarıma dikkat edilmeli, kronolojik sıralamaya yer verilmeli, çalışmalar tasniflenmeli şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Uzman görüşlerine baktığımızda portfolyolardaki fotoğraflar ile ilgili uzmanlar görseller detay çekilmeli, fotoğraflı özgeçmişe yer verilmeli şeklinde ifadeler kullandıkları bulgulanmıştır. Uzman görüşünün çalışmada kullanılmasının önemi ile ilgili Başkale (2016) Araştırma konusu hakkında genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemlerinde uzmanlaşmış kişilerin, yapılan araştırmayı çeşitli boyutlarıyla incelemesi, çalışmanın inanılrlılığını artırmak için alınabilecek önlemlerden biridir.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında, resim-iş eğitimi lisans öğrencilerinin a/r/tografik sorgulama süreçlerinin nasıl ilerlediğine yönelik elde edilmiştir. Öğrencilerin a/r/tografik süreçlerinin başarı ve memnuniyet ile sürdüğü, öğrencilerin gelişim ve ilerleme kaydettiği, azim ve başarı gösterdiği ifadelerinde yer almaktadır. Öğrencilerin araştırma sürecinde mücadeleci oldukları ve sürecin kararlı bir şekilde ilerlediği görülmüştür. Öğrenciler süreci sorgulayarak sürdürürken bazı öğrenciler araştırma sürecinin bilinçsiz geçtiğine değinmiştir. Eğitim süreçleri ile ilgili öğrenciler kapsamlı geçen aynı zamanda derslerin içeriklerinin yüklü olduğu sonucuna

ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler sürece tesadüfi dahil olduğunu söylerken, bazı öğrencilerin eğitim süreçlerinde kararlı davrandıkları görülmüştür. Öğrencilerin sanatsal süreçleri için sonsuz, dışavurum, yenilik ve sabır gibi ifadeler bulgulanırken, bazı öğrencilerin sanatsal süreçlerinin inişli çıkışlı olduğu ve kararlı oldukları görülmüştür. Başyurt ve Taşkesen (2022) öğrencilerin a/r/tografik süreçlerine yönelik, özgün atölye çalışmalarına başlamadan önce araştırma ve sorgulama yaparak a/r/tografik sürecin farkına varıp, sorularına yanıt bulmuşlardır ve büyük bir heyecan ve keyifle sanatsal ürünlerini ortaya çıkarmışlardır. Güneş (2018) tarafından hazırlanan "Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Alternatif Bir Yöntem: Resim Atölye Dersinde A/R/Tografi" adlı tez çalışmasında da belirtildiği üzere, atölye öğrencileri sürece kararsız ve çekimser bir şekilde başlamış; ancak sorgulamalarla ilerledikçe süreç anlam kazanmıştır. Mavioğlu (2019), bilinçaltına yönelik görsel kültür çalışmaları üzerine gerçekleştirdiği çalışmada, a/r/tografi yöntemini kullanarak sürecin kaydedildiğini ve sorgulamalar sayesinde verimli bir şekilde ilerlediğini ifade etmiştir. A/r/tografik sürece ilişkin çalışmaların çalışmayı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin bulgulara bakıldığında, resim-iş eğitimi ana sanat atölye öğrencilerinin lisans eğitimleri sonunda ortaya çıkardıkları özgün sanatsal ürünlerine bakıldığında, a/r/tografik sorgulama sürecini ürünlerine yansıtabildikleri görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin aldıkları lisans eğitimi boyunca öğrendikleri bilgi ve deneyimleri eserlerine yansıtmaya çalıştıkları görülmüştür. Öğrenciler konu ve teknik sınırlaması olmadan hazırladıkları son çalışmalarında a/r/tografik sorgulamalar yaparak ürünler ortaya çıkarmışlardır. Öğrencilerin son atölye çalışmalarında iç dünyalarının dışa vurumu olarak yansıttıkları ürünlerden genellikle memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ülüş (2017) çalışmasında bebeklik ve yetişkinlik fotoğraflarını kullanarak A/R/Tografik bir yolculuğa çıkmış ve bu süreci anlamlandırarak çeşitli ürünler ortaya koymuştur. Dağlıoğlu (2021) ikonografik görsellerin anlam ve sembolleri üzerine yazdığı tez çalışmasında, A/R/Tografi'nin doğrusal olmayan, yaşayan sorgulamalarla süreçlere yönelik derin anlamlandırmalar oluşturmayı sağlayan yapısı ile ortaya çıkarılan ürünlerin başarılı ve etkin bir yöntem olduğunu belirtmektedir. Başar, Işır & İnce (2019), kendi benliklerine yönelik algılarını ve çözümlemelerini sorgulayarak, bu sürecin sonucunda sanatsal bir ürün ortaya koymuşlardır. Keser & Narin (2017) a/r/tografik bir uygulamaya girişmenin, bireyin

sanatçı (a), araştırmacı (r) ve öğretmen (t) rollerini kabul ederek devam eden sanat ve yazma süreci yoluyla bir olguyu araştırmak olarak ele aldığını belirtirken, bu yaklaşımın bazı sınırlılıkları olduğunu da ifade etmişlerdir. Mevcut çalışmalardaki süreçle ilgili ürünlere dair bulgular, bu çalışmayı destekler niteliktedir; aynı zamanda bazı sınırlılıklar da belirtilmiştir.

Öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerinin genellikle çocukluk dönemlerinde başladığı ve resim öğretmenleri ile aile üyelerinin etkisiyle yönlendirildiği, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin de sanata yönelmelerinde önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Öğrencilerin, sanatsal süreçlerinin gelişerek devam ettiği, disiplin kazandıkları ve aldıkları teorik ve uygulamalı dersler ile başarılı bir süreç geçirdikleri görülmüştür. Akran görüşlerinde portfolyolarının genellikle yeterli bulunduğu ancak geliştirilebilecek potansiyelde olduğu tespit edilmiştir. Uzman görüşlerine göre, öğrencilerin sanatsal gelişim dosyaları genellikle başarılı, yeterli ve geliştirilebilir bulunmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, a/r/tografi yönteminin tanınması ve geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. A/r/tografi yöntemi, resim-iş öğretmenliği lisans öğrencilerinin araştırmacı, öğretmen ve sanatçı rolleri ile kendilerini tanımalarına olanak sağlayarak sorgulama yapmalarına ve çalışmalarına anlam katmalarına imkân tanımaktadır.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, portfolyo değerlendirme yönteminin sanat eğitiminin tüm alanlarında kullanılması, öğrencilerin sanatsal katkılarını fark etmelerini, kendilerine eleştirel bir gözle bakmalarını ve sanatsal becerilerinin gelişimi konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle, sanat eğitiminde portfolyo değerlendirme yönteminin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Ağluç, L. (2013). Sanat Yaratıcılık Bağlamında İnsan Ve Yaratma Güdüsü. *Mediterranean Journal Of Humanities*, 3(1), 1-14.

Akdeniz, L. (2024). Aidiyet, Kimlik Ve Mekân: Hükümlü Bireyler İle A/R/Tografik Bir Araştırma. (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Eskişehir, Türkiye.

Akkurt, S., & Borabay, O. (2018). Neden Sanat Eğitimi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 52-60.

Aksu Ataç, B. (2008). Özgün Değerlendirme Tekniği Bağlamında Avrupa Dil Gelişim Dosyası Uygulamalarının Okuma Becerisine Etkisi. [Yayımlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye].

Aldağ, H., & Gürpınar, K. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sunu Becerilerini Etkileyen Faktörler. Bildiri Sunulduğu Yer: Akademik Bilişim Konferansı, 31 Ocak - 2 Şubat 2007, Kütahya.

Alıcı, D. (2008). Öğrenci Performansının Değerlendirilmesinde Kullanılan Diğer Ölçme Araç Ve Yöntemleri. In S. Tekindal (Ed.), *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Arı, B., & Top, M. B. (2017). 1950 Sonrası Erzincan'da Eğitim. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 244-254.

Artut, K. (2013). Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Artut, K.(2004). Sanat Eğitimi. Ankara: Anı.

Artut, Ö. G. K. (2004). Okul Öncesi Resim Eğitiminde Çocukların Çizgisel Gelişim Düzeylerine İlişkin Bir İnceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13.

Atılğan, H. (2007). Değerlendirme Ve Not Verme. In H. Atılğan (Ed.), *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Ay, D. (2020). Görsel Sanat Araştırmalarında A/R/Tografi Yönteminin Kullanılması Üzerine Bir İnceleme (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Baki, A., & Birgin, O. (2004). Alternatif Değerlendirme Aracı Olarak Bilgisayar Destekli Bireysel Gelişim Dosyası Uygulamasında Yansımalar. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 3(3).

Balcı, A. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik Ve İlkeler (8. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Barney, D. T. (2009). *A Study Of Dress Through Artistic Inquiry: Provoking Understandings Of Artist, Researcher, And Teacher Identities* (Doctoral Dissertation). The University Of British Columbia, The Faculty Of Graduate Studies. Vancouver.

Başar, Ç. T., Işır, Ö., & İnce, M. (2019). Benlik Algısının Sanatsal İfadeye Etkisi Üzerine A/R/Tografik Bir Araştırma. *Journal Of Arts*, 2(4), 209-222.

Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik Ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.

Başyurt, M., & Taşkesen, S. (2022). Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Özgün Atölye Çalışma Süreçleri Üzerine: A/R/Tografik Sorgulama. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 10(1), 95-106.

Battié, D. K. (1997). *Assessment In Art Education*. Massachusetts: Davis Publications, Usa.

Baytekin, Ç. (2004). *Öğrenme Öğretme Teknikleri Ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bedir- Erişti, S. D. (Ed.). (2017). *Görsel Araştırma Yöntemleri: Teori, Uygulama Ve Örnek*. Ankara: Pegem Akademi.

Bedir-Erişti, S. D., & Irwin, R. (2021). *A/R/Tografi: Uygulama Tabanlı Araştırma Yöntemi*. Pegem Akademi.

Berberoğlu, G. (2006). *Sınıfıçi Ölçme Değerlendirme Teknikleri*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Biçer, H. (1993). Sanat Eğitiminin Geleceği. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28 Eylül 1990), 255-261.

Bilir-Seyhan, G., & Ocak-Karabay, S. (2018). Early Childhood Pre-Service Teachers' Views About Visual Arts Education And Aesthetics. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 73, 131-148.

Birgin, O. (2002). Matematik Eğitiminde Değerlendirme Aracı Olarak Bireysel Gelişim Dosyasının Kullanımı. Bildiri Sunulduğu Yer: Matematik Etkinlikleri Matematik Sempozyumu, 5-8 Haziran 2002, Ankara.

Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (1992). Eğitim İçin Nitel Araştırma Teori Ve Yöntemlere Giriş (2. Baskı).

Buyurgan, S., & Mercin, L. (2005). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi Ve Uygulamaları. Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği.

Cahnmann-Taylor, M., & Siegesmund, R. (2008). *Arts-Based Research In Education: Foundations For Practice*. New York, Ny: Routledge.

Cennamo, K., Ross, J., & Ertmer, P. (2009). *Technology Integration For Meaningful Classroom Use*. Usa: Cengage Learning.

Chmiliar, L. (2010). Multiple-Case Designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia Of Case Study Research* (Pp. 582-583). Usa: Sage Publications.

Cole, A. L. & Knowles, J. G. (2001). *Lives In Context: The Art Of Life History Research*. Walnut Creek, Ca: Alta Mira Press.

Coleman, K. (2017). An A/R/Tist In Wonderland: Exploring Identity, Creativity, And Digital Portfolios As A/R/Tographer

Coşkun, N. (2018). Self-History Project In Visual Arts Education. *International Journal Of Education Through Art*, 13(3), 349-367.

Çakmak, A., & Geçmiş, H. (2012). Çocukta Sanat Ve Yaratıcılık. Ankara: Vize Yayıncılık.

Dağlıoğlu, A. (2021). İkonografik Görsellerin Anlam Ve Sembolleri Üzerine Sanat Temelli Eğitim Araştırma Yöntemi: A/R/Tografi. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Deleuze, G., & Guattari, F. (1987). *A Thousand Plateaus: Capitalism And Schizophrenia* (B. Massumi, Trans.). University Of Minnesota Press.

Demir, G. (2023). *Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kadın imgesine yönelik A/r/tografik bakışı* (Doktora tezi) Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı.

Demir, S. (2012). Öğretmen Eğitimi Bağlamında Bir Öğrenme Ve Değerlendirme Yöntemi Olarak Portfolyo. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(32), 237-259.

Dikici, A. (2004). Portfolio Değerlendirmelerinin Sanat Eğitimine Yansımaları. Bildiri Sunulduğu Yer: Sanat Eğitimi Sempozyumu 2, 28-30 Nisan, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi.

Dilmaç, O., & Küçüoğlu, A. (2010). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Resim-İş Eğitimi Anabilim dallarında Sunum Dosyasına Dayalı Özel Yetenek Sınav Modeli. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 0(18), 63-77.

Doğan, P. (2002). *Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme*, Bildiri Sunulduğu Yer: Sanat Eğitimi Sempozyumu 8-10 Mayıs 2002, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Duncum, P. (2017). Görseli Yorumlama-Yansıtıcı Araştırmacı Yöntemi Olarak Gaze. S.19-36 *Görsel Araştırma Yöntemleri*.

Duncum, P. (2021). İmaj Analizine Giriş: Karma Yöntemlerin Değeri Üzerine. *Görsel Araştırma Yöntemleri Teori, Uygulama Ve Örnek*. Ankara: Pegem Akademi.

Dursun, Z. (2020). Televizyonda Gündüz Kuşığı Programlarının Anlatı Yapısı Ve İzleyici Profili (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Erbay, M. (1997). Sanat Eğitiminin Önemi (Ss. 50-55).

Erinç, M. S. (1995). Kültür Sanat, Sanat Kültür. İstanbul: Çınar.

Ersoy, A. (2006). *Canlı Modelin Sanat Eğitimindeki Yeri Panelleri Ve Sergisi*. İstanbul: Yapı Kredi.

Eşkisü, M. (2021). Childhood Trauma And Internet Addiction: Do Dissociation Or Online Dissociation Have A Mediating Role? Culture, 6(12), 501-516.

Falchikov, N. (1995). Peer Feedback Marking Developing Peer Assessment. Innovations In Education And Training International, 32, 175–187.

Finley, S. (2005). Arts-Based Inquiry: Performing Revolutionary Pedagogy. N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Eds.). The Sage Handbook Of Qualitative Research İçinde (Ss. 681-694)

Foucault, M. (2014). Özne Ve İktidar. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Geçen, F. (2018). Çocuğun Gelişim Basamaklarına Göre Figürleri Ele Alma Biçimleri. Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 10(5), 60-83.

Gelbal, S., & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları Ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 135-145.

Gencer, H., & Taşkesen, S. (2022). Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Atölye Derslerine İlişkin Süreçlerinin İncelenmesi (Gaze İle İlgili Bir Örnek Çalışma). Jasss (The Journal Of Academic Social Science Studies), Cilt.22, Sa.15, 41-64.

Gillard, T. (2014). Trust Through Art And Its Practice: A/R/Tography Study (Master's Thesis). University Of British Columbia. Retrieved From

Grace, C. (1992). *The Portfolio And Its Use: Developmentally Appropriate Assessment Of Young Children* (Eric Document No. Ed 353150).

Grady, E. (1992). *The Portfolio Approach To Assessment*, Fastback Series 341, Phi Delta Kappa Educational Foundation, Bloomington. (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2007, Ebsco Veri Tabanı, Servis No: Ed 356273)

Güler, A. (2015). A New Practice Based Research Method İn Art Education: A/R/Tography, The Criticism Of The Paintings Made For Gershwin's Rhapsody İn Blue. *Turkish Online Journal Of Qualitative Inquiry*, 6(2), 48-73.

Güler, A. (2021). Müziğin Görsel Sanatlar Eğitimindeki Dönüřtürücü Rolü: A/R/Tografik Soruşturmaayla Kùltürlerarası Ve Disiplinler Arası Olasılıkları Yeniden Keřfetmek. *Eğitimde Nitel Araştırma Dergisi*, 28, 204-240.

Güler, E. (2021). A/r/tographic Inquiry for The Transformation of Pre-Service Art Teachers' Concept of Social Justice. *International Journal of Contemporary Educational Research* , 8(1), 27-53.

Güneş, N. (2018). Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Alternatif Bir Yöntem: Resim Atölye Dersinde A/R/Tografi. (Yayımlanmış Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güneş, N., Aksoy, ř., & Özsoy, V. (2020). Resim Öğretmenliği Eğitiminde A/R/Tografi Yönteminin Rolü. *Evrensel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(10).

Haladyna, T. M. (1997). *Writing Test Items To Evaluate Higher Order Thinking*. Usa: Allyn & Bacon.

Hurwitz, A., & Day, M. (1991). *Children And Their Art: Methods For The Elementary School*. Harcourt Brace Jovanovich Publishers.

Irwin, R. L. (2013a). Becoming A/R/Tography. *Studies İn Art Education: A Journal Of Issues And Research*, 54(3), 198-215.

Irwin, R. L. (2013b). A/R/Tography. M. L. Buffington & S. W. Mckay (Ed.), *Practice Theory: Seeing The Power Of Art Teacher Researchers İçinde* (S. 104-108). Reston, Va: National Art Education Association.

Irwin, R. L., & Springgay, S. (2008). A/R/Tography As Practice-Based Research. In S. Springgay, R. Irwin, C. Leggo, & P. Gouzouasis (Eds.), *Being With A/R/Tography* (S. Xix-Xxi). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.

Irwin, R. L., Beer, R., Springgay, S., Grauer, K., Xiong, G., & Bickel, B. (2006). The Rhizomatic Relations Of A/R/Tography. *Studies In Art Education*, 48(1), 70-88

İleri, Y. (2002). *Resim-İş Derslerinde Başarının Ölçülmesi Ve Değerlendirmenin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kalaycı, Y. D. D. N., & Çakmak, D. M. (2000). Kavram Haritalarının Öğretim Sürecinde Kullanılması. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 571-580.

Kan, A. (2007). Portfolyo Değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 133-144.

Karip, F. (2019). Resim-İş Öğretmenliği Lisans Derslerinin Meslek Hayatına Katkısına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 43, 9-19.

Keser, N., & Narin, H. (2017). Sanat Temelli Bir Soruşturma Yöntemi: A/R/Tografi. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 193-203.

Kılıç, S. (2012). *Deleuze-Guattari: Yersiz-Yurtsuzlaştırma Makinesi Olarak Şizoanalitik Fark Ve Arzu Ontolojisi* (Doktora Tezi). Bursa.

Kırıçoğlu, O. (2009). *Sanat Kültür Yaratıcılık Görsel Sanatlar Ve Kültür Eğitimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Korkmaz, H., & Kaptan, F. (2002). Fen Eğitiminde Öğrencilerin Gelişimini Değerlendirmek İçin Portfolyo Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 167-176.

Küçüktepepınar, C. (2014). *Sanat Eğitimi Ve Uluslararası Uygulamalar*. Erciyes Sanat, 0(2).

Mamur, N. (2009). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Sanatsal Yeterliliğini Ölçme Ve Değerlendirmede Eğitsel Gelişim Dosyasının (Portfolyo)

Rolü (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara, Türkiye.

Mamur, N. (2010). Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 175-188.

Mamur, N. (2012). Görsel Sanatlar Eğitiminde Nitel Araştırmalar İçin Bir Doküman: Portfolyo. *Eğitim Ve Bilim*, 37(165).

Mamur, Y.D.D.N., & Özsoy, P.D.V. (2015). Görsel Sanatlar Eğitiminde Portföy Değerlendirmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 163-177.

Mavioğlu, G. (2019). Bilinçaltına Yönelik Manipülatif Unsurların İndirgenmesine Dayalı Görsel Kültür Çalışmaları: Bir A/R/Tografi Araştırması Örneği. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Eskişehir.

Mcmullan, M. (2006). Student Perceptions On The Use Of Portfolios İn Pre-Registration Nursing Education: A Questionnaire Survey. *International Journal Of Nursing Studies*, 43, 333-343.

O'malley, J.M., & Valdez Pierce, L. (1996). Authentic Assessment For English Language Learners: Practical Approaches For Teachers. Longman. Usa.

Öncü, H. (2009). Ölçme Ve Değerlendirmede Yeni Bir Yaklaşım: Portfolyo Değerlendirme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (1), 103-130.

Özbahar, S. (2022). A/R/Tografi Üzerine Bir İnceleme: Araştırmacı Olarak Sanatçı. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Ve Tasarım Anasanat Dalı, Eskişehir, Türkiye.

Özcan, M. (2019). *Tez Yazım Sürecindeki Erteleme Kavramı: A/R/Tografik Bir Sorgulama* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özsoy, V., & Mamur, N. (2022). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenci İzleme, Ders Ölçme Ve Değerlendirme Yaklaşımları. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (Jfes)*, 55(1), 147-181.

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory And Practice*. Sage Publications.

Rassin, M., Sinler, D., & Ehrenfeld, M. (2006). Departmental Portfolio İn Nursing An Advanced İnstrument. *Nurse Education İn Practice*, 6, 55-60.

Sabol, R. (2004). The Assessment Context: Part One. *Arts Education Policy Review*, 105(3).

San, İ. (1982). Sanat Eğitimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15(1), 215-226.

Saybaşıllı, N. (2007). *Görsel Kültüre Giriş*. Toplum Bilim Görsel Kültür Özel Sayısı. İstanbul: Önsöz Basım Yayımcılık.

Senemoğlu, N. (2002). Gelişim Öğrenme Ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Gazi Kitabevi.

Sharp, J. (2002). "Using Portfolios In The Classroom"

Simon, M., & Foogette-Giroux, R. (2000). Impact Of A Content Selection Framework On Portfolio Assessment At The Classroom Level. *Assessment İn Education*, 7(1).

Smith, W. G. (1871). Report On Materia Medica And Therapeutics. Dublin Quarterly Journal Of Medical Science, 52(1), 190-216.

Sözbilir, M. (2009). Nitel Veri Analizi. Retrieved From Analizi.Pdf On, 17, 2014.

Springgay, S., Irwin, R. L., & Kind, S. W. (2005). A/R/Tography As Living Inquiry Through Art And Text. *Qualitative Inquiry*, 11(6), 897-912.

Stiggins, R. J. (2001). The Unfulfilled Promise Of Classroom Assessment. *Education Measurement: Issue And Practice*, Fall.

Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Durum Çalışması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 419-426.

Şen, Ü. S. (2010). Sanat Eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemlerinin Kullanılması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1), 343-360.

Taşkesen, S. & Yurt, S. (2022). 4. Eğitim Bilimlerinde Araştırma Ve Değerlendirmeler Iı Bölüm Adı: Sanat Eğitimi Ve Gaze (Bir Örnek Çalışma). In Ş. Koca & P. Erten (Eds.), Gece Kitaplığı (Pp. 425-444).

Taşkesen, S. (2017). 3d Modelleme Programları Ve Figür İmajlarının Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Desen Dersi Başarılarına Ve Motivasyon Düzeylerine Etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tufan, E., & Güdek, E. (2008). Pişano Dersi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(1).

Turan, S. (2005). Öğrenen Toplumlara Doğru Avrupa Birliği Eğitim Politikalarında Yaşam Boyu Öğrenme. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 5(1), 87-98.

Turkay, Oguz, & Civelek, Makbule. (2020). Göstergebilimin Kuramsal Açidan İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Alanya Akademik Bakış, 10.29023/Alanyaakademik.683974.

Türkcan, B. (2013). Çocuk Resimlerinin Analizinde Göstergebilimsel Bir Yaklaşım. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 585-607.

Türkkan, B. (2015). İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması (Doctoral Dissertation, Anadolu University, Turkey).

Uzuner Yurt, S., & Taşkesen, S. (2022). Resimli Çocuk Kitaplarındaki Görsellerin Göstergebilimsel Analizi: Feridun Oral Örneği. Eğitimde Araştırma Ve Değerlendirmeler, 323-336. Ankara: Gece Kitaplığı.

Ülüş, E. (2021). A/R/Tografi: Uygulama Tabanlı Araştırma Yöntemi. In S. D. Bedir Erişti & R. L. Irwin (Eds.), *Sanat Ve Tasarım Eğitiminde Yenilikçi Yöntemler*. Ankara: Pegem Akademi.

Valdovinos Rodriguez, S. E. (2017). Asian Experience: Cross-Cultural Application Of A/R/Tography. Bildiri Sunulduğu Yer: 1st A/R/Tography Asian Symposium, Hangzhou Normal University, Hangzhou.

Valencia, S.W. (1991). Portfolios: Panacea Or Pandora's Box? In F.L. Finch (Ed.), Educational Performance Assessment, 33-46. Chicago, Il: Riverside Publishing Co.

Van Dijk, T. A. (2015). Critical Discourse Analysis. H. E. Hamilton, D. Schiffrin, D. Tannen (Yay. Haz.), The Handbook Of Discourse Analysis (2. Basım) İçinde (Ss. 466-485).

Weaver, W., & Cotrell, H.W. (1986). Peer Evaluation: A Case Study. Innovative Higher Education, 11, 25-39.

Yavuzer, H. (1998). Resimleriyle Çocuk. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yazar, T., Aslan, T., & Şener, S. (2015). Sanat Eğitimi Sorunu Olarak Ülkemizde İlk Ve Orta Öğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Olan İlgisizlik Sebepleri. Ondokuz Mayıs University Journal Of Education Faculty, 33(2), 593-605.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

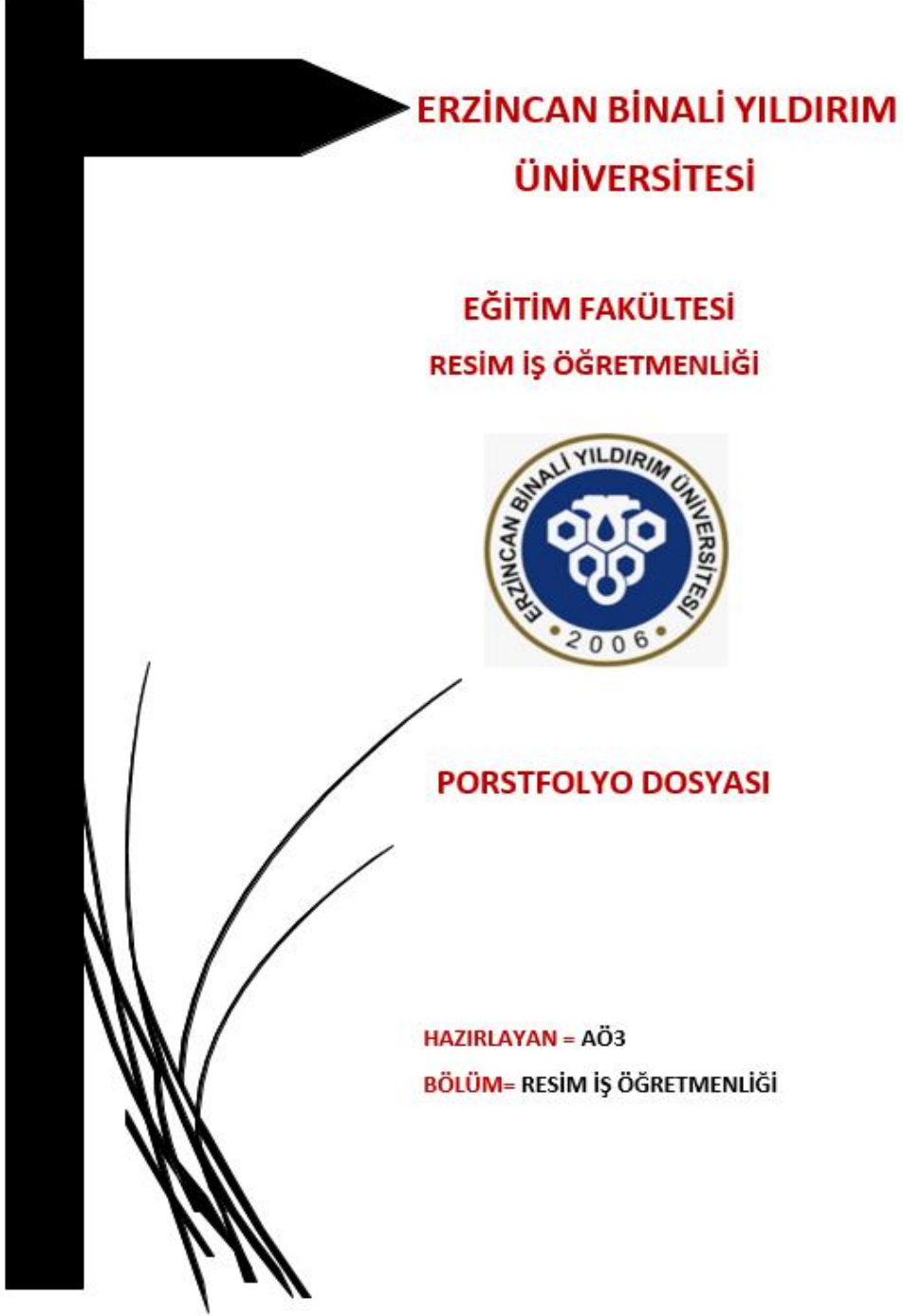
Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, Cemal (2000). Bilim Felsefesi. İstanbul: Remzi Kitabevi. [Eğitim Felsefesi, Anadolu Üniversitesi, Yayınları, No: 184, Ankara (1987)].

Yolcu, E. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel.

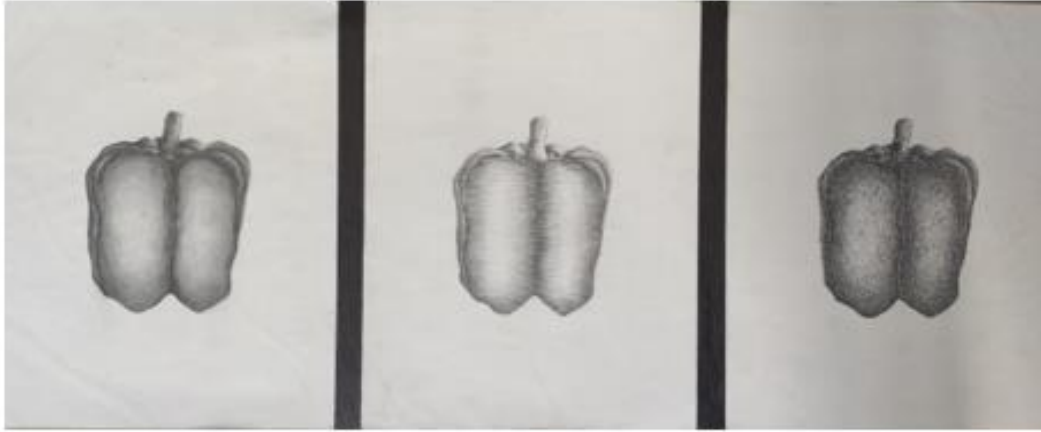
EKLER

EK-1.: AÖ3'un Portfolyo Örneği

Temel Tasarım

1. NOKTA / ÇİZGİ/ LEKE ÇALIŞMASI

Burada gördüğümüz çalışma doğada bulunan herhangi bir objenin 3 aşamalı (leke, çizgi nokta) oluşturulmuş halidir. Burada dolmalık biberi obje belirlediğim ve kurallara göre meydana getirdiğim görülmektedir.

2. KOMPOZİSYON OLUŞTURMA

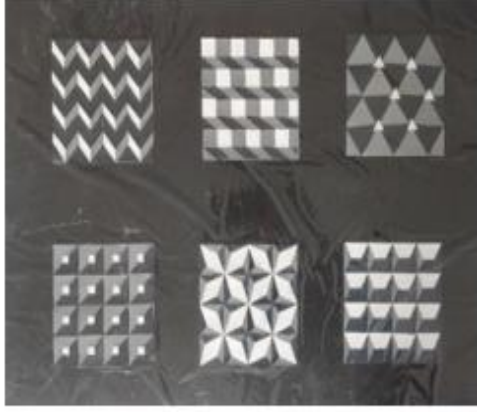
Resim.1

Resim.2

Bu aşamada daha önce seçmiş olduğum objenin en soyut halini düşünerek bir eskiz kompozisyon tasarladım (resim.1). Daha sonra eskiz üzerinde düzenlemeler yaparak çalışmanın orijinal büyük halini oluşturdum (resim.2).

3. SOYUT ÇALIŞMA

Resim.1.

Resim.2

Buradaki soyut çalışmamı siyah, beyaz ve gri tonlarından oluşmak üzere altı tane 10×10 cm çaplı oranlarda eskizlerimi oluşturdum (resim.1). Daha sonra içlerinden seçilen en iyi çalışmayı 30×30 oranında büyütürük oluşturdum (resim.2).

4. KOLAJ ÇALIŞMASI

Abidin Dino-Köylü 50×70

Türk sinemasından etkilenen biri olarak kolaj çalışmamda bu konuyu ele aldım. Yapım aşaması ise zeminde pembe tonlarından kullandığım bir fon karton bulunmaktadır. Bir üst katmanda ise graf kağıdının kenarlarını yakarak kullandım ve fon kartonuna yapıştırdım. Siyah parça bir keçedir, bu keçeyi film formatında keserek beyaz kısımlarda bristol karton ile etki verdim ve yapıştırdım. Öncesinde kompozisyonunu kurduğum figürleri de keserek düzenledim ve çalışmamı p

5. ANA RENKLER

35x50 ebatında ana renkler ortada bulunmak üzere sağa doğru ilerledikçe koyulaşan ve sola doğru gidildikçe açık ton oluşturan renk tablosu.

6. ARA RENKLER

35x50 ebatında ara renkler ortada bulunmak üzere sağa doğru ilerledikçe koyulaşan ve sola doğru gidildikçe açık ton oluşturan renk tablosu.

7. RENKLER İLE SOYUT ÇALIŞMA

Ana ve ara renklerin bir arada kullanımı ile oluşturulan 10×10 ebatlı eskizler.

Ana ve ara renklerle oluşturulmuş eskizlerden faydalanılarak yapılan 30×30 ebatında soyut renk çalışması.

DESEN

1. PORTR E ÇALIŞMASI

Çizgisel teknik ile 35×50 portre çalışması.

Lekeşel teknik ile 35×50 portre çalışması.

2. ESKİZLER

Kompozisyon ve eskiz çalışmaları.

GRAFİK

1. AMBLEM TASARLAMA

Dijital platformda tasarlanmış amblem çalışmaları.

2. KARTVİZİT TASARIMI

Dijital platformda tasarlanmış kartvizit çalışması.

3. AFİŞ TASARIMI

Dijital platformda tasarlanmış afiş çalışması.

4. TASARIM

Şekil -1 ESKİZLER 10×10

Şekil-2 30×30 ÇALIŞMA

ANASANAT

1. KARAKALEM OBJE

Kara kalem tekniği ile yapılmış obje izimleri.

2. KURU BOYA OBJE

Kuru boya tekniği ile yapılmış obje izimleri.

2. PASTEL BOYA OBJE

Pastel boya tekniği ile yapılmış obje izimleri.

3. KURU-SULU BOYA OBJE

Kuru-sulu boya kalemleri ile yapılmış obje çizimleri.

4.SULU BOYA OBJE

Sulu boya tekniği ile yapılmış obje çizimleri.

Lavi alışması.

4. SULU BOYA- Fotoğraftan Çalışma

35x50 Sulu Boya Çalışmaları.

5. RÖPRODÜKSİYON- RÖNESANS

Rönesans dönemine ait tuval üzerine 50×70 yağlı boya çalışması.

6. RÖPRODÜKSİYON-BAROK

Barok dönemine ait tuval üzerine 50×70 yağlı boya çalışması. |

7. RÖPRODÜKSİYON-ROMANTİZM

Francisco GOYA'ya ait 100×70 yağlı boya tuval üzerine röprodüksiyon çalışması.

8. RÖPRODÜKSİYON- KÜBİZM

Pablo PİCASSO 100×70 yağlı boya tuval üzerine röprodüksiyon çalışması.

9. RÖPRODÜKSİYON- EMPRESYONİZM

50×70 Tuval üzerine yağlı boya röprodüksiyon çalışması. VAN GOGH

10. STİLİZASYON

100x70 Tuval Üzerine Yağlı Boya

Çektiğim bir fotoğrafın en sadeleşmiş halini eskizler halinde tasarlayarak yaptığım çalışmam.

11. FİĞÜR - MEKÂN

100×120 Tuval Üzerine Yağlı Boya Figür-Mekân Özgün çalışması.

12. BOL FİGÜRLÜ MEKÂN

Tuval üzerine 100×120 yağlı boya çalışması.

13.ÖZGÜN ATÖLYE ÇALIŞMASI

FOTOĞRAF

1. DOĞADA HARFLER

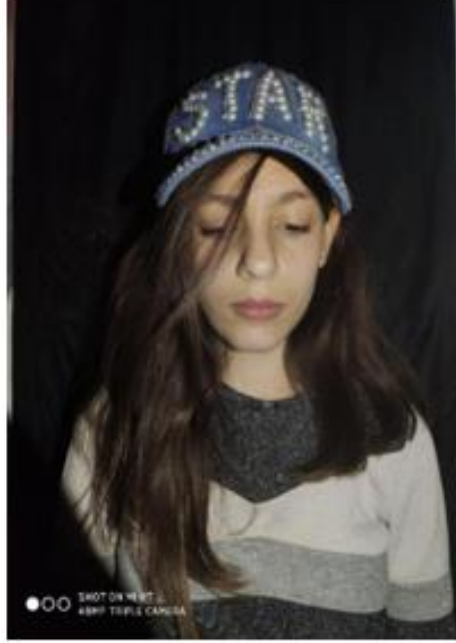
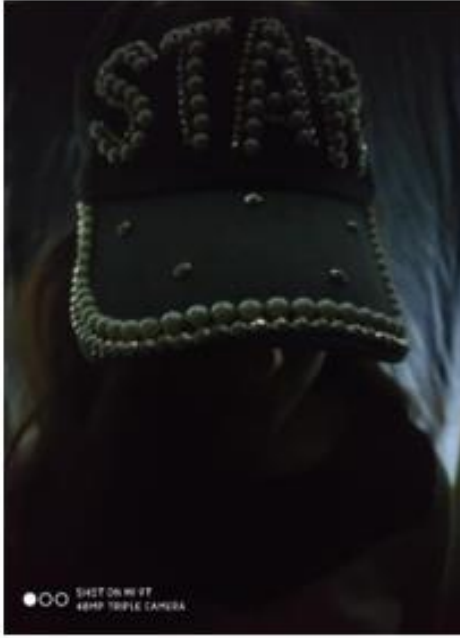
Doğada ki harfler ile hazırlanmış "PANDEMI" yazılı fotoğraf çekimleri.

2. KOMPOZİSYON OLUSTURMA

Denge kuralları ve kompozisyon oluşturularak, kontrastlı çekilmiş fotoğraflar.

3. CANLI MODEL ÇEKİMİ

Kontrastlı canlı model çekimleri.

PERSPEKTİF

1. PERSPEKTİF ÇİZİMİ

35×50 kâğıt üzerine çift kaçıllı perspektif çizimi.

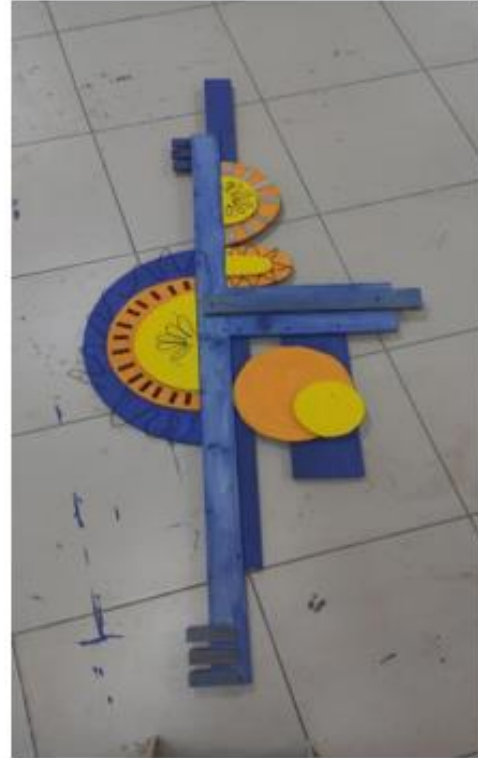
HEYKEL

1. BÜST HEYKEL ÇALIŞMASI

Cansız büst modeli - kil malzemesi ile yapılmış heykel çalışması.

2. OBJE HEYKEL ÇALIŞMASI

2 metre uzunluğunda kesilmiş iki adet kereste, yarım ay ve daire şeklinde kesilmiş asma tavan modelleri, bağlama tellerinden örülmüş dalgalar, metal motifli çiçeklerin kullanıldığını ve akrilik boya ile renklendirilmesi yapılmıştır.

EK-2.: AÖ6'un Portfolyo Örneği

RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS EĞİTİMİ
EĞİTSEL GELİŞİM DOSYASI
(PORTFOLYO)

AÖ6

1.SINIF Temel Tasarım

Nokta-Çizgi-Leke Çalışması:

2019-2020 Güz dönemi temel tasarım dersinde yapılan ilk çalışma. Seçilmiş olan nesneyi tasarım kuralları ile nokta, çizgi ve leke çalışmasını tamamladıktan sonra renkli ve siyah-beyaz kompozisyon oluşturarak 0.5 uçlu kalemle kağıda çalışılmıştır.

1.SINIF Temel Tasarım

Kolaj

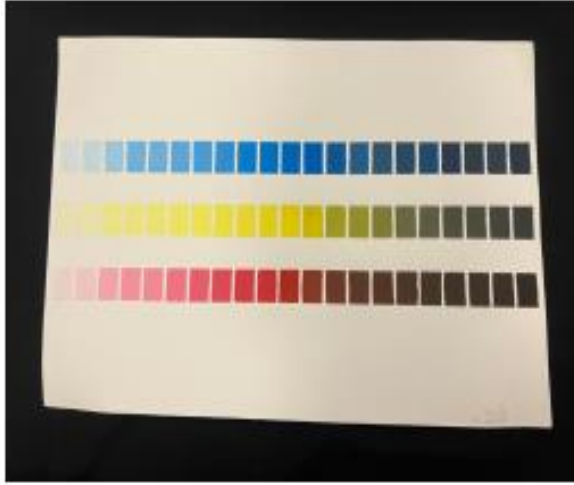
2019-2020 Güz döneminde temel tasarım dersinde yapılan çalışma. Kompozisyon kuralları doğrultusunda bir konu belirleyerek vurgulamak istenen tüm detaylar dikkate alınarak, öğrenilen tüm bilgiler kullanılarak kağıt, keçe, kumaş gibi birçok materyal kesilip yapıştırılarak elde edilmiştir.

1.SINIF Temel Tasarım

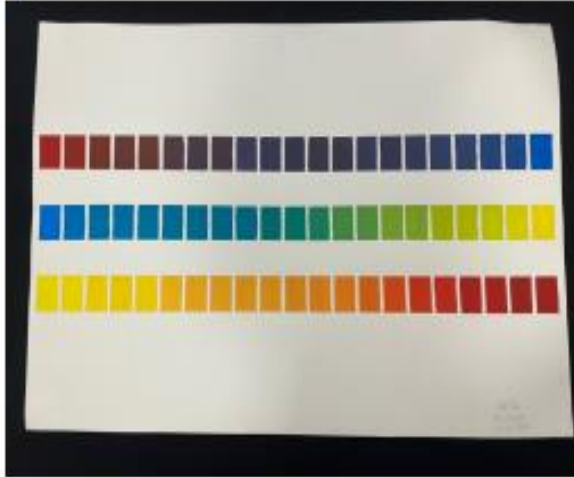
Renk Tonlaması

2019-2020 Bahar döneminde temel tasarım dersinde yapılan çalışma. Renk bilgisi ve tasarım ilkeleri doğrultusunda öğrenilen bilgileri kullanarak yapılan renk skalası çalışmaları.

1.

2.

3.

1.Sınıf Desen

Model Çalışmaları

2019-2020 güz döneminde yapılan çalışmalar. Desen dersinde karakalem ve fûzen kullanılarak yapılan röprodüksiyon, canlı model çalışmaları.

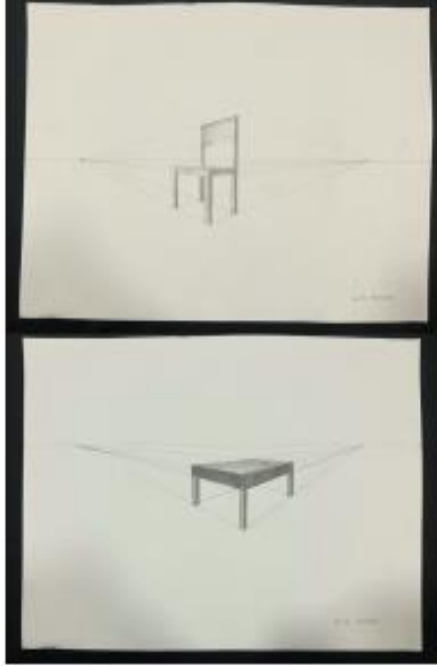
1.Sınıf Desen

2019-2020 bahar döneminde yapılan çalışmalar. Desen dersinde karakalem ve füzen kullanılarak çizgi- leke ile yapılan portreler.

1. Sınıf Perspektif

2019-2020 Bahar döneminde yapılan çalışmalar. Perspektife bağlı kalınarak yapılan masa ve sandalye çizimi.

2.sınıf Ana Sanat Atölye

Kuru boya- Kurşun Kalem-Pastel boya Çalışmaları

2020-2021 güz yapılan çalışmalar. Ders kapsamında haftalık olarak yapılan eskizler ve 35x50 boyutlarında Canson resim kağıdı üzerine yapılan röprodüksiyon çalışmaları.

2.Sınıf Ana Sanat Atölye

2020-2021 güz yapılan çalışmalar. Sulu boya, akrilik boya, yağlı boya eskizleri ve röprodüksiyon çalışmaları. 35x50 Tuval üzerine yapılan yağlı boya çalışmaları

2.Sınıf Ana Sanat Atölye

2020-2021 güz yapılan çalışmalar. akrilik boya, yağlı boya eskizleri ve röprodüksiyon çalışmaları.

35x50 Tuval üzerine yapılan yağlı boya çalışmaları

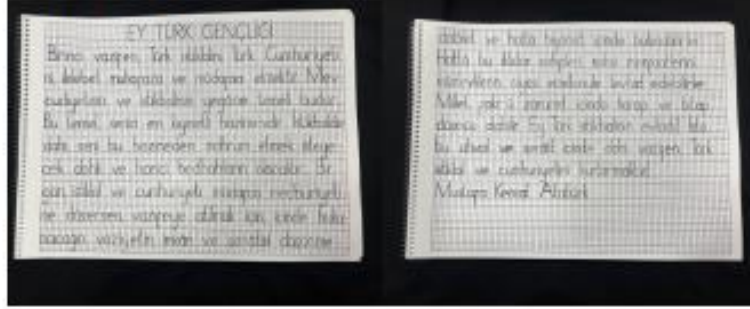
2. Sınıf Grafik Dersi

2020-2021 güz yapılan çalışmalar. Afis tasarımı, logo tasarımı çalışmaları.

2. Sınıf Yazı Dersi

2020-2021 güz dönemi yapılan çalışmalar. Düzyazı ve eğik yazı tekniği ile yapılan çalışmalar: İstiklal Marşı, Gençliğe Hitabe

3. Ana Sanat Atölye

Sınıf Güz dönemi yapılan çalışmalar.

Tuval üzerine 50 x 70 yapılan yağlıboya röprodüksiyon çalışmaları.

3.Sınıf Ana Sanat Atölye
Bahar dönemi yapılan çalışmalar.
Tuval üzerine 50 x 70 yapılan yağlıboya röprodüksiyon çalışmaları.

3 . Sınıf Heykel Dersi
Bahar dönemi yapılan çalışmalar.

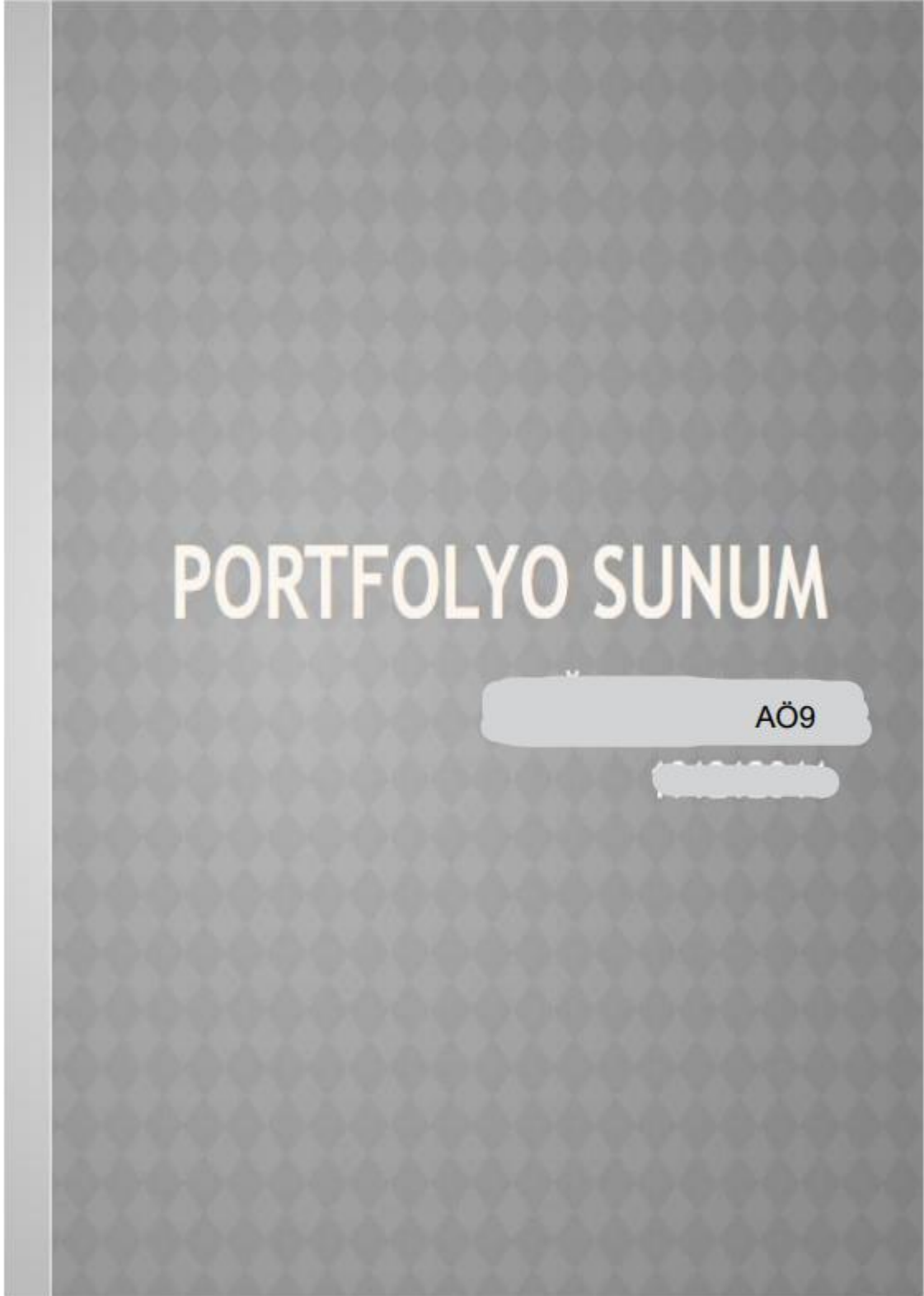

4.Sınıf Ana Sanat Atölye
Güz dönemi yapılan çalışmalar.
Tuval üzerine 100x 100 yapılan yağlıboya mekan- figür mekan çalışmaları.

EK-3.: AÖ9'un Portfolyo Örneği

1.SINIF TEMEL TASARIM

2019-2020 Güz döneminde Temel tasarım dersimizde yapılan ilk çalışmamız. Hocamız bizden bir obje seçmemizi ve bu objeyi tasarım kuralları ile nokta, çizgi ve leke çalışmamız.

Daha sonra siyah-beyaz kompozisyon oluşturarak 0.5 uçlu kalem ile 35x50 Bristol kâğıdında çalışılmıştır.

2019-2020 Güz dönemi ikinci çalışmamızda ise ders kapsamında renk bilgisini kullanma amaçlı kompozisyon oluşturma çalışmaları yapıp çalışmaya uygun şekilde 20x20 boyutlarında fon karton kullanarak yapılmıştır.

2019-2020 Güz dönemi son çalışmamız renk tonlaması ve kolaj çalışması karışık tekniğinde kadına şiddette dikkat çekmek amacıyla kadına şiddet haberleri kullanarak kolaj çalışması akrilik boya ile çevresi renk tonları ile derinlik katılarak yapılmıştır.

2019-2020 Bahar dönemi pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu dönem ana sanat dersimizin ilk çalışması olan ana renklerin renk açma ile renk skalası 35x50 canson kâğıdına guaj boya ile yapılmıştır. Daha sonra ana renklerin buluşması ile oluşturulan ara renkler skalası oluşturuldu.

Daha sonra kompozisyon oluşturularak renk skalası açıktan koyuya 30x30 kanson kâğıdına yapıldı.

1. SINIF DESEN DERSİ

2019-2020 Güz dönemi 50x70 graf kâğıdına füzen çalışmalarımızı yaptık. Daha sonra füzen çalışmalarımızdan sınav olduk.

2019-2020 Bahar dönemi pandemi nedeni ile uzaktan eğitimde yapmış olduğumuz çalışmalar.

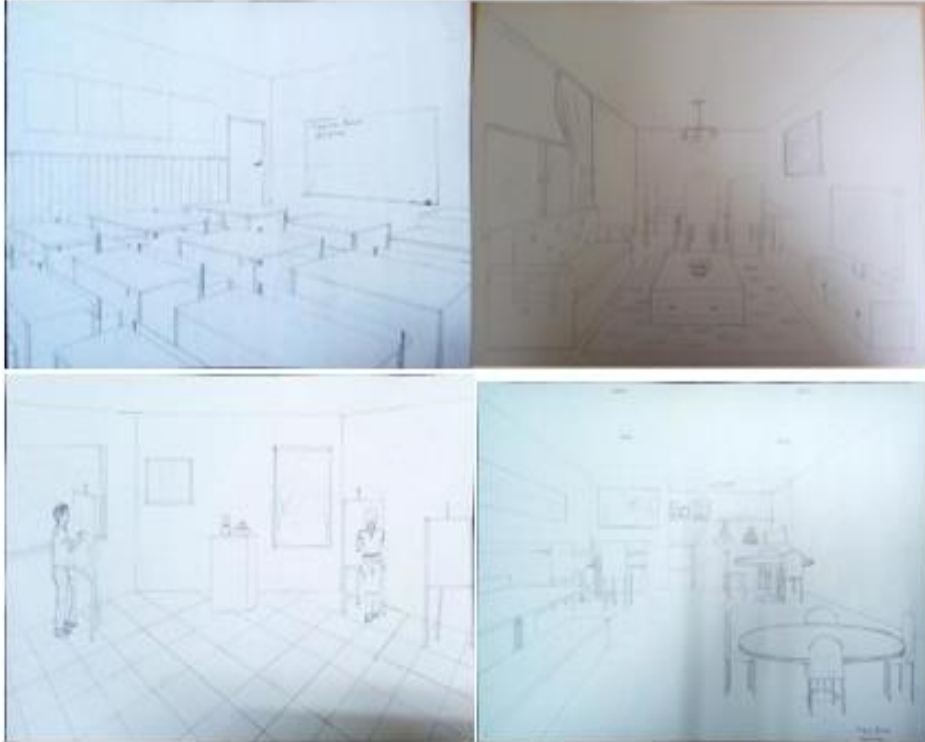

Bu dönemde yapmış olduğumuz final çalışmamız kara kalem 35x50 portre çalışmamız.

1. SINIF PERSPEKTİF DERSİ

2019-2020 Bahar dönemi pandemiye denk gelen zamanda yapmış olduğumuz. Tek kaçıslı, çift kaçıslı ve merdiven ,sınıf gibi alanların çalışmalarını yaptık.

2. SINIF ANA SANAT

2020-2021 Güz dönemi 35x50 pastel boya tekniği ile yapmış olduğum natürmort çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi 35x50 kuşe kağıda akrilik boyama tekniği ile oluşturduğumuz natürmort çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi 35x50 kuşe kağıda akrilik boyama tekniği ile yapmış olduğum natürmort çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi pastel boya ile 35x50 canson kağıda "Van Gogh- buğday tarlası üzerinde kargalar" röprodüksiyon çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi 35x50 canson kağıda kuru boya "Osman Hamdi Bey- leylak toplayan kadın" röprodüksiyon çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi 35x50 sulu boya kağıdına, sulu boya tekniği ile manzara çalışmam.

2020-2021 Bahar dönemi 35x50 canson kağıda akrilik röprodüksiyon çalışmam.

2020-2021 Bahar dönemi 50x70 tuval üzerine yağlıboya 'Şefik Bursalı-natürmort' röprodüksiyon çalışmam.

2020-2021 Bahar dönemi 50x70 tuval üzerine yağlıboya 'Hoca Ali Rıza-Üsküdar' reprodüksiyon çalışmam.

2. SINIF YAZI DERSİ

2020-2021 Güz dönemi yazı dersi vize ödevi 'Öğretmen Marşı' yazımı.

2020-2021 Güz dönemi yazı dersi final ödevi 'İstiklal Marşı' yazımı.

2. SINIF GRAFİK DERSİ

2020-2021 Güz dönemi 25x25 Bristol kağıtına çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi logo tasarımı çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi kartvizit tasarımı çalışmam.

2020-2021 Güz dönemi afiş çalışması.

2.SINIF FOTOĞRAF DERSİ

2020-2021 Bahar dönemi fotoğraf dersi çalışmaları.

3.SINIF ANA SANAT

021-2022 Güz dönemi 35x50 tuval üzerine yağlıboya "Leonardo da Vinci - otopotre" röprodüksiyon çalışmam.

2021-2022 Güz dönemi 50x70 tuval üzerine yağlıboya" Michelangelo Merisi da Caravaggio-Boy peeling fruit" röprodüksiyon çalışmam.

2021-2022 Güz dönemi 50x70 tuval üzerine yağlı boya 'Paul Cezanne-Les joueurs de carte' eseri röprodüksiyon çalışmam.

2021-2022 Bahar dönemi 70x100 tuval üzerine yağlı boya 'Jacques-Louis David- Marat'nın Ölümü' eseri röprodüksiyon çalışmam.

2021-2022 Bahar dönemi 50x70 tuval üzerine yağlı boya ' Pablo Picasso- Two Girls Reading' Eseri röprodüksiyon çalışmam.

2021-2022 Bahar dönemi kendi tasarlamış olduğumuz enstalasyon çalışmam.

3.SINIF ENDÜSTRİYEL TASARIM DERSİ

2021-2022 Güz dönemi katlanabilir ütü masası tasarımı çizimim.

2021-2022 Güz dönemi endüstriyel tasarım dersi projemin son hali.

3.SINIF HEYKEL DERSİ

2021-2022 Bahar dönemi kil ile tors çalışma.

4.SINIF ANA SANAT

2022-2023 Güz dönemi 100x110 tuval üzerine yağlı boya figür-mekân çalışmam.

2022-2023 Ana sanat 100x110 tuval üzerine yağlı boya üç figür-mekân çalışmam.

4.SINIF ÖZGÜN BASKI DERSİ

2022-2023 Güz dönemi 35x50 resim kağıdına tetra baskı çalışmam.

2022-2023 Güz dönemi 50x70 fon karton üzerine linol baskı çalışmam.

Lisans eğitimimin son çalışmasında Edvard Much in çılgılık eseri ile birlikte çılgılık atmış olduğum bir fotoğrafı denge unsuruna dikkat ederek bir kompozisyon hazırladım. Dengeli ve uyumlu olduğunu düşünüyorum. Hepimizin içinde birikmiş sıkıntı ve bunalımların çılgılık atarak dışavurumu bulunuyor. Bunun sanat ile güzel bir şekilde aktarıldığını düşünüyorum.

EK-4.: Araştırma İzni

T.C
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAşTIRMALARI EĞİTİM BİLİMLERİ
ETİK KURULU KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi	30/11/2022
Protokol No	11/19
Araştırma Başlığı	Resim-İş Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Sanatsal Gelişim Süreçlerinin A/R/Tografik Olarak İncelenmesi
Araştırma Türü	Nitel araştırma
Araştırmacılar	Mine BAşYURT (Sorumlu Araştırmacı) Doç.Dr.Selma TAşKESEN (Danışman)
Karar	Başvuru dosyanıza ait araştırmanız etik ağıdan uygun bulunmuştur.
Açıklama:	1. Etik Kurul Onayı, uygulama ve/veya veri toplama için araştırmacının ilgili kurum veya kuruluşlardan izin alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. 2. Kurul üyelerine ait araştırma önerileri görüşülürken, ilgili yönerge gereğince, öneri sahibi üye görüşmelere katılmamış ve oy kullanmamıştır.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR
İnsan Araştırmaları Eğitim Bilimleri
Etik Kurul Başkanı

EK-5.: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları- Sanatsal Süreç

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ANA SANAT ATÖLYE VI DERSİ

AD:

SOYAD:

OKUL NO:

SORU 1. Resim yapmaya ne zaman başladınız?

CEVAP 1.

SORU 2. Resim bölümünde eğitim almanız için sizi yönlendiren neydi?

CEVAP 2.

SORU 3. Resim-İş Öğretmenliği alanında aldığınız derslerin katkı bazında size kazandırdıkları nelerdir?

CEVAP 3.

SORU 4. Kendinizi değerlendirecek olursanız 1. Sınıftan itibaren nasıl bir sanatsal gelişim gösterdiğinizizi söyleyebilirsiniz?

CEVAP 4.

EK-.6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları- Öz Değerlendirme

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ANA SANAT ATÖLYE VI DERSİ

AD:

SOYAD:

OKUL NO:

SORU 1. Sanatsal gelişiminizi değerlendirecek olursanız ilk günden günümüze kadar ki süreçte nereden nereye geldiğinizi ifade ederek yorumlayınız?

CEVAP 1.

SORU 2. Bu sürecin sonunda ne elde ettiğinizi düşünüyorsunuz?

CEVAP 2.

SORU 3. Sanatsal sürecinizde elde ettiğiniz sonuçtan memnun musunuz?

CEVAP 3.

SORU 4. Sanatsal gelişim sürecinizde başa dönecek olursanız neyi değiştirdiniz?

CEVAP 4.

EK-.7: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları- Akran Değerlendirme

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ANA SANAT ATÖLYE VI DERSİ

AD:

SOYAD:

OKUL NO:

SORU 1. Hazırlanan portfolyo akranınızın gelişim sürecini anlatmak için yeterli midir?

CEVAP 1.

SORU 2. Akranınızın hazırladığı portfolyoda yer alan çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP 2.

SORU 3. Portfolyoyu sunan akranınız kendi sanatsal sürecini ifade edebilmiş midir?

CEVAP 3.

SORU 4. Sizce akranınızın sanatsal gelişim süreci nasıldır?

CEVAP 4.

EK-8: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları- Uzman Değerlendirme

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ ANA SANAT ATÖLYE VI DERSİ

AD:

SOYAD:

OKUL NO:

SORU 1. Hazırlanan portfolyo öğrencinin gelişim sürecini anlatmak için yeterli midir?

CEVAP 1.

SORU 2. Portfolyo da yer alan çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP 2.

SORU 3. Öğrencinin sanatsal gelişim süreci nasıldır?

CEVAP 3.

SORU 4. Portfolyo hazırlamaya ilişkin önerileriniz var mıdır?

CEVAP 4.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Mine BAŞYURT	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Özgün Atölye Çalışma Süreçleri Üzerine: A/R/Tografik Sorgulama”. Sanat Eğitimi Dergisi, 10/1 (2022 Bahar): s. 95–106. 2. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Anasanat Atölye Öğrencilerinin Sanatsal Yaratım Süreçlerine İlişkin Görsel Günlükleri”. Sanat Eğitimi Dergisi, 11/2 (2023 Güz): s.71–81. 3. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Görsel Kültür İmgelerinin Temel Tasarım Dersi Sanatsal Yaratım Süreçlerine Yansıması” Eğitim Bilimlerinde Uluslararası Araştırmalar II – (Aralık 2022). s. 489-510 4. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Kırda Öğle Yemeği Tablosu Ve Yeniden Yorumlandığı Farklı Dönemlerine İlişkin Bir Söylem Analizi” Eğitim Bilimlerinde Uluslararası Araştırmalar – (Aralık 2023). s. 191-2013 5. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Özgün Atölye Çalışma Süreçleri Üzerine: A/R/Tografik Sorgulama” ART&DESIGN II. 2022 International Congress on Art and Design Research (2022) (Sözlü Bildiri) 6. Güler Ebru, Başyurt Mine, Gencer Hatice, Balçık Ebru ve Ceferov İbrahim “<i>Sanat Temelli Bir Araştırma: A/R/Tografik Uyanış</i>”6. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (2022). (Sözlü Bildiri) 7. Başyurt, Mine ve Taşkesen, Selma. “Anasanat Atölye Öğrencilerinin Sanatsal Yaratım Süreçlerine İlişkin Görsel Günlükleri” 16. International Congress of Educational Research (2023) (Sözlü Bildiri)	